

Załącznik do Uchwały nr XI/101/2016
Rady Miejskiej w Pakości z dnia 26 stycznia 2016 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY PAKOŚĆ
NA LATA 2016-2020**

2015

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	6
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE.....	7
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	17
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	17
2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA.....	19
3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE.....	20
4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	25
5. EDUKACJA I WYCHOWANIE	32
6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA	33
7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	37
8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	44
9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	51
10. PRZESTĘPCZOŚĆ.....	52
11. POMOC SPOŁECZNA	53
12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	67
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM” ...	72
14. ANALIZA SWOT	87
15. WNIOSKI Z DIAGNOZY	99
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	102
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	113
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII.....	121
SPIS TABEL I WYKRESÓW	126

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji możliwie trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pakości. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Strategia ma charakter kilkuletni; została przygotowana na lata 2016-2020. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, materiały uzyskane w trakcie przeprowadzonych przez pracowników socjalnych wywiadów środowiskowych, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego.

Cennymi źródłami informacji na temat występujących w gminie problemów oraz potrzeb jej mieszkańców, były również wypowiedzi uczestników spotkań otwartych dedykowanych różnym grupom społecznym, których organizatorem lub współorganizatorem był Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości (np. Dzień Dziecka, Dzień Seniora, Wigilia dla osób najuboższych i starszych, Gwiazdka czy Międzygminny Piknik Integracyjny im. Jana Pawła II), a także wychowawców działających w gminie świetlic, którzy mając na co dzień kontakt z podopiecznymi, wspierają ich w rozwiązywaniu bieżących problemów.

Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Infrastruktura transportowa i komunikacyjna; Struktura demograficzna i zasoby mieszkaniowe; Struktura gospodarcza i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Życie kulturalne i infrastruktura sportowo-rekreacyjna; Opieka zdrowotna i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Przestępczość; Pomoc społeczna i Organizacje pozarządowe.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pakość na lata 2016-2020 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 332 ze zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 114 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 859 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 149 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r., nr 43, poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 581 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 618 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 833),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 150 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 ze zm.).

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pakość na lata 2016-2020 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Umowa Partnerstwa – Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020,
- Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 (projekt),
- Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego (projekt),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Gminy Pakość na lata 2014-2024.

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „*Unia innowacji*” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „*Młodzież w drodze*” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „*Europejska agenda cyfrowa*” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji

węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do Małych i Średnich Przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „*Europejski program walki z ubóstwem*” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 to z kolei najważniejszy średniookresowy dokument rozwojowy na szczeblu krajowym, określający cele strategiczne do 2020 roku. Wyznacza on trzy obszary strategiczne: *Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna*, w których koncentrują się główne działania, oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Celem głównym Strategii jest wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności. Dokument z jednej strony wyznacza działania służące usuwaniu barier rozwojowych, w tym ujawnionych przez kryzys gospodarczy słabości polskiej gospodarki, a z drugiej skupia się na wspomnianych powyżej potencjałach, które będą stymulowały rozwój kraju.

Strategia stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych (Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa), które powinny przyczynić się do realizacji założonych w niej celów, a zaprojektowane w nich działania

rozwijać i uszczegóławiać reformy w niej wskazane. Dokument skierowany jest nie tylko do administracji publicznej, ale także do środowisk społecznych i gospodarczych, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 jest również odniesieniem na gruncie krajowym dla dokumentów strategicznych przygotowywanych w kraju na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020, tj. Umowy Partnerstwa i programów operacyjnych (uwzględniających środki z polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Wskazane w strategii cele rozwojowe i priorytety w znaczącym zakresie wpisują się w cele strategii unijnej „Europa 2020” i są z nią spójne.

Umowa Partnerstwa jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w Polsce w latach 2014-2020 w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa. Instrumentami realizacji Umowy są krajowe programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. Dokumenty te wraz z Umową tworzą spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową.

Umowa ściśle wiąże strategię wykorzystania środków europejskich z realizacją Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Strategii Europa 2020. Celem konsekwentnie realizowanym w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 jest, zgodnie ze Strategią Rozwoju Kraju, oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej oraz podnoszeniu sprawności i efektywności państwa. Biorąc pod uwagę wskazane powyżej cele rozwojowe kraju, w Umowie wyróżniono cztery priorytety finansowania ze środków europejskich, do których zaliczono: otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom, spójność społeczną i aktywność zawodową, infrastrukturę sieciową na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami. Priorytety te będą realizowane w ramach właściwych celów tematycznych, wskazanych w projektach rozporządzeń Unii Europejskiej.

Umowa wskazuje m.in. rodzaje inwestycji, mogących liczyć na dofinansowanie, proponuje układ programów operacyjnych, prezentuje zarys systemu ich wdrażania, a także przedstawia ogólne założenia opartego na zasadzie subsydiarności podziału interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny. Zapewnieniu koordynacji pomiędzy funduszami

polityki spójności na poziomie regionalnym służyć ma, umożliwiona po raz pierwszy w okresie programowania 2014-2020, realizacja przez samorzady województw programów dwufunduszowych (Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Instrumentem zapewniającym komplementarność interwencji realizowanych przez rząd i samorząd terytorialny będzie kontrakt terytorialny.

Zgodnie z Umową Partnerstwa w latach 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020**, dotyczący rozwoju kompetencji i umiejętności, włączenia społecznego i dobrego rządzenia oraz 16 regionalnych programów operacyjnych. Krajowy program (zasili go 28% środków funduszu) będzie się koncentrował na zmianach strukturalnych poszczególnych polityk sektorowych, a także na takich przedsięwzięciach, które mają charakter ogólnopolski i są priorytetowe z punktu widzenia polityki państwa, natomiast na poziomie regionalnym interwencja Europejskiego Funduszu Społecznego (72% środków funduszu) będzie dotyczyła bezpośredniego wsparcia osób w celu poprawy ich sytuacji na rynku.

Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój obejmuje pięć następujących osi priorytetowych: I. Osoby młode na rynku pracy, II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 zawiera 12 osi priorytetowych. Problematykę społeczną ujęto głównie w ramach osi priorytetowej 6. Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry, 8. Aktywni na rynku pracy i 9. Solidarne społeczeństwo.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 6. zakładają inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich oraz inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.

Priorytety inwestycyjne sformułowane w ramach osi priorytetowej 8. skupiają się z kolei na zapewnianiu dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, wspieraniu samozatrudnienia oraz rozwijanie przedsiębiorczości, w tym tworzenie innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, wyrównywaniu szans mężczyzn i kobiet m.in. na rynku pracy (w zakresie dostępu do zatrudnienia, robienia kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego oraz wyrównywania wynagrodzeń za taką samą pracę), przystosowaniu pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian gospodarczych oraz wydłużeniu aktywności zawodowej oraz poprawie stanu zdrowia osób pracujących.

Priorytety inwestycyjne wyznaczone w ramach osi priorytetowej 9. obejmują natomiast aktywizację społeczną i zawodową osób i grup wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych, a także wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 jest dokumentem, który stanowi podstawę do prowadzenia polityki rozwoju w regionie. W oparciu o diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie, wyznaczono w nim cel nadrzędny, za który uznano „poprawę konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”, oraz wskazano 3 priorytetowe obszary działań strategicznych: 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki, 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, 3. Rozwój zasobów ludzkich.

Założenia polityki społecznej ujęto głównie w obrębie priorytetowego obszaru działań strategicznych 3., w ramach którego zaplanowano działania służące budowie społeczeństwa opartego na wiedzy oraz kapitału społecznego (poprawa efektywności kształcenia, zwiększenie dostępności edukacji dla dorosłych, wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży, wspieranie rozwoju sektora organizacji pozarządowych, budowa partnerstwa publiczno-społecznego) oraz zakładające promowanie zatrudnienia osób pozostających bez

pracy lub zagrożonych jej utratą (rozwój zatrudnienia osób bezrobotnych oraz przeciwdziałanie bezrobociu osób zagrożonych utratą pracy w rolnictwie oraz sektorach mających problemy z dostosowaniem się do potrzeb rynku pracy), prowadzenie promocji i profilaktyki zdrowia (edukacja zdrowotna społeczeństwa, promocja aktywności sportowo-rekreacyjnej, powszechna, wczesna diagnostyka medyczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień) oraz integrację społeczno-zawodową i zapewnienie bezpieczeństwa ludności (przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, poprawa stanu bezpieczeństwa ludności).

Projekt **Strategii Polityki Społecznej Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020** jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy kluczowych obszarów polityki społecznej województwa, w tym podstawowych problemów występujących na jego terenie, sformułowano wizję („Uczestnictwo wszystkich mieszkańców w życiu społeczności lokalnych oraz społeczności regionu”) i misję („Tworzenie warunków dla rozwoju samodzielności i aktywności mieszkańców w życiu społecznym”) oraz wyznaczono trzy cele strategiczne (1. Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu, 2. Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych, 3. Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym) i pięć priorytetów (1. Zwiększanie obszarów włączenia społecznego, 2. Ograniczanie skali występowania i skutków negatywnych zjawisk życia społecznego, 3. Wzmacnianie kapitału społecznego mieszkańców regionu, 4. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom przemian demograficznych, 5. Rozwój i wzmacnianie współpracy podmiotów mających wpływ na regionalną politykę społeczną).

W ramach priorytetów sformułowano cele szczegółowe, które zakładają wspieranie działalności społeczno-zawodowej mieszkańców regionu, tworzenie i rozwój systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, rozwój działań skierowanych na aktywizację społeczną i zawodową osób szczególnego ryzyka, w tym niepełnosprawnych i bezdomnych, upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień oraz rozwijanie sieci placówek oferujących pomoc osobom uzależnionym, podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy, w szczególności w rodzinie, oraz rozwijanie systemu wsparcia instytucjonalnego, rozwijanie działań mających na celu kształtowanie i promowanie odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych, wzmacnianie

i rozwijanie partycypacji społecznej, zwiększenie dostępu do usług społecznych dla osób starszych, rozwijanie oferty wsparcia dla rodzin z dziećmi, optymalizację procesów współpracy w obszarze polityki społecznej oraz doskonalenie obserwacji wybranych problemów i zjawisk społecznych zachodzących w regionie.

Projekt **Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego** jest dokumentem dotyczącym realizacji polityki terytorialnej Województwa Kujawsko-Pomorskiego w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020, przy wsparciu środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. W ramach tzw. Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, inicjatorem i koordynatorem przedsięwzięć na obszarze ORSG jest Starosta, który podejmuje działania na rzecz stworzenia warunków dla współpracy w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego. Współdziałanie powiatu oraz pozostałych jednostek terytorialnych z obszaru powiatu odbywa się w ramach porozumienia, którego sygnatariuszami są przedstawiciele powiatu oraz poszczególnych gmin wiejskich i miejskich.

Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego identyfikuje i zawiera charakterystykę specyfiki ORSG, wskazuje kierunki rozwoju oraz najważniejsze priorytety inwestycyjne. Dokument stanowi narzędzie informowania, wdrażania, koordynowania i kontroli w odniesieniu do procesu rozwojowego. Strategia identyfikuje i formułuje problemy ważne dla ORSG wraz ze wskazaniem sposobów ich rozwiązywania lub łagodzenia oraz cele rozwojowe. Strategia zawiera listę przedsięwzięć finansowanych zarówno w ramach polityki terytorialnej w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, jak również z uwzględnieniem innych źródeł finansowania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Inowrocławskiego na lata 2014-2020 jest dokumentem, w którym na podstawie diagnozy sytuacji społecznej i prognozy zmian w perspektywie do 2020 roku, sformułowano misję („Skuteczna polityka społeczna zapewniająca mieszkańcom bezpieczeństwo socjalne i zdrowotne, opiekę nad rodziną, edukację i rehabilitację osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie samodzielnego rozwiązywania swoich problemów i pełne uczestnictwo w życiu”) oraz

wyznaczono cele strategiczne i kierunki działań w pięciu obszarach: 1. Niepełnosprawność, 2. Przemoc w rodzinie, 3. Dziecko i rodzina, 4. Bezrobocie oraz 5. Edukacja i zdrowie.

W obrębie obszaru 1. zaplanowano działania służące zwiększeniu zatrudnialności i aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, zapobieganiu wykluczeniu społecznemu ww. osób zamieszkujących tereny wiejskie, skoordynowaniu działań organizacji oraz instytucji w zakresie realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, a także tworzeniu środowiska lokalnego przyjaznego tym osobom oraz wspieraniu rodzin z dzieckiem lub dorosłą osobą niepełnosprawną.

Działania wyznaczone w ramach obszarów 2. i 3. skupiono natomiast na tworzeniu warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy, zwiększeniu skuteczności działań pomocowych skierowanych do osób jej doświadczających i doznających, tworzeniu oferty działań skierowanych do osób stosujących przemoc, podniesieniu skuteczności działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i rodzin, rozszerzeniu współpracy instytucji i służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny oraz promowaniu rodzicielstwa zastępczego.

Działania ujęte w obrębie obszaru 4. poświęcono z kolei zwiększeniu aktywności zawodowej wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu, rozwijaniu lokalnej przedsiębiorczości oraz wspieraniu procesu ich samozatrudnienia, stworzeniu warunków do dostosowania kwalifikacji zawodowych osób pozostających bez pracy do potrzeb rynku pracy, a także zwiększeniu liczby uczniów w szkołach zawodowych i technicznych, prowadzeniu edukacji prozdrowotnej, utworzeniu ośrodków egzaminacyjnych, zinstytucjonalizowaniu współpracy z pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego, objęciu mieszkańców poradnictwem i pomocą w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu oraz utworzeniu Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień.

Strategia Rozwoju Gminy Pakość na lata 2014-2024 jest dokumentem stanowiącym podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. Na podstawie diagnozy stanu rozwoju gminy i jego uwarunkowań, oceny mocnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją oraz identyfikacji potrzeb rozwojowych, sformułowano misję gminy („Gmina Pakość – nowoczesna gmina oferująca wysoką jakość życia”) i wizję jej rozwoju oraz wyznaczono dwa cele rozwoju (1. Zapewnienie wysokiej jakości funkcjonowania usług publicznych, 2. Aktywizacja gospodarcza gminy) i dwa obszary działań (1. Rozwój społeczny, 2. Przestrzeń

gminy), w ramach których wskazano sześć kierunków służących realizacji celów (1. Sprawne usługi publiczne, 2. Wzrost aktywności społecznej, 3. Rozwój infrastruktury technicznej, 4. Poprawa dostępności komunikacyjnej, 5. Przestrzeń dla mieszkańców, 6. Przestrzeń dla gospodarki) oraz działania i przedsięwzięcia.

W ramach kierunków 1, 2, 5 i 6 sformułowano m.in. takie działania odnoszące się do problematyki społecznej, jak: zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjum, poprawa kwalifikacji zawodowych ludności dorosłej, zapewnienie powszechnego dostępu do opieki przedszkolnej, zapewnienie opieki dla dzieci w wieku żłobkowym, rozwój bazy i oferty placówek kultury oraz poszerzanie ich działalności w zakresie rozwoju społecznego, zapewnienie dostępności i wysokiej jakości ochrony zdrowia, wzmocnienie zdolności do realizacji zadań z zakresu opieki społecznej oraz rozwiązywania problemów grup dotkniętych wykluczeniami społecznymi, zapewnienie bezpieczeństwa ludności i mienia, rozwój współpracy z sąsiednimi samorządami na rzecz rozwiązywania wspólnych problemów i realizacji wspólnych celów rozwojowych, zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym gminy, wsparcie sektora organizacji pozarządowych, rozwój przedsięwzięć ekonomii społecznej, popularyzacja sportu i aktywności ruchowej, wsparcie klubów i stowarzyszeń sportowych, rozwój usług poradnictwa dla mieszkańców, rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb niepełnosprawnych, poprawa estetyki i funkcjonalności istniejących oraz tworzenie nowych przestrzeni publicznych służących integracji lokalnych społeczności, wsparcie budownictwa mieszkaniowego poprzez wyznaczanie i wyposażanie w infrastrukturę terenów rozwoju zabudowy mieszkaniowej oraz realizacja mieszkań socjalnych, kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych, wspieranie rozwoju instytucji otoczenia biznesu, instytucjonalne wsparcie przedsiębiorców na terenie gminy, wsparcie rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwój zagospodarowania służącego realizacji funkcji turystycznej na bazie Kalwarii Pakoskiej, rozwój zagospodarowania drogi wodnej Noteci, wsparcie dla rozwoju komercyjnych placówek opiekuńczych dla ludności starszej oraz promocja gospodarcza gminy.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Pakość jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie inowrocławskim. Od północy i wschodu graniczy z gminami Złotniki Kujawskie i Inowrocław (z powiatu inowrocławskiego), od południa z gminą Janikowo (z powiatu inowrocławskiego), a od zachodu z gminami Dąbrowa (z powiatu mogileńskiego) i Barcin (z powiatu żnińskiego).

Gmina zajmuje powierzchnię 86,5 km² i należy do mniejszych gmin w powiecie i w województwie. W jej skład wchodzi miasto Pakość oraz 17 miejscowości wiejskich tworzących 12 sołectw: Dziarnowo, Gorzany-Giebnia-Węgierce, Jankowo, Kościelec, Ludkowo-Mielno-Wojdał, Ludwiniec, Łącko, Radłowo, Rybitwy, Rycerzewo, Rycerzewko i Wielowieś.

Obszar gminy Pakość położony jest na styku Pojezierza Gnieźnieńskiego (w jego części zachodniej) i Równiny Inowrocławskiej (w części wschodniej). Wyraźną granicę obu jednostek wyznacza rzeka Noteć, która przepływając przez jeziora Mielno i Pakoskie tworzy wyraźną i zwartą formę dolinno-rynnową, związaną swoją genezą z ostatnim zlodowaceniem. Przeważający obszar gminy stanowi płaska wysoczyzna morenowa przechodząca lokalnie w sandr.

Istotny walor przyrodniczy gminy stanowi wspomniana już rzeka Noteć. Na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego jest ona główną rzeką w dorzeczu Odry i jedyną dużą rzeką na terenie powiatu inowrocławskiego. Powstaje ona z połączenia się w Jeziorze Pakoskim dwóch cieków: przepływającej przez jezioro Gopło Noteci Wschodniej oraz mającej swoje źródło na terenie Powidzkiego Parku Krajobrazowego Noteci Zachodniej. Po opuszczeniu Jeziora Pakoskiego Noteć jest rzeką skanalizowaną o korycie ubezpieczonym budowlami faszynowymi.

Na terenie gminy Pakość nie występują żadne większe formy ochrony przyrody, takie jak rezerваты przyrody, parki krajobrazowe czy obszary chronionego krajobrazu. Jednak walory tego terenu dla wypoczynku i uprawiania turystyki są potencjalnie znaczące, w szczególności patrząc kompleksowo na połączenie zalet przyrodniczych z kulturowymi.

Przykładem tego może być żegluga po Noteci i jeziorze Pakoskim połączona ze zwiedzaniem Kalwarii Pakoskiej.

Historia Pakości sięga wczesnego średniowiecza, kiedy to na terenie dzisiejszej gminy istniał gród strzegący przeprawy przez Noteć. Najstarsza wzmianka z 1259 roku informuje o jego przebudowie przez księcia kujawskiego Kazimierza i pomorskiego Światopełka.

Prawa miejskie na prawie magdeburskim nadał Pakości 9 lutego 1359 roku król Kazimierz Wielki. W XVII wieku w mieście wybudowano poświęconą kultowi Męki Pańskiej kalwarię, która do dziś stanowi znaczące miejsce kultu religijnego. Stulecia XVII i XVIII nie były dla Pakości pomyślne. Wskutek morowego powietrza (w latach 1626-1629 i 1708-1710), pożarów (z lat 1684, 1794, 1798, 1799) i wreszcie wojny północnej (1700-1721) miasto chyliło się ku upadkowi.

W XIX wieku nastąpiło odrodzenie Pakości; pojawił się przemysł – fabryka wód mineralnych, mleczarnia parowa, browar, destylarnia, farbiarnia, cukrownia (1880), rzeźnia miejska (1904), gazownia (1904), chłodnia. W 1911 roku w mieście wybudowano nowy ratusz i je skanalizowano. Pakość otrzymała także połączenie kolejowe z Inowrocławiem i Żninem.

W zaborze pruskim polskie życie społeczno-polityczne i kulturalne koncentrowało się wokół Kalwarii Pakoskiej. Na przełomie 1918 i 1919 roku mieszkańcy Pakości przystąpili do zrywu powstańczego, którego celem było przyłączenie Wielkopolski i Kujaw do odradzającej się po zaborach Polski. W walkach o Inowrocław i inne miejscowości na szlaku oswobodzenia ziemi kujawskiej walczyła Kompania Pakoska.

W okresie międzywojennym Pakość była ośrodkiem drobnego handlu. Dużą rolę odgrywała turystyka i rekreacja; działało m.in. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Po zajęciu miasta w pierwszej połowie września 1939 roku, Niemcy przywrócili nazwę Pakosch i rozpoczęli likwidację miejscowej inteligencji. W czasie okupacji zniszczono synagogę, a podczas odwrotu, w styczniu 1945 roku, Niemcy wysadzili w powietrze most kolejowy. Na początku 1945 roku Armia Czerwona przekazała Pakość pod administrację polską.

W czasach PRL-u miasto dynamicznie rozwijało się; słynęło m.in. z zakładów Iniarskich, w 1952 roku uruchomiono fabrykę narzędzi roszarniczych, a w 1961 roku fabrykę płyt paździerzowych. Przez cały ten okres istniała zawodowa straż pożarna zakładów

lniarskich oraz ochotnicza straż pożarna. Wówczas wybudowano blokowiska, wzrosła liczba mieszkańców miasta.

Od XVII wieku Pakość jest miejscem kultu religijnego Kościoła katolickiego. Na terenie miasta znajduje się Kalwaria Pakoska – zespół sakralny składający się z 26 kaplic pasyjnych, w tym 2 kościołów: klasztorne pw. Św. Bonawentury i Ukrzyżowania. Co roku miejsce to, zwane Kujawską Jerozolimą, odwiedzają pielgrzymi, zarówno indywidualni, jak i zorganizowane grupy, którzy uczestniczą m.in. w uroczystościach odpustowych czy nocnej drodze krzyżowej w okresie Triduum Paschalnego. W Klasztorze oo. Franciszkanów w Pakości przechowywane są największe w Polsce relikwie drzewa Krzyża Świętego, a od 2012 roku także relikwie św. Jana Pawła II.

Na terenie gminy znajdują się warte zobaczenia obiekty zabytkowe. Obok Kalwarii Pakoskiej, należą do nich m.in.: kościół pw. Św. Małgorzaty z końca XII wieku w Kościelcu, Stare Miasto z 2. połowy XIV wieku oraz ratusz z 1908 roku w Pakości, zespół pałacowy z 2. połowy XIX wieku w Jankowie, zespół dworski z przełomu XIX/XX wieku w Łącku, zespół pałacowy z początku XX wieku w Węgiercach a także znajdujące się w Pakości tablice pamiątkowe, pomniki i mogiły związane z Powstaniem Wielkopolskim.

2. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA I KOMUNIKACYJNA

Pakość jest węzłem komunikacyjnym o dużym znaczeniu. W mieście krzyżują się dwie drogi wojewódzkie: nr 251 łącząca Kaliska koło Wągrowca ze Żninem i Inowrocławiem oraz nr 255 łącząca Strzelno z Pakością. W przyszłości planowane jest wybudowanie obwodnicy miasta dla drogi wojewódzkiej nr 255, tak aby odciążyć je od uciążliwego ruchu kołowego.

Sieć drogową na terenie gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Łączna długość dróg powiatowych wynosi 45,69 km. Mając na uwadze znaczenie komunikacyjne, parametry techniczne oraz natężenie ruchu, priorytetową jest droga powiatowa nr 2508C Wojdał – Pakość o długości 7,208 km. Stan dróg powiatowych na terenie miasta w 83% oceniany jest jako dobry, natomiast znaczna część dróg gminnych znajduje się w ogóle poza klasyfikacją, bowiem są to drogi o nawierzchni gruntowej.

Przez teren gminy przebiega również linia kolejowa nr 206 Inowrocław Rąbinek – Drawski Młyn obsługująca składy towarowe. W Pakości znajduje się także czynna

towarowa kolej linowa Janikowo – Pakość – Piehcina, która transportuje kamień z Piehcina do Zakładów Sodowych w Janikowie.

Miasto Pakość leży w odległości ok. 12 km od Inowrocławia i 56 km od Bydgoszczy. Na jego terenie codziennie zatrzymuje się kilkadziesiąt autobusów, m.in. należących do Kujawsko-Pomorskiego Transportu Samochodowego S.A. w Inowrocławiu (dawny PKS) oraz pakoskiego przewoźnika – firmy Matbud. Autobusy kursują do Torunia, Piehcina, Barcina, Żnina, Inowrocławia, Kościelca, Janikowa i Mogilna.

Na trasie Pakość – Inowrocław oraz Pakość – Żnin komunikację zbiorową w gminie zapewniają: firma Kujawy-Trans Sp. z o.o. z Pakości, Kujawsko-Pomorski Transport Samochodowy S.A. w Inowrocławiu oraz firma Sprint-Trans Michał Pipin z Piehcina.

Mieszkańcy miejscowości Węgierce, Gorzany, Kościelec i Dziarnowo korzystają z usług transportowych firmy Jan-Trans Robert Pyrzyński z Janikowa. Transport organizowany przez ww. przewoźnika odbywa się wyłącznie od poniedziałku do soboty.

W roku szkolnym dla uczniów dojeżdżających do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Kościelcu dostępne jest również połączenie na trasie Pakość – Kościelec – Pakość.

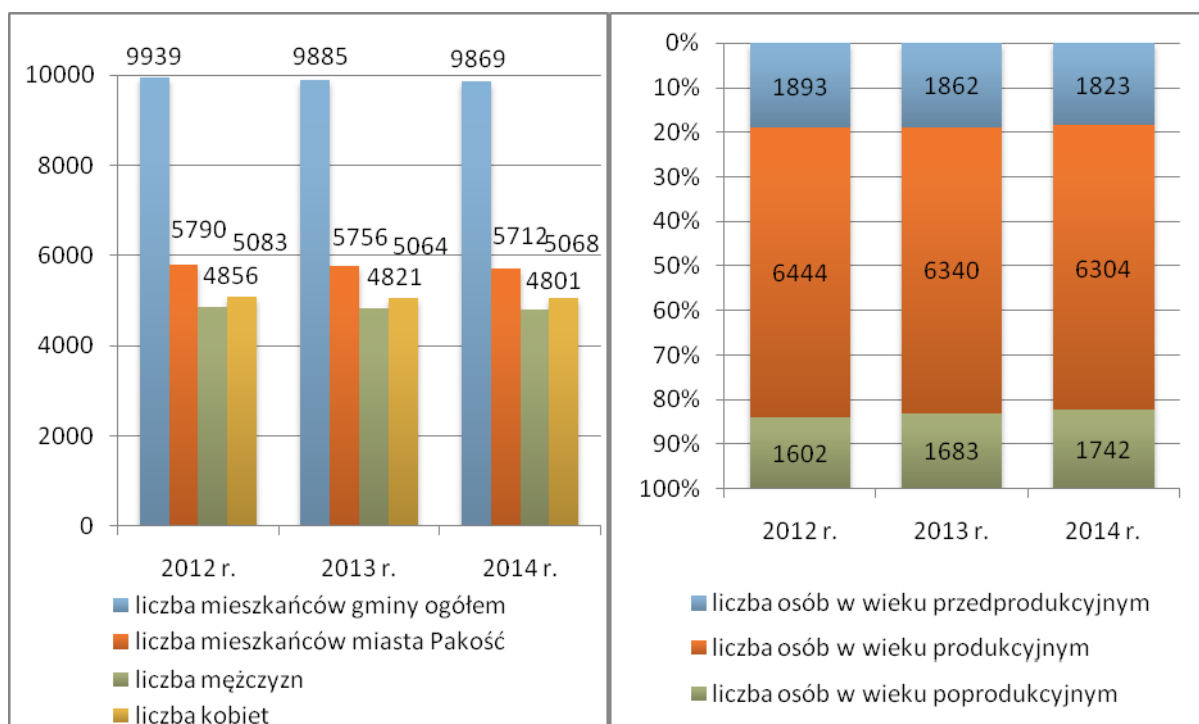
Najlepsze połączenie komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy Pakości, gdzie są rozlokowane przystanki autobusowe. Autobusy kursują codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, zgodnie z rozkładami jazdy. Względnie dogodne połączenie komunikacyjne mają mieszkańcy miejscowości, przez które przebiega droga wojewódzka nr 251, tj. część Rybitw, część Wielowisi oraz Rycerzewa i Kościelca. Możliwości skorzystania z usług transportowych jakiegokolwiek przewoźnika nie mają natomiast mieszkańcy miejscowości Jankowo, Ludkowo, Ludwiniec, Mielno, Radłowo i Wojdał, przez które, w ramach transportu zbiorowego, przejeżdżają jedynie dowożące uczniów do szkół autobusy szkolne.

3. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA I ZASOBY MIESZKANIOWE

W latach 2012-2014 liczba ludności gminy Pakość systematycznie zmniejszała się (z 9.939 w 2012 r. do 9.869 w 2014 r.), podobnie jak liczba mieszkańców miasta (z 5.790 w 2012 r. do 5.712 w 2014 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród ogółu ludności gminy stanowiły kobiety (51,1% w 2012 r., 51,2% w 2013 r. i 51,3% w 2014 r.).

W analizowanym okresie systematycznie zmniejszała się liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2012-2014

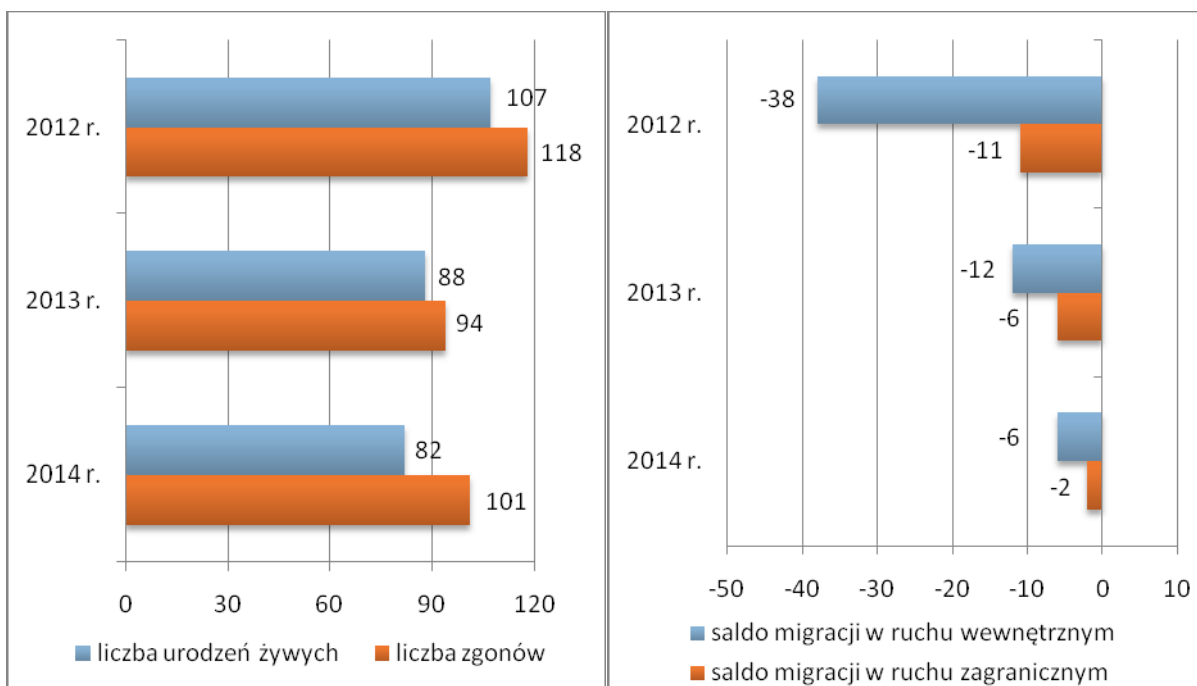

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Spadek liczby dzieci i młodzieży mógł wynikać zarówno z malejącej dzietności rodzin, o czym świadczy spadająca liczba urodzeń żywych (ze 107 w 2012 r. do 82 w 2014 r.), jak i migracji oraz przejścia do grona osób w wieku produkcyjnym większej od liczby urodzeń żywych liczby osób będących dotychczas w wieku przedprodukcyjnym.

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i migracyjnego mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na zmniejszanie się liczby mieszkańców gminy miał wpływ zarówno niekorzystny przyrost naturalny (-11 w 2012 r., -6 w 2013 r., -19 w 2014 r.), jak i ujemne saldo migracji (-49 w 2012 r., -18 w 2013 r., -8 w 2014 r.), odbywającej się zarówno w ruchu wewnętrznym jak i zewnętrznym.

Podsumowując zachodzące w gminie zmiany demograficzne, należy podkreślić, iż są one coraz bardziej niekorzystne. Z jednej strony zmniejsza się liczba jej mieszkańców, na co wpływ ma spadek liczby dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, z drugiej natomiast systematycznie zwiększa się udział osób starszych w populacji gminy. Zmiany te powodują postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co w perspektywie najbliższych lat będzie m.in. wymagało dostosowania w szerszym zakresie niż dotychczas wachlarza usług społecznych do potrzeb seniorów.

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2012-2014 liczba mieszkań w gminie Pakość zwiększała się z roku na rok (z 2.962 w 2012 r. do 2.988 w 2014 r.). Z kolei z danych Przedsiębiorstwa Usług Gminnych Sp. z o.o. w Pakości wynika, że w latach 2012-2014 liczba mieszkań będących w zasobach gminy spadała (z 261 w 2012 r. do 243 w 2014 r.) Jest to spadek naturalny, gdyż Gmina umożliwia wykup mieszkań dotychczasowym najemcą. Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły mieszkania

komunalne (252 w 2012 r., 242 w 2013 r. i 234 w 2014 r.) Liczba mieszkań socjalnych była natomiast niezmienna (po 9 w każdym roku) i zarazem niewystarczająca do zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy w tym zakresie.

W 2012 roku liczba osób oczekujących na mieszkanie komunalne z zasobów gminy wyniosła 77, a w kolejnych dwóch latach spadła do 54. Na podobnym poziomie utrzymywała się z kolei liczba osób oczekujących na mieszkanie socjalne (30 w 2012 r., 28 w 2013 r., 31 w 2014 r.). W 2012 roku tylko 2 osoby posiadały wyroki eksmisyjne bez wskazania lokalu socjalnego, natomiast w latach 2013-2014 ich liczba wzrosła do 7.

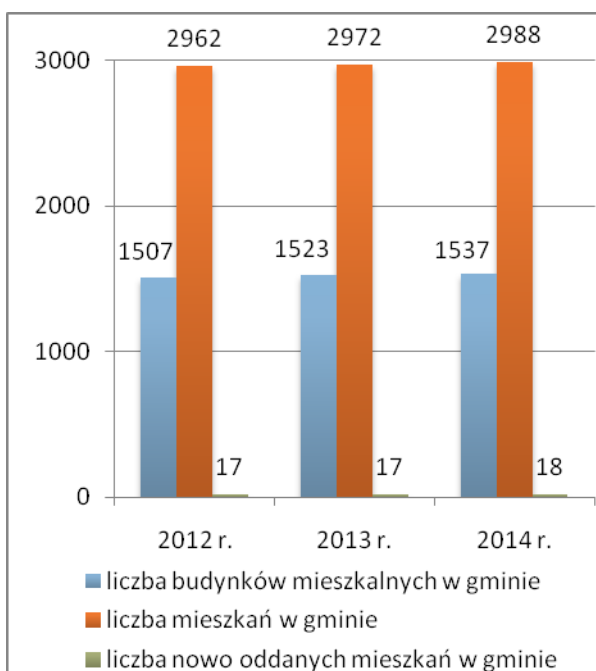
Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań będących w zasobach gminy zmniejszała się, w 2012 roku wynosząc: 10.864,81 m², rok później 10.357,69 m², a w 2014 roku 9.975 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w 2012 roku liczyła 41,63 m² (na 1 osobę przypadało 14,09 m²), w 2013 roku 41,27 m² (na 1 osobę przypadało 15,25 m²), a w 2014 roku 41,05 m² (na 1 osobę przypadało 15,25 m²).

W latach 2012-2014 liczba nowo oddanych mieszkań w gminie była na podobnym poziomie (po 17 w latach 2012-2013, 18 w 2014 r.). Łączna liczba dostępnych w nich izb oraz powierzchnia użytkowa wyniosła odpowiednio 92 i 2.339 m² w 2012 roku, 91 i 1.918 m² w 2013 roku oraz 101 i 2.348 m² w 2014 roku. Wśród nowo oddanych mieszkań w gminie nie było mieszkań poszerzających zasoby gminy.

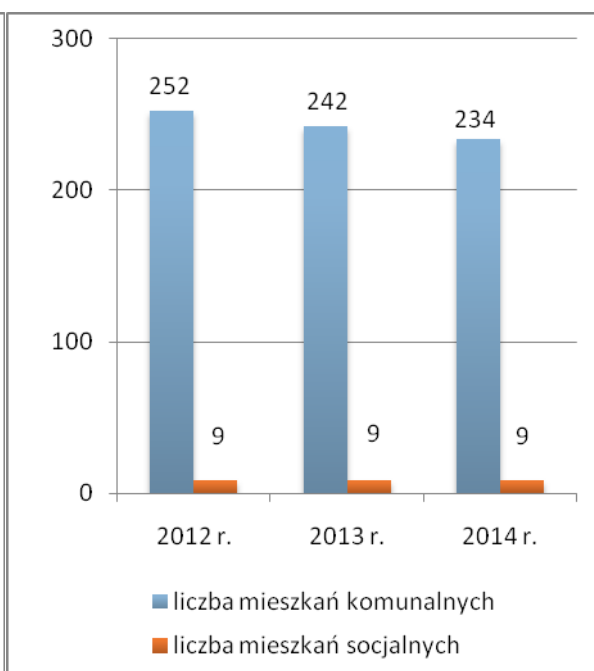
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2013 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania. Najlepiej wyglądała sytuacja z dostępem do sieci wodociągowej, do której podłączonych było 97,2% mieszkań. Ustęp spłukiwany i łazienkę posiadało odpowiednio 92,3 i 89% mieszkań, a do centralnego ogrzewania dostęp miało 81,4% mieszkań. Z kolei do gazu sieciowego podłączonych było 56,4%, przy czym jedynie 3% na obszarze wiejskim gminy.

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

w latach 2012-2014

gminy w latach 2012-2014

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o. w Pakości.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe. Jest to świadczenie pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy i realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	258	270	259
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	2.416	2.594	2.527
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	440.813,48	491.742,10	456.524,32

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

W latach 2012-2014 liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe, ulegała wahaniom (258 w 2012 r., 270 w 2013 r., 259 w 2014 r.), podobnie jak liczba przyznanych dodatków (w 2.416 w 2012 r., 2.594 w 2013 r., 2.527 w 2014 r.) i kwot wydatkowanych na realizację tego zadania (440.813,48 zł w 2012 r., 491.742,10 zł w 2013 r.,

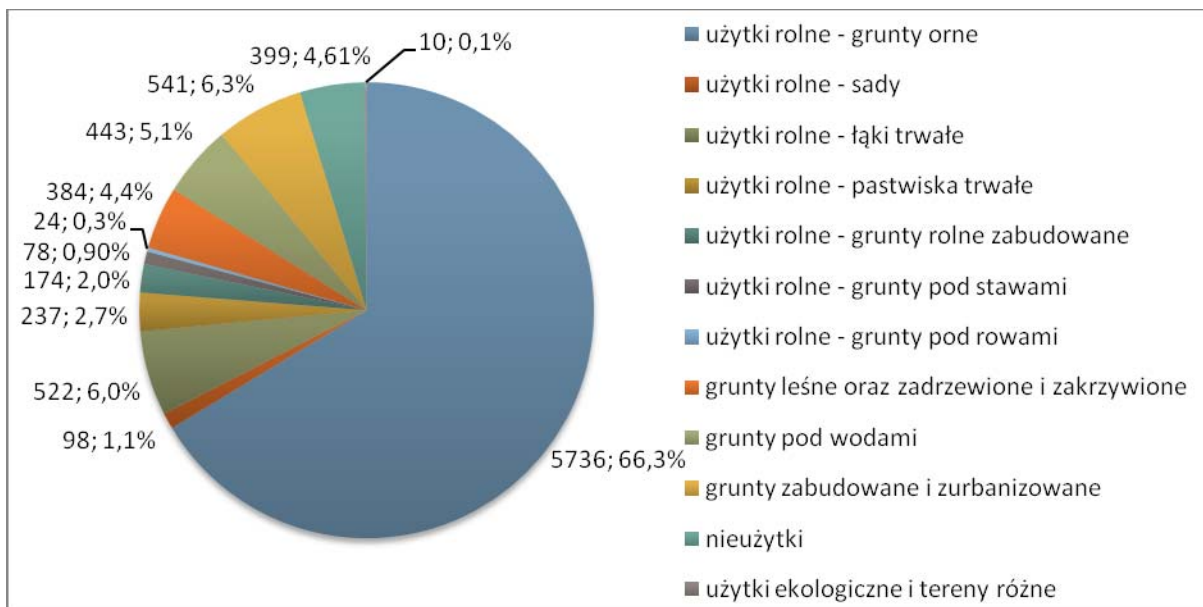
456.524,32 zł w 2014 r.). Prognozuje się, że po kolejnym wzroście kryterium dochodowego w marcu 2015 roku, liczba gospodarstw domowych objętych wsparciem w formie dodatków mieszkaniowych ulegnie zwiększeniu.

Warto dodać, iż w 2014 roku 162 gospodarstwa domowe w gminie otrzymały dodatki energetyczne na łączną kwotę 20.823,93 zł. Ta forma pomocy udzielana jest osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy lub ryczałt na zakup opału, które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

4. STRUKTURA GOSPODARCZA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Pakość jest regionem głównie rolniczym, czemu sprzyjają dobre gleby oraz wysoka kultura rolna. O dominującej roli rolnictwa w gospodarce gminy świadczy struktura użytków, w której ponad 79% zajmują użytki rolne, w tym 66,3% grunty orne, a 8,8% łąki i pastwiska. Lasy oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują jedynie 4,4% powierzchni gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Gmina Pakość leży w obszarze o korzystnych i bardzo korzystnych warunkach glebowych z wyłączeniem części jej terenu przy granicy z gminą Janikowo, który został zniszczony działaniem przemysłu. Na całym obszarze gminy panują dobre warunki klimatyczne z długim okresem wegetacji przy bardzo niskim poziomie opadów.

Wśród gleb aż 2/5 stanowią gleby klas I-III, a same tylko klasy III przekraczają połowę powierzchni gruntów. Udział gruntów słabo przydatnych jest bardzo mały. Struktura gleb według klas bonitacyjnych przedstawia się następująco: klasa I – 0,2%, klasa II – 7,3%, klasa IIIA – 33,3%, klasa IIIB – 19,5%, klasa IVA – 19,5%, klasa IVB – 8,0%, klasa V – 9,7%, klasa VI – 2,1%, klasa VIZ – 0,3%.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie funkcjonowało 346 gospodarstw prowadzących działalność rolniczą. Wśród nich było 15 gospodarstw małych o powierzchni do 1 ha, 111 gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, 85 gospodarstw o powierzchni od 5 do 10 ha, 54 gospodarstwa o powierzchni od 10 do 15 ha oraz 81 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej.

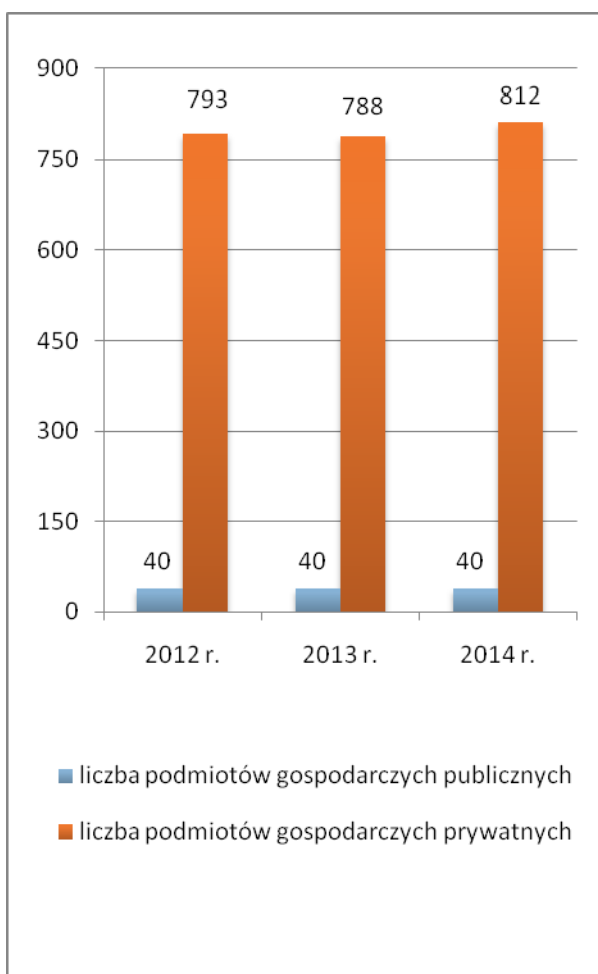
W strukturze upraw dominowały zboża (uprawą zbóż zajmowało się 280 gospodarstw rolnych spośród 325 trudniących się uprawą) i ziemniaki (168), warzywa gruntowe (96), uprawy przemysłowe (77), buraki cukrowe (53) oraz rzepak i rzepik (34), natomiast podstawowy kierunek produkcji zwierzęcej, która nie była liczącym się kierunkiem w produkcji rolnej w gminie, stanowił chów bydła (hodowlą bydła zajmowały się 103 gospodarstwa rolne spośród 158 utrzymujących zwierzęta gospodarskie) i trzody chlewnej (97) oraz drobiu (55).

Warto dodać, że terenie gminy znajdują się liczne złoża kopalin, z których najważniejsze stanowią złoża wapieni i margli, soli kamiennej oraz węgla brunatnego. Obecnie na dużą skalę prowadzi się eksploatację kruszyw naturalnych – piasków i żwirów. Rocznie w miejscowości Wojdał eksploatuje się ok. 1 mln ton kruszyw, a w Ludkowie – ok. 0,5 mln ton. Łącznie jest to 1/10 całego wydobycia w województwie kujawsko-pomorskim.

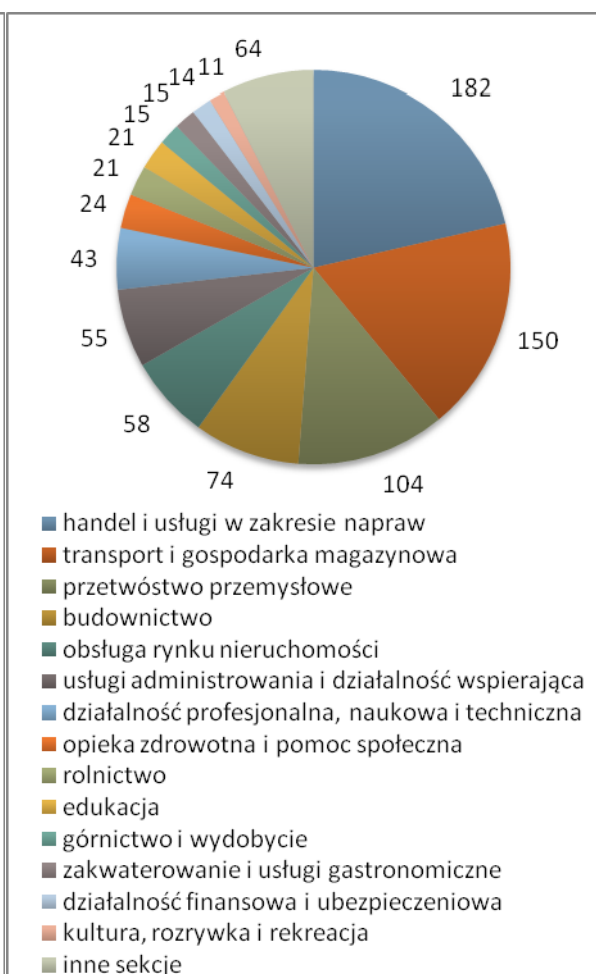
W 2014 roku liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie była wyższa w porównaniu z latami 2012-2013 (833 w 2012 r., 828 w 2013 r., 852 w 2014 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (793 w 2012 r., 788 w 2013 r., 812 w 2014 r.).

Dominującymi rodzajami działalności gospodarczej były handel i usługi w zakresie napraw (182 podmioty) oraz transport i gospodarka magazynowa (150). Duże znaczenie miały także przetwórstwo przemysłowe (104), budownictwo (74), obsługa rynku nieruchomości (58) oraz usługi administrowania i działalność wspierająca (55). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2012-2014

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2014 roku

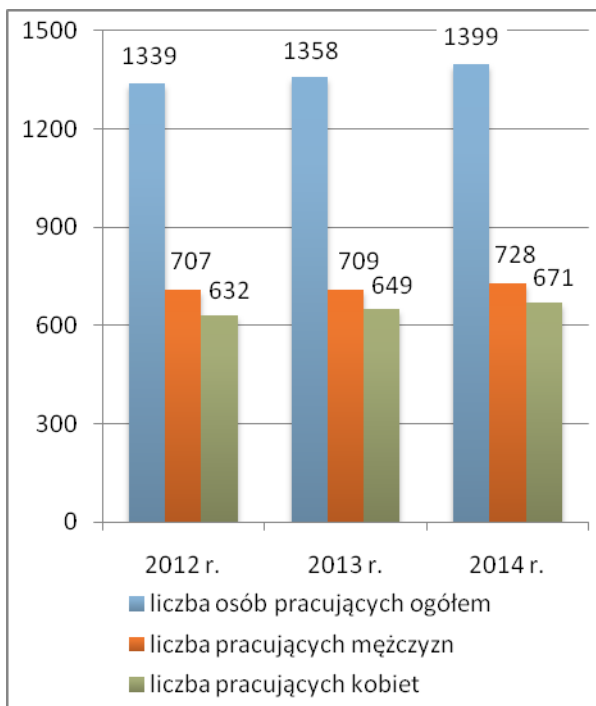
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na terenie Gminy Pakość funkcjonują takie podmioty gospodarcze, jak: Centrum logistyczne Polo-Market w Giebni, Fabryka Maszyn i Urządzeń do Przemysłu i Górnictwa – Odlewnia Żeliwa „Noteć” w Pakości czy Przedsiębiorstwo Budowlano-Montażowe i Prefabrykacji Betonów „Kamal” Sp. z o.o. w Pakości.

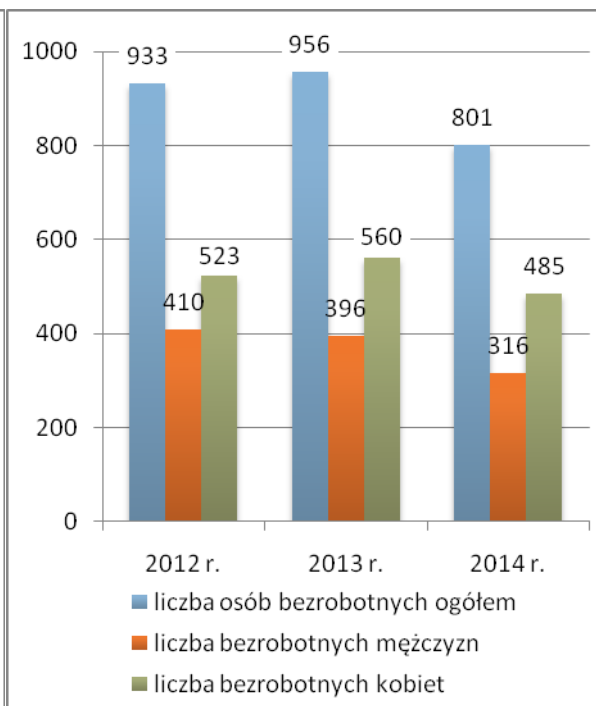
Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu, w latach 2012-2014 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Pakość zwiększała się z roku na rok (z 1.339 w 2012 r. do 1.399 w 2014 r.), wahaniom ulegała natomiast liczba osób bezrobotnych, przy czym istotny ich spadek przyniósł rok 2014 (933 w 2012 r., 956 w 2013 r., 801 w 2014 r.). Wśród osób pozostających bez pracy zdecydowaną większość stanowiły kobiety, a ich udział z roku na rok zwiększał się (56,1% w 2012 r., 58,6% w 2013 r. 60,5% w 2014 r.).

W 2014 roku udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym był niższy niż w latach 2012-2013. W 2012 roku wyniósł on 14,5%, rok później osiągnął poziom 15,1%, a w 2014 roku spadł do 12,7%. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2012-2014*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2012-2014

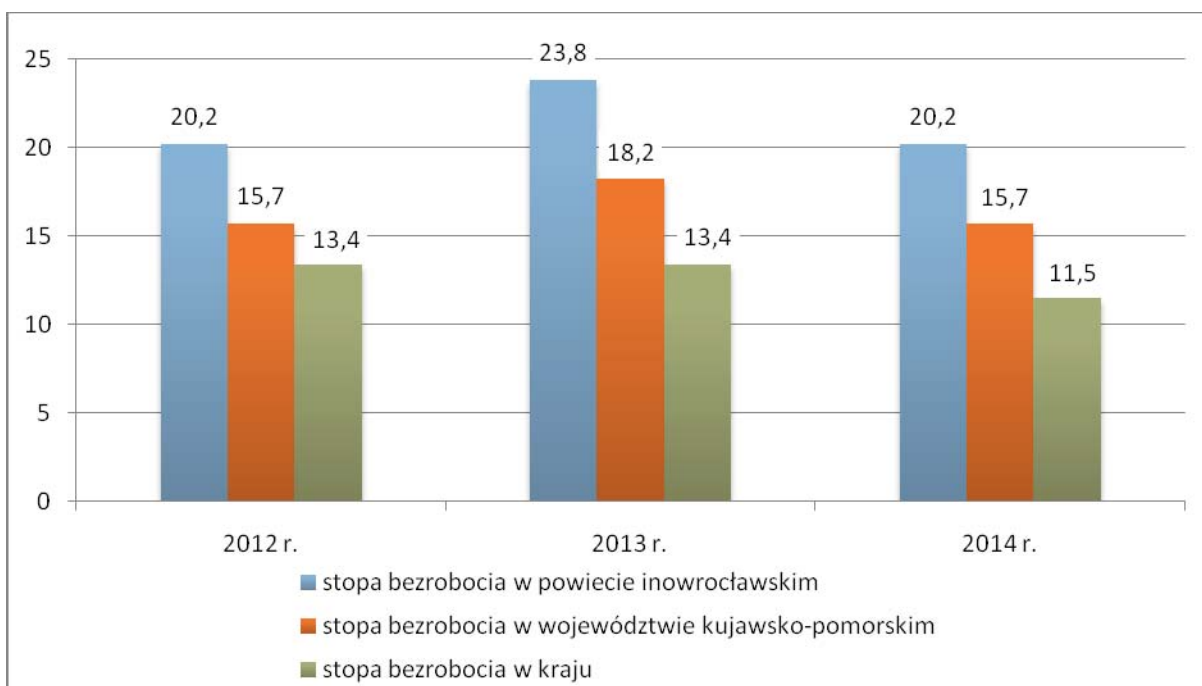
*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny i Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu.

Spadek liczby osób bezrobotnych w gminie w 2014 roku mógł być efektem wprowadzenia profilowania osób pozostających bez pracy w zależności od gotowości do podjęcia zatrudnienia. Z tego powodu wiele osób, które dotychczas rejestrowały się w Urzędzie Pracy tylko po to, by podlegać ubezpieczeniu zdrowotnemu, straciło status osoby bezrobotnej. Na zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie miał wpływ również fakt, iż jeszcze w grudniu 2014 roku ponad 40 osób pozostających wcześniej bez pracy kontynuowało na terenie gminy zatrudnienie w ramach robót publicznych i staży. Wraz z początkiem 2015 roku osób bezrobotnych zaczęło przybywać (na koniec marca tego roku ich liczba wynosiła 871).

W latach 2012-2014 stopa bezrobocia w powiecie inowrocławskim była znacznie wyższa niż w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju. Równocześnie jednak, po latach systematycznego wzrostu, w roku 2014 nastąpił jej spadek do poziomu z roku 2012. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie inowrocławskim, w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju w latach 2012-2014 (w %)

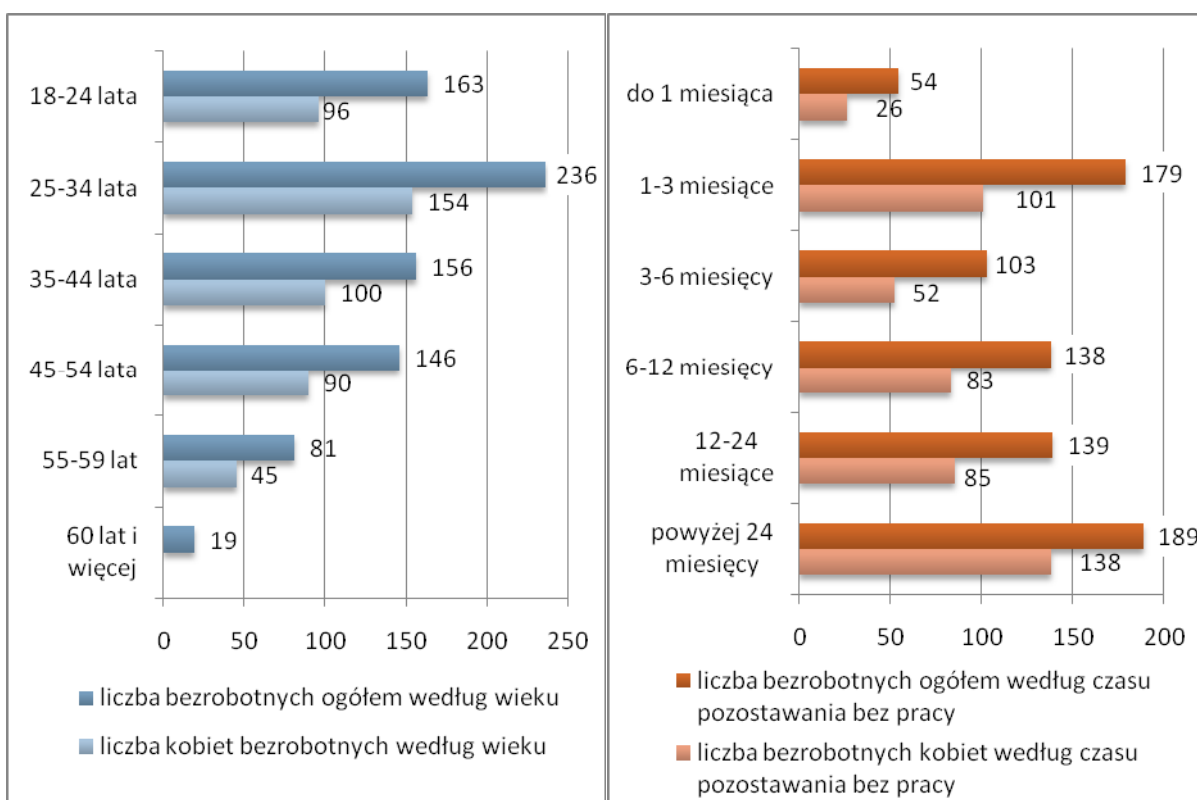
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

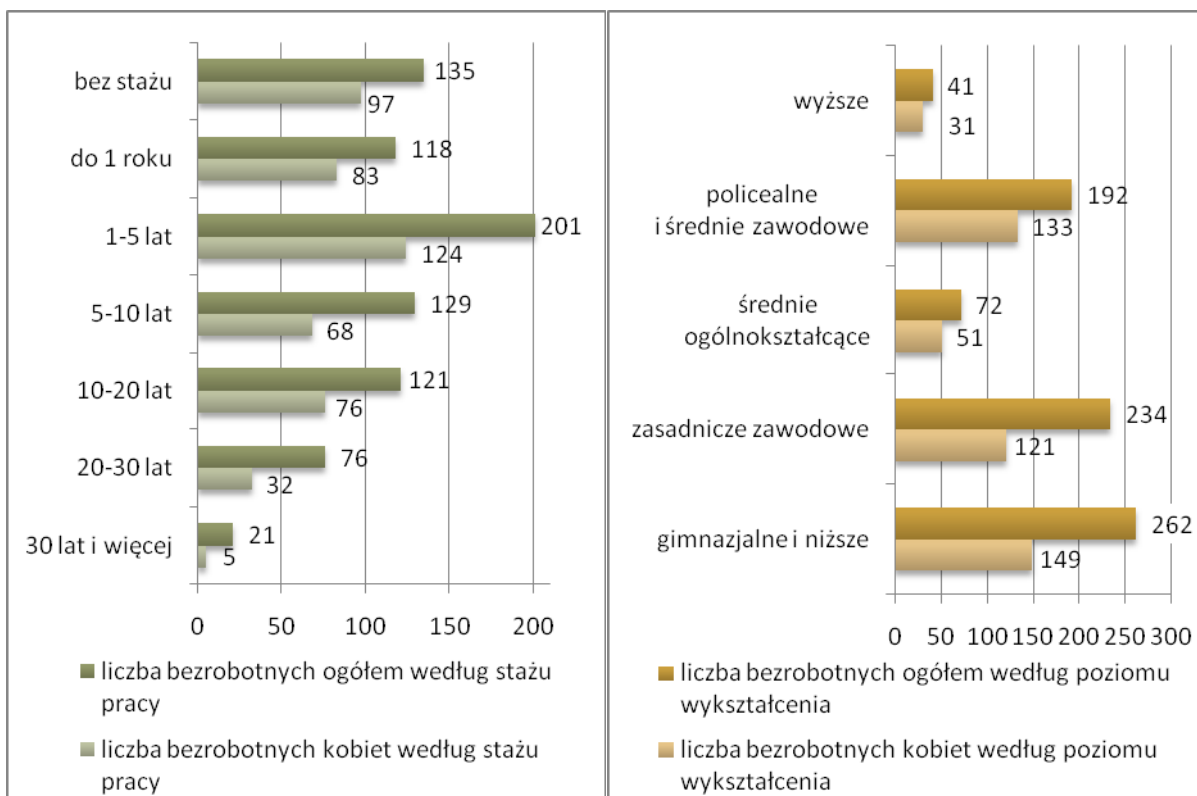
Na koniec 2014 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata (236 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy i więcej (w sumie 328 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (201 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (262 osoby) oraz zasadniczym zawodowym (234 osoby).

Największy odsetek kobiet wśród bezrobotnych odnotowano w gronie osób w wieku 25-34 lata (65,3%) i 35-44 lata (64,1%), pozostających bez pracy 12 miesięcy i więcej (68%), bez stażu pracy (71,9%) i ze stażem pracy do 1 roku (70,3%), a także z wykształceniem wyższym (75,6%), średnim ogólnokształcącym (70,8%) oraz policealnym i średnim zawodowym (69,3%).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu.

Podsumowując sytuację na lokalnym rynku pracy, należy stwierdzić, iż wykazuje ona pewną sprzeczność, bowiem przy dość wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców występuje również relatywnie wysokie bezrobocie. Przyczyny można upatrywać w dużej liczbie małych miejscowości w całym powiecie, których mieszkańcy aspirują do lepszych rynków zbytu i pracy w głównych miastach regionu: Inowrocławiu, Bydgoszczy i Toruniu przy równoczesnym ograniczaniu popytu na towary i usługi w swoim regionie. Szczególnie niepokojący jest wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet.

Rozważając położenie mieszkańców gminy pozostających bez zatrudnienia należy zwrócić uwagę na trzy wybrane kwestie. Pierwsza dotyczy potrzeby dalszego polepszania warunków do rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych przy szczególnym zwróceniu uwagi na gospodarstwa rolne. Istnieje potrzeba wyspecjalizowania rolnictwa przy wykorzystaniu potencjału edukacyjnego (Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Kościelcu), wzmocnienia przetwórstwa i rozwoju turystyki w oparciu o silne tradycje religijne.

Druga kwestia odnosi się do procesu aktywizacji bezrobotnych i konieczności zwrócenia szczególnej uwagi na kobiety, którym należy dać możliwość zdobycia nowych umiejętności zawodowych, przekwalifikowania się, m.in. poprzez zapewnienie dostępu do kursów i szkoleń odpowiadających na aktualne zapotrzebowanie rynku pracy.

Wreszcie trzecia kwestia wiąże się z potrzebą stałego motywowania dzieci i młodzieży do nauki, by w przyszłości, dzięki zdobytemu wykształceniu, mieli większe szanse na podjęcie satysfakcjonującego zatrudnienia.

5. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W roku szkolnym 2014/2015 w gminie Pakość funkcjonowały 3 przedszkola, w tym 1 prywatne, 2 szkoły podstawowe, gimnazjum oraz szkoła ponadgimnazjalna. Na terenie gminy brak jest natomiast zorganizowanej formy opieki nad dziećmi do lat 3, tj. żłobka, czy klubu dziecięcego. Dane szczegółowe temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2014/2015

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Przedszkole Publiczne w Pakości	ul. Św. Jana 14, 88-170 Pakość
2.	Bawialnia Edukacyjna HOP-SIUP	ul. Mogileńska 21a, 88-170 Pakość
3.	Zespół Placówek Oświatowych im. Armii Krajowej w Kościelcu z oddziałami przedszkolnymi	Kościelec 14, 88-170 Pakość
4.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości	ul. Błonie 2, 88-170 Pakość
5.	Gimnazjum im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości	ul. Szkolna 44, 88-170 Pakość
6.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Kościelcu	Kościelec 125, 88-170 Pakość

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości.

W analizowanym roku szkolnym do przedszkoli publicznych uczęszczało łącznie 178 dzieci (brak danych z przedszkola prywatnego), w szkołach podstawowych naukę pobierało 640 uczniów, w gimnazjum 224 uczniów, a w szkole ponadgimnazjalnej w systemie dziennym 306 uczniów.

W placówkach oświatowych w gminie zatrudnionych było łącznie 145 nauczycieli, przy czym liczba ta, z uwagi na brak danych, nie uwzględnia liczby nauczycieli w przedszkolu

prywatnym. Zatrudnienie na poszczególnych stopniach edukacji wyglądało następująco: w przedszkolach – 10 nauczycieli, w szkołach podstawowych – 61 nauczycieli, w gimnazjum – 32 nauczycieli, a w szkole ponadgimnazjalnej – 42 nauczycieli.

Placówki oświatowe w gminie wyposażone są w sprzęt komputerowy, a infrastruktura oświatowa jest remontowana i modernizowana w miarę posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Szkoły zapewniają dzieciom i uczniom dostęp do świetlicy i boisk oraz zajęcia pozalekcyjne. W Zespole Placówek Oświatowych w Kościelcu są to m.in.: zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, wyrównawcze, chór, SKS, zajęcia artystyczne i koła zainteresowań; w Szkole Podstawowej w Pakości są to: koła przedmiotowe, taneczno-muzyczne, plastyczne, teatralne, rowerowe, integracyjne; w gimnazjum – koła zainteresowań, zespoły i fakultety, w tym sportowe, turystyczne i taneczne; w szkole ponadgimnazjalnej m.in.: koło strzeleckie, gastronomiczne i aranżacji roślinnych.

Placówki oświatowe w gminie uczestniczą w projektach i programach mających na celu rozwijanie zainteresowań i umiejętności uczniów, wyrównywanie ich szans edukacyjnych oraz upowszechnianie innowacyjnych metod nauczania. I tak np. uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Kościelcu brali udział w projekcie pn. „Współ w zespół z Matematyką bez Granic”, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Jego celem było rozwijanie zainteresowań matematycznych uczniów, wyrabianie umiejętności porozumiewania się i współpracy w zespole oraz doskonalenie posługiwania się językiem obcym.

6. ŻYCIE KULTURALNE I INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Głównymi instytucjami prowadzącymi działalność kulturalną w gminie Pakość są Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości oraz Biblioteka Publiczna. W ramach działalności w zakresie kultury Ośrodek zajmuje się w szczególności edukacją kulturalną i wychowaniem poprzez sztukę, gromadzeniem, ochroną i udostępnianiem dóbr kultury, tworzeniem warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, rozbudzaniem i zaspokajaniem potrzeb kulturalnych oraz promowaniem lokalnych twórców. Uzupełnieniem aktywności w dziedzinie kultury jest działalność Ośrodka w zakresie turystyki polegająca w szczególności

na tworzeniu warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego oraz popularyzacji walorów rekreacji ruchowej i turystyki. W 2014 roku w Ośrodku zatrudnionych było 9 stałych pracowników i 8 pracowników na umowy cywilno-prawne.

W budynku placówki mieszczą się sale, w których można prowadzić działalność dydaktyczno-kulturalną i rekreacyjną. W obiekcie znajduje się również kilkupokojowy hotelik, sala konferencyjna wyposażona w sprzęt audio i projektor multimedialny oraz siłownia fitness i sauna.

W ramach działalności kulturalnej Ośrodek oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia plastyczne, wokalne i taneczne oraz sportowe w sekcji karate. Placówka posiada również ofertę dla starszych mieszkańców gminy; dla nich prowadzone są Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz gimnastyka rekreacyjna (dla grup 50+). Swoje spotkania w obiekcie organizują także Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Zespół ludowy „Pakościanie”, którego historia sięga 1978 roku.

Ważny kierunek działalności Ośrodka Kultury i Turystki w Pakości zajmuje organizacja imprez oraz wyjazdów rozrywkowych i kulturalnych. Do cyklicznych imprez kulturalnych w gminie należą m.in.: Dni Pakości, Dożynki Gminne, Turniej Wsi, obchody Święta Niepodległości oraz Biegi „Kalwaryjskim Szlakiem”.

W Pakości działa także Biblioteka Publiczna zajmująca się zaspokajaniem potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców gminy oraz gromadzeniem materiałów na temat regionu. Dysponuje ona zróżnicowanym, regularnie uzupełnianym księgozbiorem (w 2014 roku przybyło 612 woluminów), poza książkami obejmującym różnorodne czasopisma. W 2014 roku Biblioteka posiadała 648 zarejestrowanych czytelników. Wychodząc naprzeciw potrzebom ludzi starszych, chorych i niepełnosprawnych, dla których dotarcie do placówki jest utrudnione, Biblioteka oferuje dostawę książek do domu.

Placówka podejmuje działania promujące czytelnictwo i kulturę, m.in. organizując spotkania z ciekawymi ludźmi. W 2014 roku odbyły się spotkania z Sebastianem Jareckim – podróżnikiem, Ewą Stadtmüller – autorką ponad 100 książek dla dzieci oraz Małgorzatą Kalicińską – powieściopisarką znaną z mazurskiej trylogii „Nad rozlewiskiem”.

Biblioteka jest także organizatorem wystaw, m.in. przedmiotów codziennego użytku pt. „Jak za dawnych lat” oraz konkursów literackich i plastycznych. Stałą ofertę stanowią

adresowane głównie do dzieci i młodzieży „Wakacje w bibliotece”, „Ferie w bibliotece” oraz lekcje biblioteczne.

Biblioteka jest również lokalnym inspiratorem ogólnopolskich akcji, m.in. „Narodowe czytanie” czy „Cała Polska czyta dzieciom”.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości	ul. Świętego Jana 12, 88-170 Pakość
2.	Biblioteka Publiczna w Pakości	ul. Szkolna 2, 88-170 Pakość

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości.

Działalność kulturalną w gminie wzbogaca oferta świetlic wiejskich, będących miejscem integracji lokalnej społeczności. Odbywają się w nich zebrania wiejskie, zajęcia rozrywkowe i sportowe oraz imprezy okolicznościowe. Świetlice znajdują się w następujących miejscowościach: Ludwiniec, Radłowo, Rycerzewko, Rycerzewo i Wielowieś. Warto dodać, że świetlica w Wielowsi jest siedzibą prężnie działającego Stowarzyszenia Rozwoju Sołectwa Wielowieś w Gminie Pakość, pomysłodawcy i współorganizatora „Wyścigu Traktorów” oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

Zakres działalności sportowej na terenie gminy Pakość wyznaczają zespoły i kluby sportowe, a młodzież z terenu gminy chętnie angażuje się w czynną działalność sportową w barwach Klubu Sportowego „Notecianka” Pakość oraz w Ludowych Zespołach Sportowych w Radłowie, Wielowsi i Kościelcu. Najpopularniejszą dyscypliną sportową jest piłka nożna. W Pakości z powodzeniem funkcjonuje Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sokół”, skupiający głównie amatorów koszykówki i siatkówki. Lokalni działacze sportowi corocznie organizują festyny, w których uczestniczy społeczność gminy.

Do stałych imprez sportowych organizowanych w gminie należą: mecze piłki nożnej, (wśród nich „Turniej Firm”), Zawody Pucharu Polski w Nordic Walking, turniej koszykówki drużyn amatorskich oraz turnieje siatkówki.

Obiekty sportowo-rekreacyjne dostępne na terenie gminy Pakość przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Stadion Miejski im. Mariana Malinowskiego w Pakości	ul. Św. Jana 13a, 88-170 Pakość
2.	Sala Gimnastyczna w Ośrodku Kultury i Turystyki w Pakości	ul. Św. Jana 12, 88-170 Pakość
3.	Kompleks boisk „Orlik” w Pakości	ul. Mogileńska, 88-170 Pakość
4.	Kompleks boisk „Orlik” w Pakości	ul. Barcińska, 88-170 Pakość
5.	Park Kulturowy – Kalwaria Pakoska w Pakości	88-170 Pakość
6.	Sala gimnastyczna w Gimnazjum im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości	ul. Szkolna 44, 88-170 Pakość
7.	Boisko szkolne przy Gimnazjum im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości	ul. Szkolna 44, 88-170 Pakość
8.	Boisko piłkarskie LZS Kościelec	Kościelec, 88-170 Pakość
9.	Boisko piłkarskie LZS Radłowo	Radłowo, 88-170 Pakość
10.	Plac zabaw dla dzieci w Pakości	ul. Barcińska, 88-170 Pakość
11.	Boisko piłkarskie LZS Wielowieś	Wielowieś, 88-170 Pakość
12.	Plaża nad Jeziorem Pakoskim	Jankowo, 88-170 Pakość

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości.

Szczególnym obiektem na mapie gminy jest Park Kulturowy Kalwaria Pakoska, który zainaugurował swą działalność 30 kwietnia 2013 roku w celu ochrony i popularyzacji miejsc o szczególnej wartości. Park ten to obecnie zabytkowa droga kalwaryjska z odnowionymi kapliczkami i uporządkowaną zielenią, co w całości składa się na dziedzictwo kulturowe i religijne Kujaw i Pałuk.

Mimo, iż gmina Pakość należy do obszarów o małej wartości przyrodniczej, to na jej terenie znajdują się użytki ekologiczne. Należą do nich m.in. bagna w dolinie Noteci, a także zatopione wyrobiska eksploatacyjne. Przede wszystkim jednak Pakość leży nad dwoma jeziorami, co potencjalnie stwarza szerokie możliwości do uprawiania sportów wodnych, a w szczególności żeglarstwa i wędkarstwa. Przez miasto przebiega także Szlak Piastowski – niezwykle atrakcyjna trasa turystyczna łącząca trzy grody stołeczne z okresu piastowskiego: Poznań, Gniezno i Kruszwicę.

Bazę turystyczną na terenie gminy stanowią obiekty noclegowe oraz restauracje, bistra i pizzerie. Należą do nich m.in.: działające w Pakości – Hotelik „Lira” (ul. św. Jana 12), Hotel „Pałacyk” (ul. Mieleńska 7), Franciszkański Dom Pielgrzyma (ul. Inowrocławska 3), Noclegi „Kalisto” (ul. Barcińska 3), Pizza & Kebab „Devil” (ul. Inowrocławska 1), Restauracja

„Pod Rybką” (ul. Barcińska 12), „Gościniec Rycerski (ul. Cmentarna 25), Bistro MacVello (ul. Św. Jana 13) oraz Restauracja „Radłowianka” w Radłowie (Radłowo 51).

7. OPIEKA ZDROWOTNA I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W 2014 roku w gminie funkcjonował 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, 2 prywatne praktyki lekarskie oraz działały 2 apteki. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 roku

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” Sp. jawna w Pakości	ul. Św. Jana 19; 88-170 Pakość
2.	Niepubliczny Zakład Rehabilitacji Leczniczej „Rehdul” Ryszard Dulęba w Pakości	ul. Św. Jana 8; 88-170 Pakość
3.	Tworkowscy Stomatologia, Gabinet Stomatologiczny w Pakości	ul. Barcińska 8, 88-170 Pakość
4.	Apteka Dr. MAX w Pakości	ul. Św. Jana 19; 88-170 Pakość
5.	Apteka Świętego Jana w Pakości	ul. Św. Jana 21, 88-170 Pakość

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości.

Świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych dla mieszkańców gminy realizuje Szpital Wielospecjalistyczny im. dr Ludwika Błażka w Inowrocławiu.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2012-2014 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zwiększała się z roku na rok. W 2012 roku wyniosła ona odpowiednio 51.554 i 53.519, rok później 54.015 i 55.724, a w 2014 roku 54.456 i 55.926.

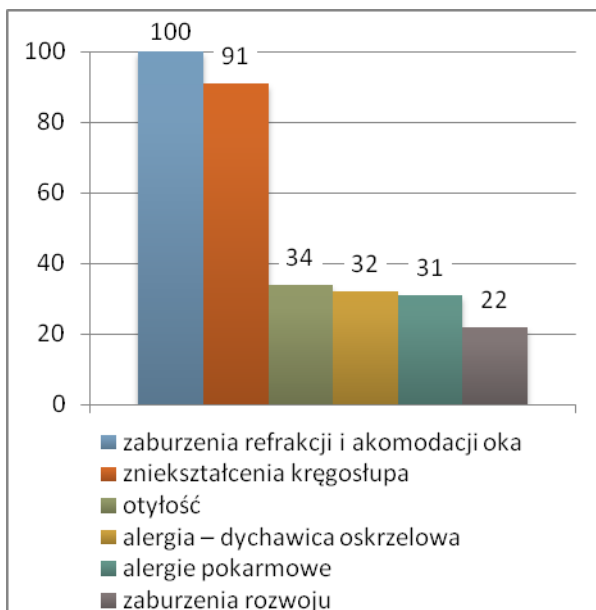
Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” w Pakości. Wynika z nich, że w 2014 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 375 dzieci i młodzieży oraz 828 osób dorosłych. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (100 osób), zniekształcenia kręgosłupa (91), otyłość (34), alergia – dychawica oskrzelowa (32), alergie pokarmowe (31), a także zaburzenia rozwoju (22),

niedokrwistości i alergie skórne (po 16), choroby tarczycy, padaczka (po 9), niedożywienie, wady rozwojowe układu nerwowego (po 8) oraz upośledzenie umysłowe (7). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (313 osób), cukrzycę (263), choroby obwodowego układu nerwowego (85), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (62), a także przewlekłe choroby układu trawiennego (42), nowotwory (40), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (38), choroby tarczycy (36) oraz niedokrwistość (30).

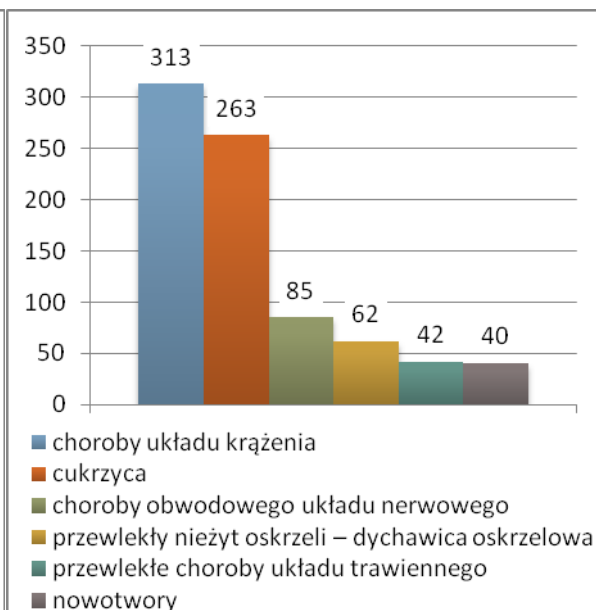
Na koniec 2014 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówce wynosiła 8.773, w tym 7.131 osób dorosłych i 1.642 dzieci.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2014 roku

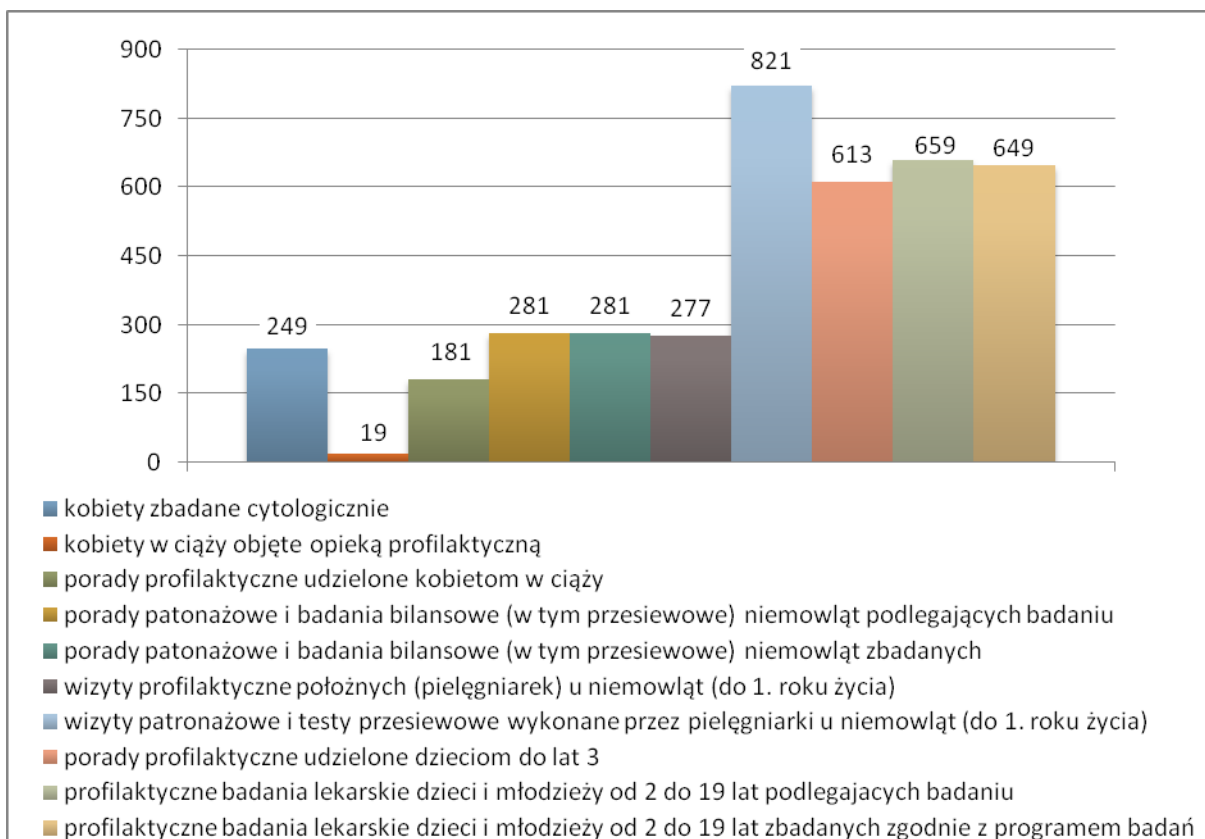
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2014 roku

Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” w Pakości.

W analizowanym roku Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” w Pakości sprawował również opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2014 roku

Źródło danych: Źródło danych: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” w Pakości.

W 2014 roku badaniom cytologicznym poddano 249 kobiet, a opieką profilaktyczną objęto 19 kobiet w ciąży, którym udzielono 181 porad. Poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 70 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 72 niemowlęta od 2 do 6 miesiąca życia, 67 niemowląt w 9 miesiącu życia i 72 niemowlęta w 12 miesiącu życia. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek (położnych) oraz wizytami patronażowymi i testami przesiewowymi objęto z kolei odpowiednio 277 i 821 niemowląt do 1. roku życia. Z porad profilaktycznych korzystały również dzieci do lat 3 (udzielono 613 takich porad), natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 659 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat, w tym 649 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

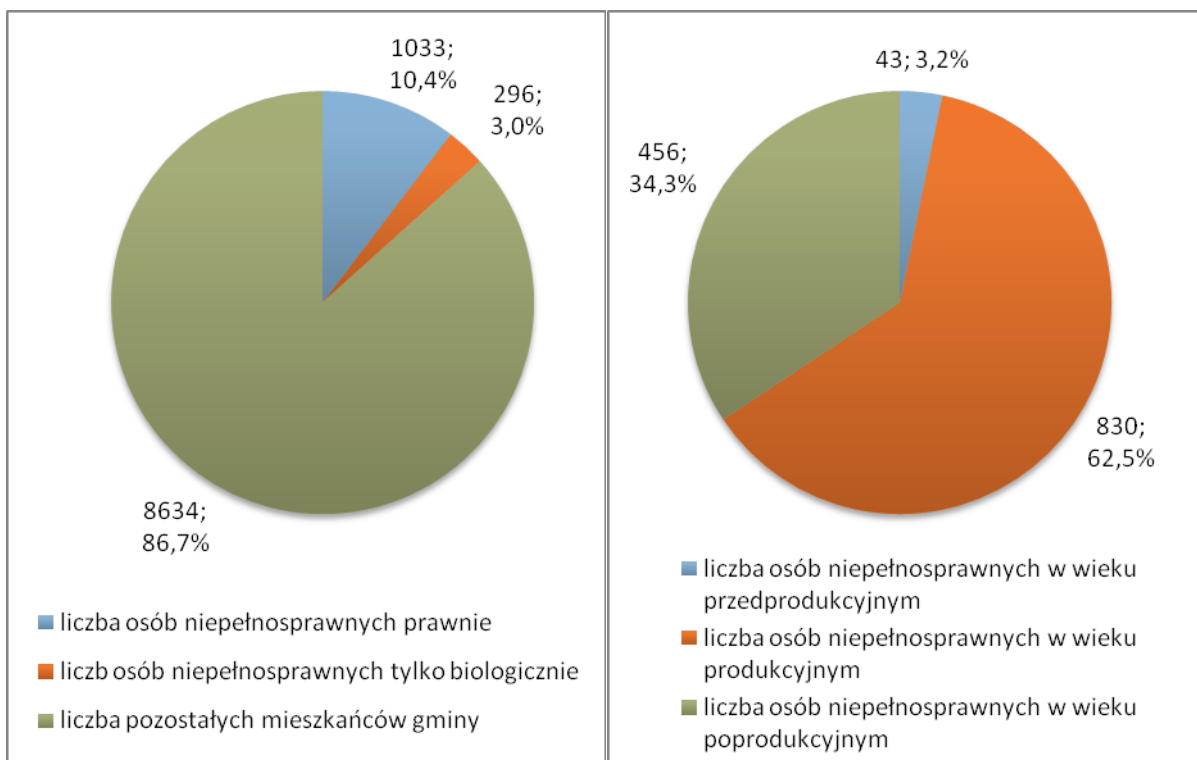
Mimo upływu ponad dziesięciu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

W 2002 roku w gminie Pakość mieszkało 1.329 osób niepełnosprawnych. Wśród nich większość stanowiły kobiety (677 osób, tj. 50,9%) oraz osoby niepełnosprawne prawnie (1.033 osoby, tj. 77,7%), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 296 osób (22,2%).

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 13,3%, a w ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (830 osób, tj. 62,5%). Liczną grupę stanowiły także osoby w wieku poprodukcyjnym (456 osób, tj. 34,3%). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

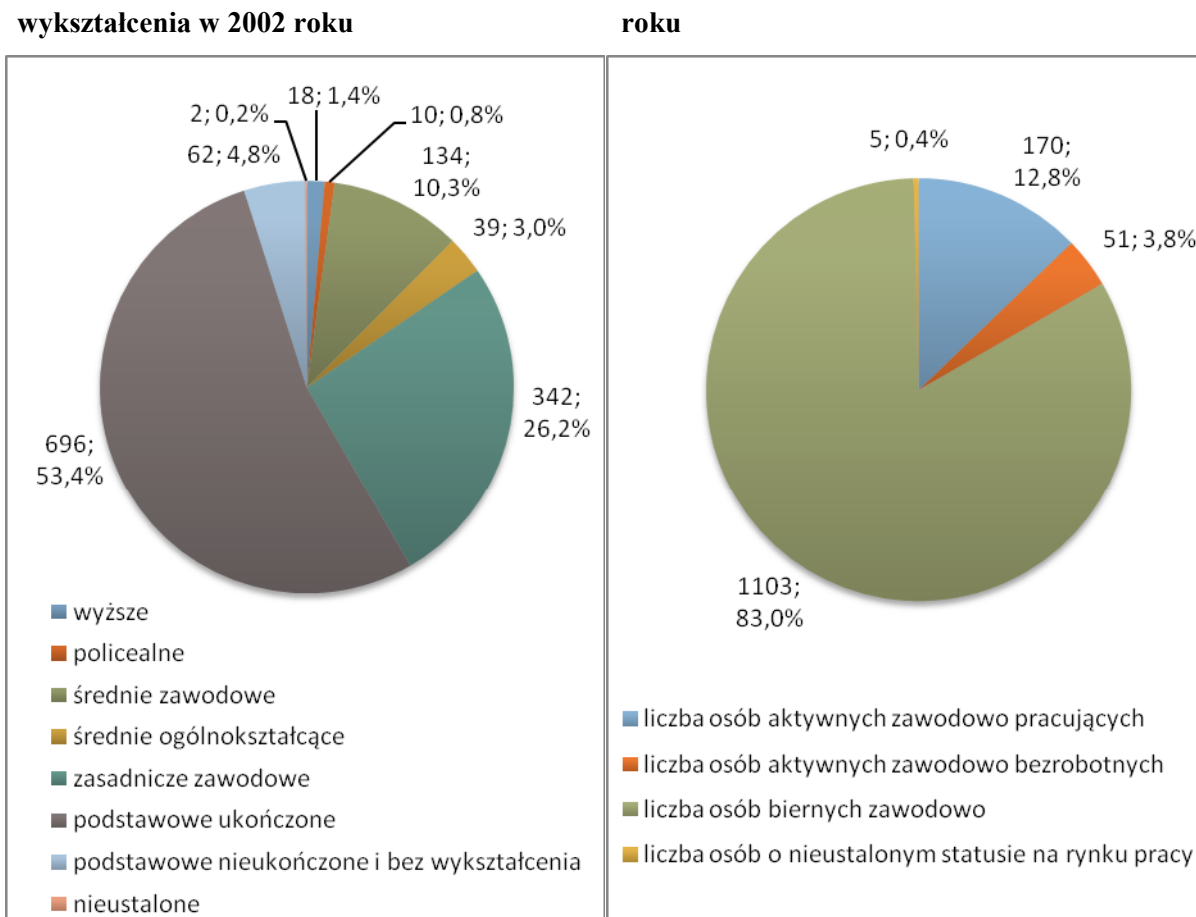
Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 13,5% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Znacznie większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób starszych w gminie, wynosił on bowiem 34,3%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (696 osób, tj. 53,4%). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (1.103 osoby, tj. 83%).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu

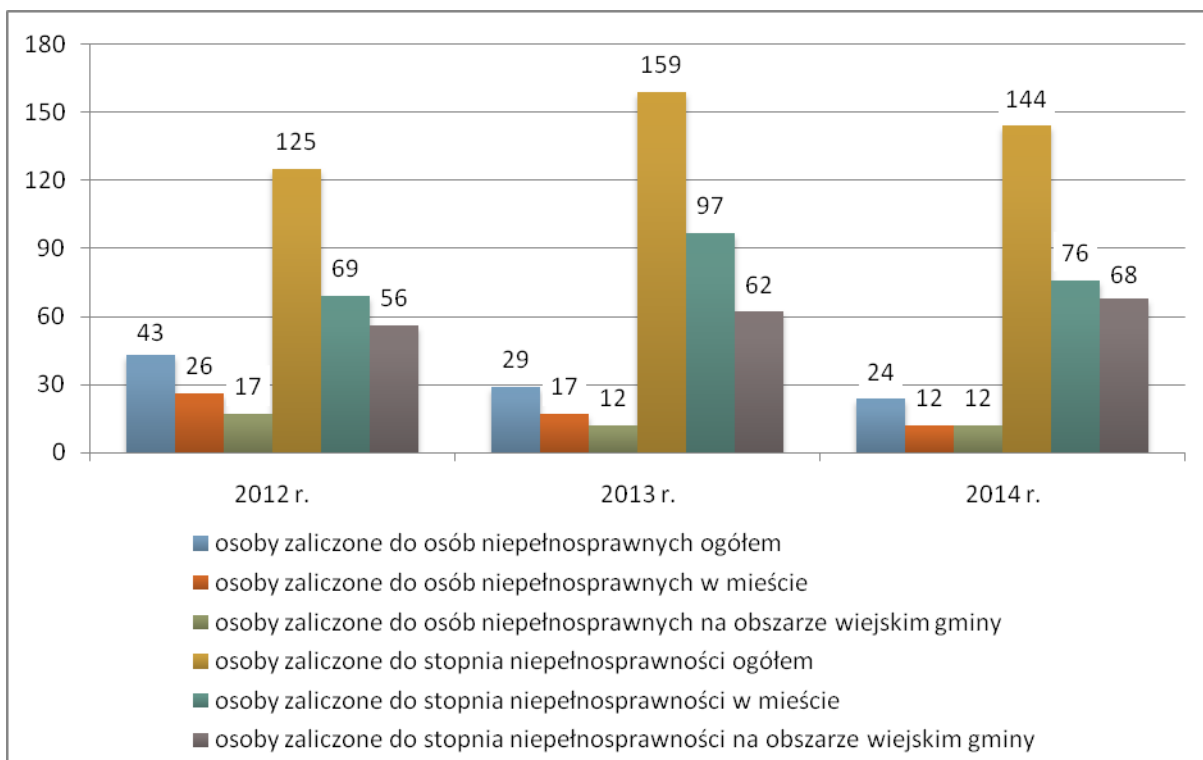
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Pakość zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu. Według jego danych, w latach 2012-2014 liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) zmniejszała się z roku na rok (43 w 2012 r., 29 w 2013 r., 24 w 2014 r.), natomiast liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) ulegała wahaniom (125 w 2012 r., 159 w 2013 r., 144 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie z uwzględnieniem podziału gminy na miasto i obszar wiejski przedstawia poniższy wykres.

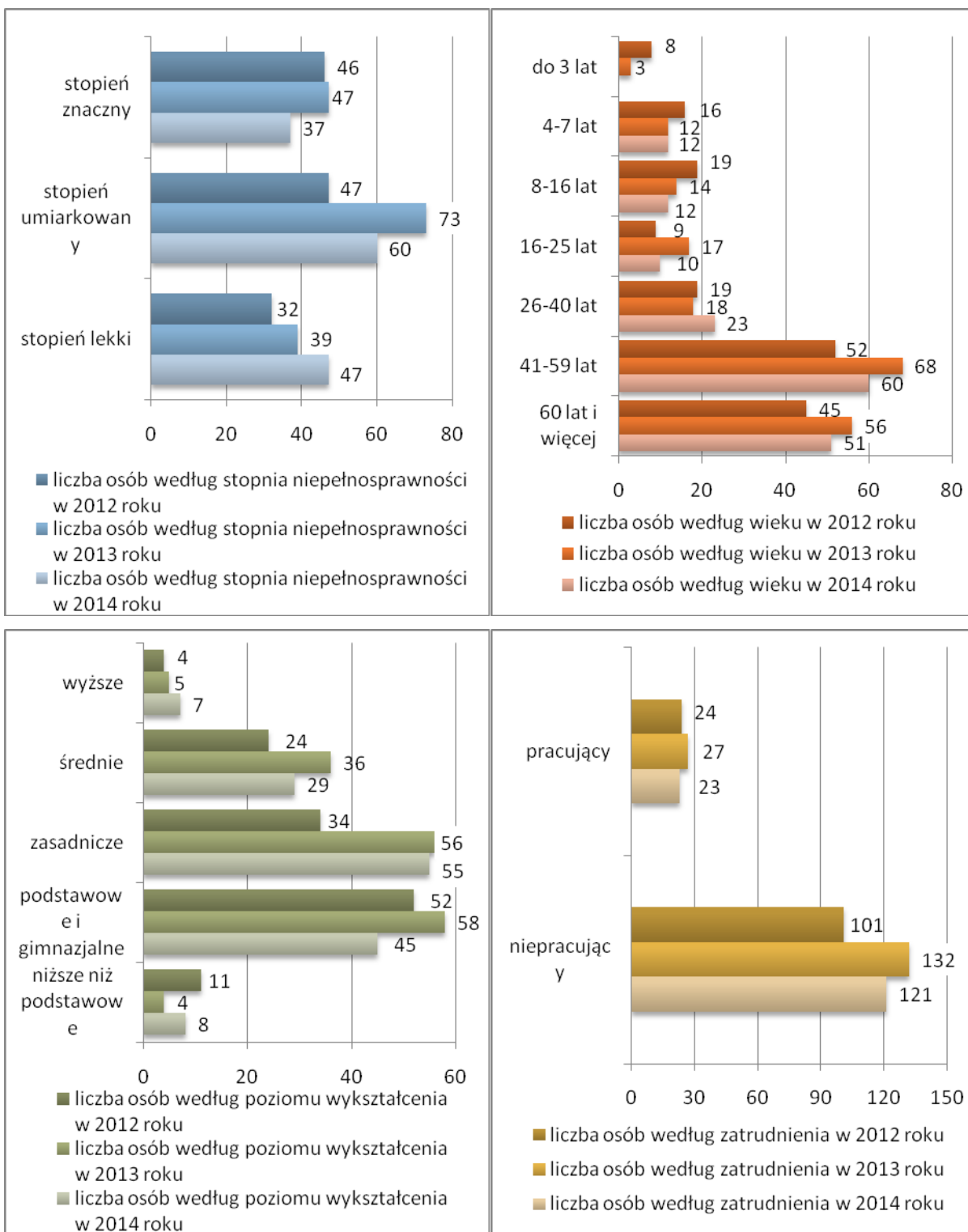
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Inowrocławiu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu.

W latach 2012-2014 najliczniejsze grupy wśród mieszkańców gminy zaliczonych przez PZOON do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności stanowiły osoby posiadające umiarkowany stopień niepełnosprawności (47 w 2012 r., 73 w 2013 r., 60 w 2014 r.), będące w przedziale wiekowym 41-59 lat (52 w 2012 r., 68 w 2013 r., 60 w 2014 r.), mające wykształcenie zasadnicze (24 w 2012 r., 56 w 2013 r., 55 w 2014 r.) oraz podstawowe i gimnazjalne (52 w 2012 r., 58 w 2013 r., 45 w 2014 r.), a także niepracujące (101 w 2012 r., 132 w 2013 r., 121 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie obrazują poniższe wykresy.

Wykresy 25-28. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Inowrocławiu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014 według stopnia niepełnosprawności, wieku, poziomu wykształcenia i zatrudnienia

Źródło danych: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Inowrocławiu.

8. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób

ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci
---	--	--	------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

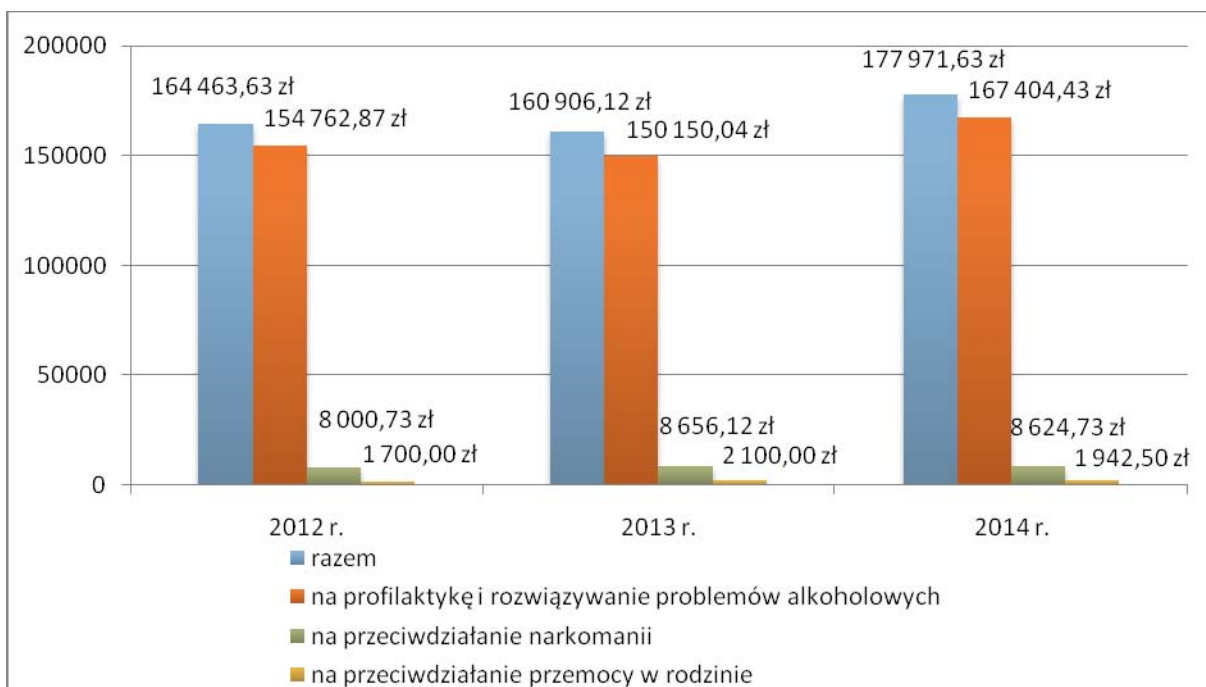
Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dane zamieszczone w powyższym zestawieniu pozwalają określić szacunkową liczbę mieszkańców gminy Pakość dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. Z wyliczeń wynika, że na jej terenie żyje 161 osób uzależnionych od alkoholu (2% dorosłej populacji), 322 osoby współuzależnione (4% dorosłej populacji), 402-563 osoby pijące szkodliwie alkohol (5-7% dorosłej populacji), 73 dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym (4% populacji nieletniej) oraz 264 ofiary (215 dorosłych i 49 dzieci) przemocy domowej w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym. Analizując powyższe dane należy mieć świadomość, iż nie odzwierciedlają one w pełni rzeczywistej skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Pakość w latach 2012-2014.

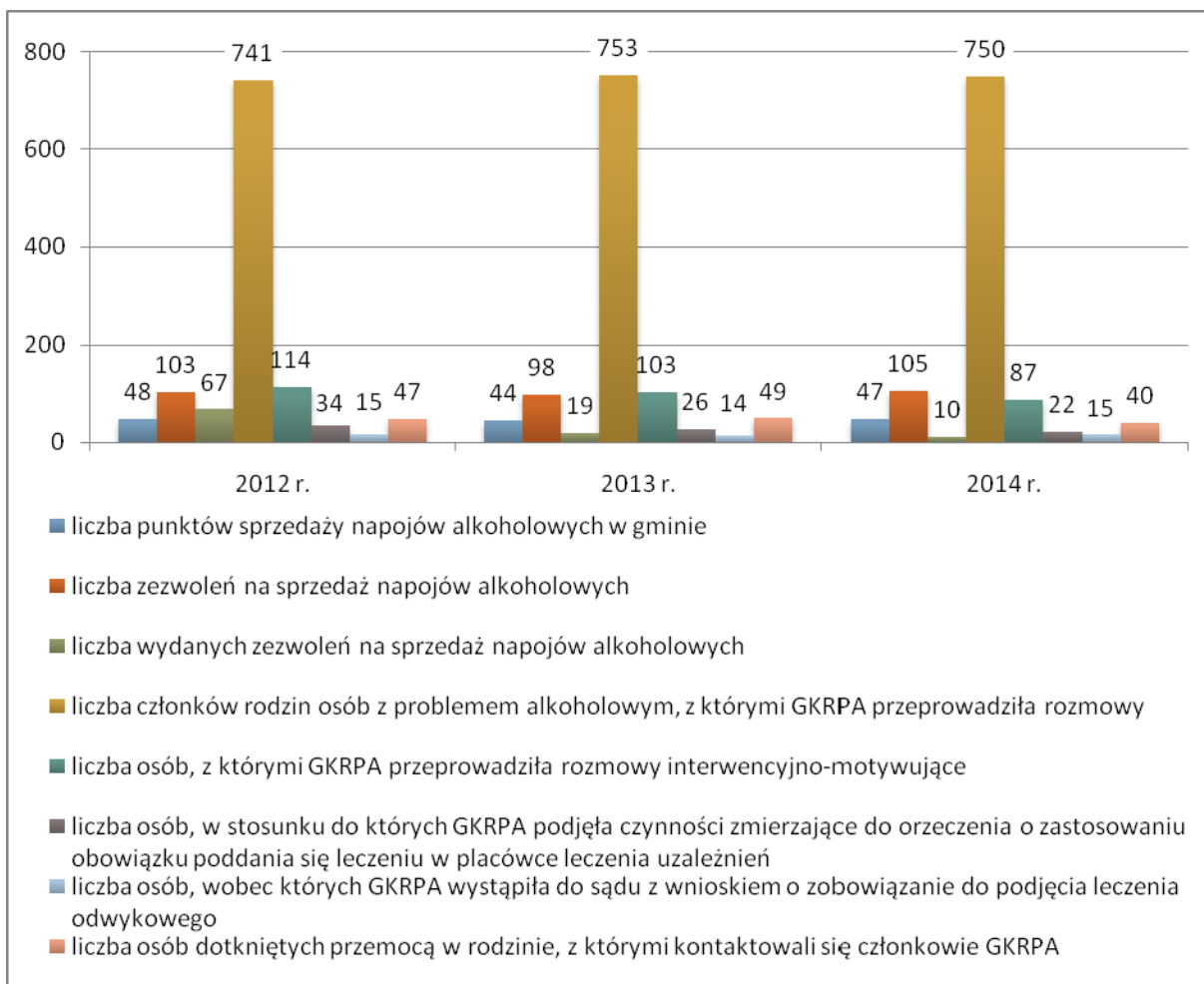
Wykres 29. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2012-2014

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości.

W 2014 roku wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była wyższa niż w latach 2012-2013 (164.463,63 zł w 2012 r., 160.906,12 zł w 2013 r. i 177.971,63 zł w 2014 r.). Wpływ na to miał wzrost kwot wykorzystanych na profilaktykę i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz integracją społeczną osób uzależnionych w gminie Pakość należy do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działań podejmowanych przez Komisję, a także lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 30. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2012-2014

Źródło danych: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości.

W latach 2012-2014 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na zbliżonym poziomie (48 w 2012 r., 44 w 2013 r., 47 w 2014 r.), podobnie jak liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (103 w 2012 r., 98 w 2013 r., 105 w 2014 r.). W latach 2013-2014 znacznie spadła, w porównaniu z rokiem 2012, liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (67 w 2012 r., 19 w 2013 r., 10 w 2014 r.). Warto dodać, iż w omawianych latach nie wydano żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W latach 2012-2014 liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy, była na podobnym poziomie (741 w 2012 r., 753 w 2013 r., 750 w 2014 r.), natomiast liczba osób, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące, zmniejszała się z roku na rok (ze 114 w 2012 r. do 87 w 2014 r.).

W analizowanym okresie GKRPA zabiegała także o zobowiązanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego. W tym celu podejmowała kroki zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do odpowiednio 34, 26 i 22 osób) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (wobec 15 osób w 2012 r., 14 w 2013 r. i 15 w 2014 r.). W 2014 roku, w porównaniu z latami 2012-2013, spadła liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA (47 w 2012 r., 49 w 2013 r., 40 w 2014 r.).

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy ogrywają: działające w Pakości – Punkt konsultacyjny ds. uzależnień, terapeuci dla dorosłych i dzieci z problemem alkoholowym, Grupa wsparcia dla współuzależnionych, Grupa Anonimowych Alkoholików „Odwaga”, Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości, Świetlica Środowiskowa „Słoneczko”, a także Świetlice opiekuńczo-profilaktyczne w Kościelcu i Radłowie, Świetlica socjoterapeutyczna w Pakości, gminne placówki oświatowe oraz funkcjonujące poza gminą – Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Leczniczy Grabicz i Karnowski i Partnerzy Psychiatrycy, Spółka Partnerska w Inowrocławiu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu, Ośrodek Psychoterapii i Psychoedukacji „Kontakt” w Inowrocławiu, Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, Oddział Leczenia Uzależnień w Świeciu, Państwowy Szpital Kliniczny Akademii Medycznej, Katedra i Klinika Psychiatrii, Oddział Leczenia Uzależnień w Bydgoszczy, Punkty Konsultacyjno-Diagnostyczne w Toruniu i Bydgoszczy, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach.

Dane szczegółowe na temat podmiotów, z oferty których korzystają lub mogą korzystać mieszkańcy gminy dotknięci problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty, z oferty których korzystają lub mogą korzystać mieszkańcy gminy dotknięci problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

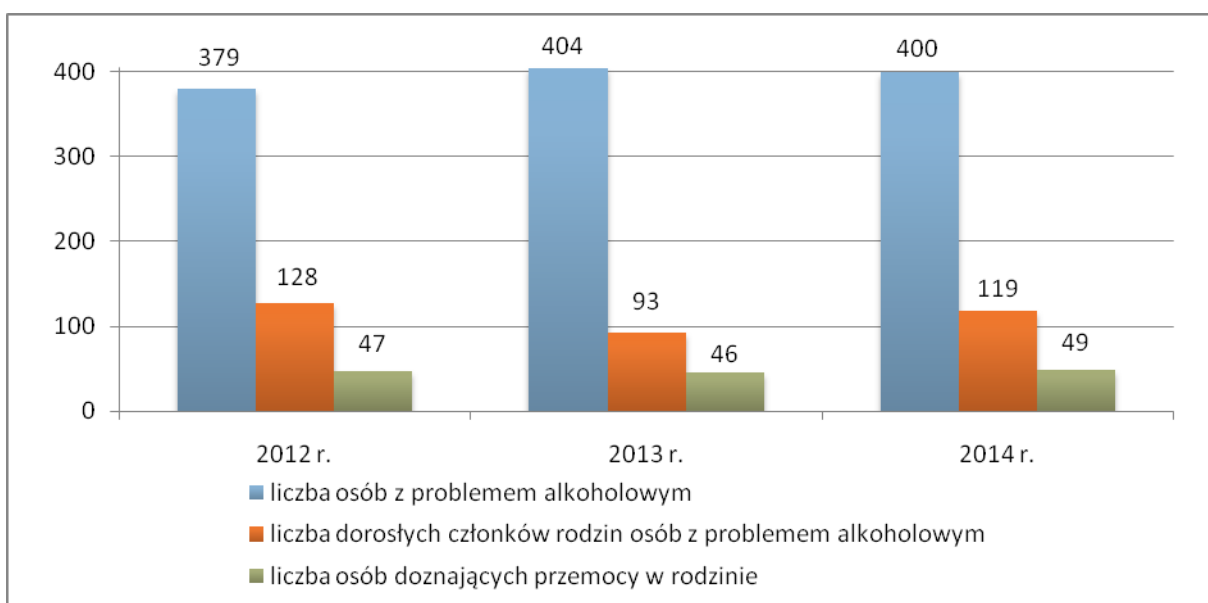
nazwa jednostki	adres jednostki
Punkt konsultacyjny ds. uzależnień w Pakości	ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość
Terapeuci dla dorosłych i dzieci z problemem alkoholowym w Pakości	ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość
Grupa wsparcia dla współuzależnionych w Pakości	ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość
Grupa Anonimowych Alkoholików „Odwaga” w Pakości	ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość
Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Lecznicy Grabicz i Karnowski i Partnerzy Psychiatry, Spółka Partnerska w Inowrocławiu	ul. Okrężna 79, 88-100 Inowrocław
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu	ul. Mątewska 17, 88-100 Inowrocław
Ośrodek Psychoterapii i Psychoedukacji „Kontakt” w Inowrocławiu	ul. Solankowa 64, 88-100 Inowrocław
Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych, Oddział Leczenia Uzależnień w Świeciu	ul. Sądowa 18, 86-100 Świecie
Państwowy Szpital Kliniczny Akademii Medycznej, Katedra i Klinika Psychiatrii, Oddział Leczenia Uzależnień w Bydgoszczy	ul. Kurpińskiego 19, 85-096 Bydgoszcz
Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Toruniu	ul. Szosa Bydgoska 1, 87-100 Toruń
Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Bydgoszczy	ul. Kujawska 4, 85-031 Bydgoszcz
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu	ul. Mątewska 17, 88-100 Inowrocław
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach	ul. Sportowa 4, 88-181 Jaksice
Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pakości	ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość
Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości	ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość
Świetlica Środowiskowa „Słoneczko” w Pakości	ul. Św. Jana 12, 88-170 Pakość
Świetlica opiekuńczo-profilaktyczna w Kościelcu	Kościelce, 88-170 Pakość
Świetlica opiekuńczo-profilaktyczna w Radłowie	Radłowo, 88-170 Pakość
Świetlica socjoterapeutyczna w Pakości	ul. Błonie 2, 88-170 Pakość

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości.

W ramach funkcjonującego w gminie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień pomoc świadczą: terapeuci i prawnik. W latach 2012-2014 liczba osób objętych przez nich wsparciem, ulegała nieznacznym wahaniom (554 w 2012 r., 543 w 2013 r., 568 w 2014 r.).

Wśród nich zdecydowaną większość stanowiły osoby zmagające się z problemem alkoholowym (379 w 2012 r., 404 w 2013 r., 400 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Osoby objęte wsparciem przez Punkt konsultacyjny ds. uzależnień w Pakości w latach 2012-2014

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości.

9. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Pakość bezdomność jest zjawiskiem zauważalnym i choć nie urasta jeszcze do rangi poważnego problemu, to jego skala rośnie i, jak się szacuje, w niedalekiej przyszłości będzie wymagał podjęcia zdecydowanych działań. Pomoc osobom zagrożonym i dotkniętym

bezdromnością świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości. W 2012 roku objął on wsparciem z powodu bezdromności 10 osób, rok później 11 osób z 10 rodzin, a w 2014 roku 19 osób z 13 rodzin.

Trudność w niesieniu pomocy osobom bezdromnym stanowi niewystarczająca liczba lokali socjalnych w gminie, które by można przeznaczyć na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych osób pozostających bez dachu nad głową, przy równocześnie znacznych, bo sięgających 1.500 zł miesięcznie, kosztach skierowania osoby bezdromnej do placówki poza terenem gminy.

W gminie nie funkcjonują żadne placówki zapewniające osobom bezdromnym schronienie. W razie potrzeby są one kierowane do noclegowni i schronisk funkcjonujących w powiecie i województwie. Należą do nich: Schronisko im. Św. Brata Alberta dla Bezdromnych Mężczyzn i Ogrzewalnia dla Bezdromnych Mężczyzn w Inowrocławiu (ul. Jacewska 118), Schronisko dla Bezdromnych Kobiet w Inowrocławiu (ul. Toruńska 26), Centrum Pomocy dla Bezdromnych Mężczyzn w Bydgoszczy (ul. Fordońska 422), Centrum Pomocy dla Bezdromnych Kobiet i Matek z Dziećmi w Bydgoszczy (ul. Polanki 1) oraz Ośrodek Pomocy Bliźniemu „Judym” prowadzony przez Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Judym” w Kołaczkowie (ul. Powstańców Wielkopolskich 35).

10. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

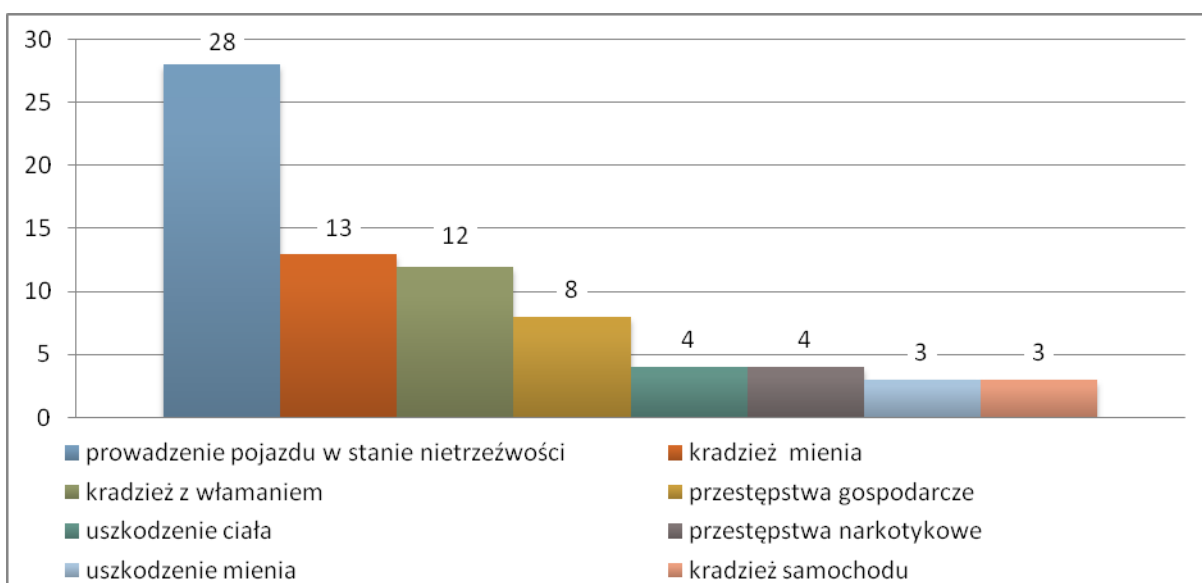
Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Inowrocławiu, w 2014 roku na terenie gminy Pakość stwierdzono 96 przestępstw, z czego wykryto 73 (wskaźnik wykrywalności wyniósł 75,3%). Wśród nich odnotowano 53 przestępstwa o charakterze kryminalnym,

28 przestępstw drogowych polegających na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości (dodatkowo zarejestrowano 27 wykroczeń w tym zakresie) i 8 przestępstw gospodarczych. Najczęściej popełnianymi przestępstwami kryminalnymi były kradzieże mienia (13 przypadków) i z włamaniem (12). Najwyższą wykrywalność miały takie przestępstwa, jak: uszkodzenie mienia, narkotykowe (po 100%), a najniższą kradzieże samochodu (0%) i kradzieże mienia (23,1%).

Dane szczegółowe na temat przestępczości w gminie w 2014 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Przestępstwa popełnione w gminie w 2014 roku

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu.

Poziom przestępczości w gminie jest bardzo podobny do poziomu przestępczości w innych gminach wchodzących w skład powiatu inowrocławskiego, a w szczególności w sąsiedniej gminie Janikowo. W celu zapobiegania przestępczości policja m.in. organizuje i przeprowadza różnego rodzaju akcje prewencyjne ukierunkowane przede wszystkim na zwalczanie największych zagrożeń, tj. przestępstw przeciwko mieniu i narkotykowych. Warto dodać, że jedyną jednostką przeciwpożarową w gminie jest Ochotnicza Straż Pożarna w Pakości, nie wpływa to jednak negatywnie na poziom zabezpieczenia przeciwpożarowego jej mieszkańców i mienia.

11. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

Zadania pomocy społecznej i inne zadania z zakresu polityki społecznej (świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe, pomoc materialna dla uczniów, wspieranie rodziny i piecza zastępcza, inne zadania zlecone przez organy władzy samorządowej i administrację rządową oraz wynikające z rządowych programów pomocy społecznej na podstawie odrębnych pełnomocnictw, realizacja projektów systemowych i konkursowych dofinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych programów finansowanych ze środków pozabudżetowych) w gminie Pakość wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości. Podejmuje on działania na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o dodatkach mieszkaniowych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o systemie oświaty, ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ustawa o samorządzie gminnym, ustawa o finansach publicznych, a także uchwały Rady Miejskiej w Pakości, własny statut oraz porozumienia zawarte z organami administracji rządowej oraz innymi podmiotami w celu wykonywania innych zadań gminy z zakresu pomocy społecznej.

W 2014 roku kadre OPS stanowiło 30 osób, w tym 1 kierownik i 5 pracowników socjalnych. Tym samym Ośrodek spełniał wynikający z art. 100 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 1.974 mieszkańców gminy.

Wśród pozostałych 24 pracowników Ośrodka byli: główny księgowy, 3 inspektorów (po 1 osobie do realizacji świadczeń pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych oraz na stanowisku wielozadaniowym, m.in. do pozyskiwania funduszy unijnych oraz realizacji stypendium socjalnego dla uczniów), 2 pracowników wydziału finansowego (w tym 1 osoba na zastępstwo), główny administrator, 3 podinspektorów (po 1 osobie do realizacji świadczeń alimentacyjnych, świadczeń rodzinnych oraz dodatków mieszkaniowych i energetycznych), asystent rodziny, 6 wychowawców świetlicy (w tym 2 osoby na

zastępstwo), pracownik do czynności gospodarczych oraz 6 osób wykonujących usługi opiekuńcze (w tym 1 osoba na zastępstwo).

W 2014 roku OPS zatrudniał również na umowę zlecenie rehabilitantów, psychologa i logopedę do realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w OPS-ie oraz kwalifikacji pracujących w nim osób przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Kadra OPS-u i jej kwalifikacje w 2014 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
wykształcenie wyższe	1
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	1
pracownicy socjalni	5
wykształcenie wyższe	4
wykształcenie średnie	1
specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	5
specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	3
specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	2
pozostali pracownicy	24
wykształcenie wyższe	13
wykształcenie średnie	7
wykształcenie inne	4
wolontariusze	14
pracownicy zatrudnieni w ramach zatrudnienia subsydiowanego	0
staże	1

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

Ze wsparcia udzielanego przez OPS mogą korzystać osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 574 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie

przekracza 664 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W latach 2012-2014 wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie zwiększały się z roku na rok (z 6.452.147 zł w 2012 r. do 7.186.132 zł w 2014 r.). Wpływ na to miał m.in. systematyczny wzrost środków finansowych przeznaczonych na wspieranie rodziny poprzez zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny, zasiłki stałe oraz dożywianie i pomoc materialną dla uczniów. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2012-2014

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2012 r.	w 2013 r.	w 2014 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	8.001	8.656	8.625
przeciwdziałanie alkoholizmowi	154.763	150.150	167.404
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	0	0	0
ośrodki wsparcia	0	0	0
rodziny zastępcze	0	0	0
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.241	1.706	1.455
wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	28.127	44.604	55.702
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3.226.849	2.948.110	3.093.124
składki na ubezpieczenia zdrowotne	30.256	28.956	31.045
zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	301.460	505.586	486.908
dodatki mieszkaniowe	440.813	491.742	477.765
zasiłki stałe	149.398	205.888	223.361
Ośrodek Pomocy Społecznej	818.806	845.344	891.936
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	221.385	234.440	222.164
pozostała działalność – program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i działalność świetlic środowiskowych	971.026	1.002.140	1.053.448
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pomoc materialna dla uczniów	100.022	159.002	177.351
pozostała działalność, w tym projekty „Daj sobie szansę – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym” i „Postaw na aktywność”	0	0	295.844

ogółem	6.452.147	6.626.324	7.186.132
w tym w budżecie OPS	6.259.675	6.425.439	6.987.300

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

W latach 2012-2014 liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w gminie, zwiększała się z roku na rok (z 1.203 w 2012 r. do 1.388 w 2014 r.). W latach 2013-2014, w porównaniu z rokiem 2012, wzrosła również liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie (1.112 w 2012 r., 1.258 w 2013 r. i 1.256 w 2014 r.). Istotny wpływ na to miało podwyższenie od 1 października 2012 roku kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, a także postępujące ubożenie mieszkańców gminy będące m.in. efektem bezrobocia oraz dziedziczenia ubóstwa.

Uwagę zwraca również systematyczny wzrost liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w gminie, czyli osób, które były objęte wsparciem przynajmniej przez 18 miesięcy w ciągu ostatnich 3 lat (361 w 2012 r., 444 w 2013 r., 453 w 2014 r.). Ich udział w ogóle beneficjentów pomocy społecznej oscylował pomiędzy 30 a 33% (30% w 2012 r., 33,1% w 2013 r., 32,6% w 2014 r.)

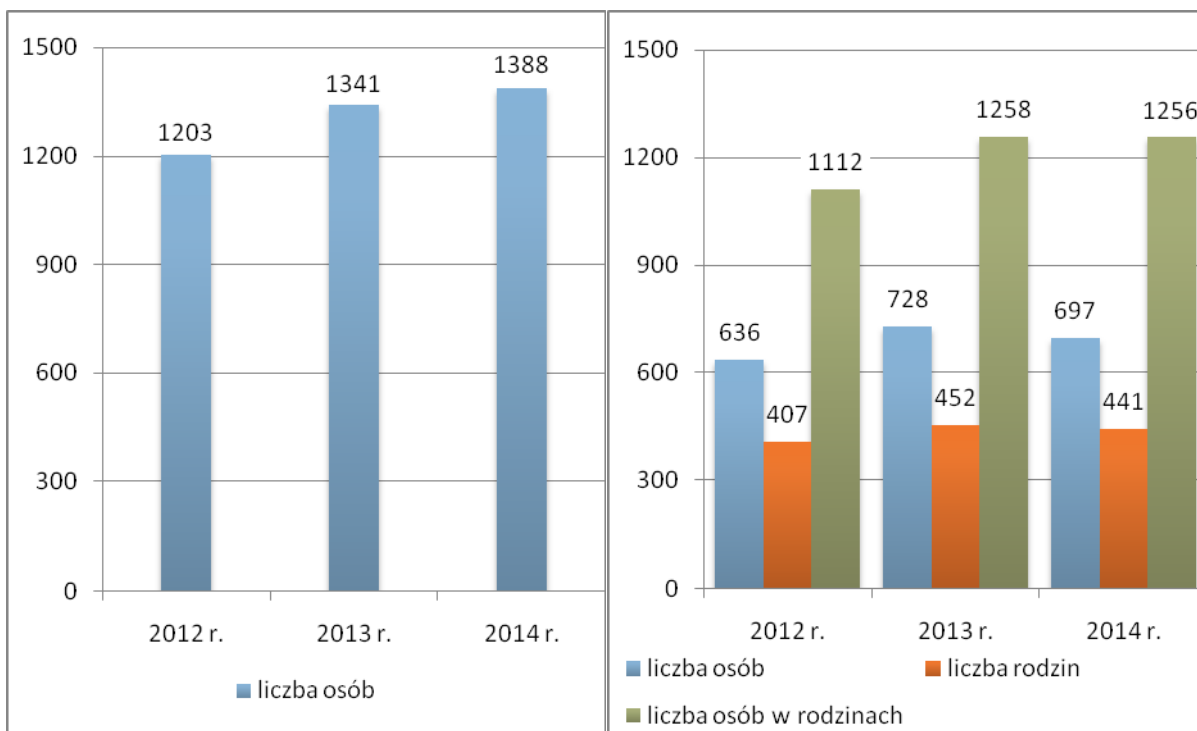
W analizowanym okresie udział osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, w ogóle mieszkańców gminy wykazywał tendencję wzrostową. W 2012 roku wyniósł on 11,2%, a w latach 2013-2014 po 12,7%.

W latach 2013-2014 liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne, była znacznie wyższa niż w 2012 roku (992 w 2012 r., 1.174 w 2013 r., 1.172 w 2014 r.), natomiast liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne ulegała wahaniom (656 w 2012 r., 736 w 2013 r., 673 w 2014 r.). W obu przypadkach w 2015 roku przewiduje się wzrost; prognozowana liczba odbiorców świadczeń pieniężnych i niepieniężnych to odpowiednio 1.210 i 715 osób w rodzinach.

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 33. Osoby w gminie, którym w latach 2012-2014 udzielono pomocy i wsparcia

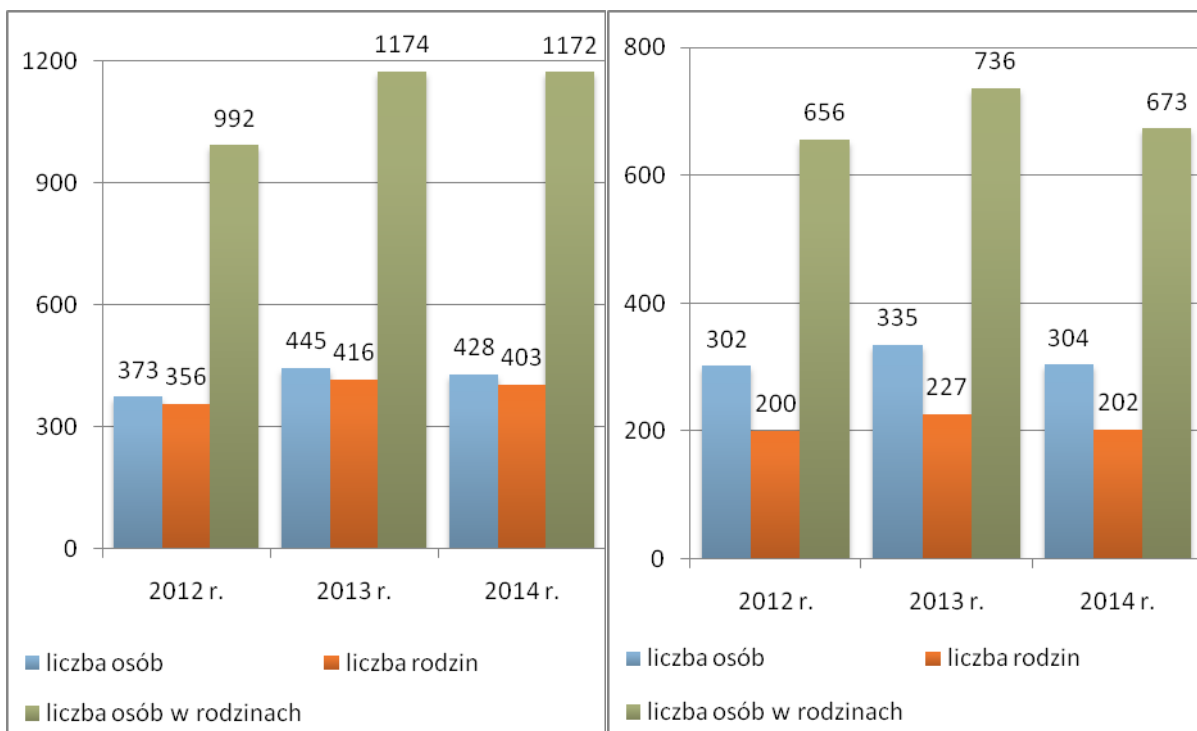
Wykres 34. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

Wykres 35. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 36. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie niepieniężne

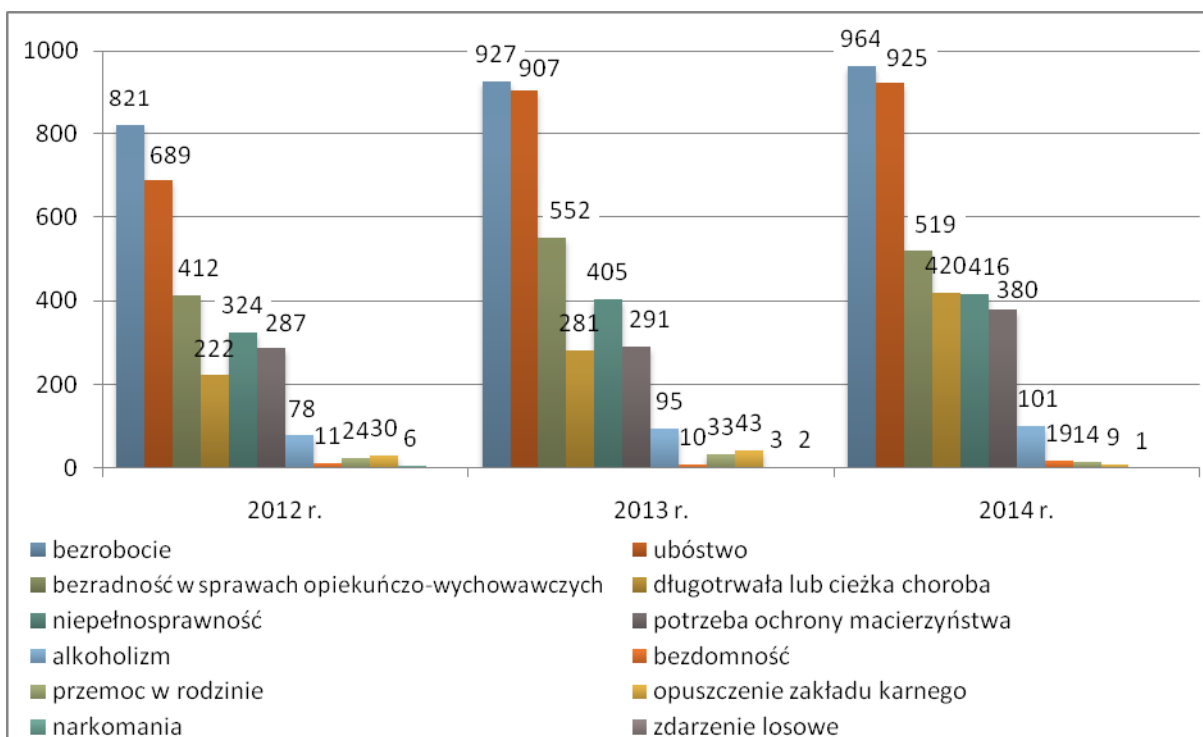

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

W latach 2013-2014 liczba osób i rodzin, z którym przeprowadzono wywiad środowiskowy była wyższa niż w 2012 roku (407 w 2012 r., 452 w 2013 r., 441 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób przebywających w tych rodzinach (1.112 w 2012 r., 1.258 w 2013 r., 1.256 w 2014 r.).

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w latach 2012-2014 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny zmagające się z bezrobociem i ubóstwem. Dość liczne grono stanowiły również osoby doświadczające bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz dotknięte niepełnosprawnością i długotrwałą lub ciężką chorobą. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 37. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

W latach 2012-2014 liczba osób w rodzinach objętych wsparciem OPS-u z powodu bezrobocia i ubóstwa systematycznie zwiększała się (z odpowiednio 821 i 689 w 2012 r. do 964 i 925 w 2014 r.), pomimo odnotowanego w 2014 roku spadku bezrobocia w gminie. Wahaniom ulegała natomiast liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstw domowego (412 w 2012 r., 552 w 2013 r., 519 w 2014 r.). W opinii pracowników

Ośrodka skala tego zjawiska w gminie będzie zwiększać się, a to z uwagi na fakt, iż zazwyczaj jest ono skutkiem długotrwałego bezrobocia i towarzyszących mu patologii, które bezpośrednio przekładają się na niewydolność rodzin.

W analizowanym okresie z roku na rok zwiększała się również liczba beneficjentów Ośrodka korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (z 222 w 2012 r. do 420 w 2014 r.), niepełnosprawności (z 324 w 2012 r. do 416 w 2014 r.), potrzeby ochrony macierzyństwa (z 287 w 2012 r. do 380 w 2014 r.) oraz alkoholizmu (z 78 w 2012 r. do 101 w 2014 r.). Rosnąca liczba osób objętych pomocą w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą i niepełnosprawnością budzi niepokój z uwagi na ograniczone możliwości świadczenia przez OPS usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Warto podkreślić, że w 2014 roku wzrosła liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezdomności (do 19), spadła natomiast liczba beneficjentów objętych wsparciem w związku z przemocą w rodzinie (do 14).

Udzielane przez OPS świadczenia pomocy społecznej miały głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2012-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2012-2014

formy świadczeń		liczba osób			liczba świadczeń		
		2012 r.	2013 r.	2014 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.
pieniężne	zasiłek stały	44	54	56	422	497	541
	zasiłek okresowy	136	218	195	461	974	1.002
	zasiłek celowy	358	416	405	X	X	X
	w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	302	332	333	1.908	1.979	2.037
niepieniężne	posiłek	248	273	256	34.752	39.050	34.985
	w tym: posiłek przyznany w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	248	273	255	34.752	39.050	33.144
	schronienie	8	7	5	979	1.056	1.155
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	3	2	1	3	2	1
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	6	7	6	47	60	70

usługi	usługi opiekuńcze	28	25	23	7.654	6.920	6.714
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	32	41	23	1.608	2.158	1.246
	poradnictwo specjalistyczne	20*	0*	0*	X	X	X
	praca socjalna	223*	258*	145*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	5*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	27	30	51	X	X	X
	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny	12*	19*	15*	X	X	X
indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
	indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	12* (1)	19* (1)	15* (1)	X	X	X
	odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	X	6	6	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2012-2014 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. Liczba osób nim objętych w latach 2013-2014 była wyższa niż w 2012 roku (358 w 2012 r., 416 w 2013 r. i 405 w 2014 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił natomiast posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (obowiązywał on do końca 2013 roku; na lata 2014-2020 Rada Ministrów przyjęła wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”). Celem tego Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów

objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W latach 2012-2014 liczba osób objętych posiłkiem ulegała wahaniom (248 w 2012 r., 273 w 2013 r., 256 w 2014 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Była ona prowadzona m.in. w oparciu o zawarte kontrakty socjalne, których liczba z roku na rok rosła (z 27 w 2012 r. do 51 w 2014 r.). W 2014 roku, w porównaniu z latami 2012-2013, liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, była niższa (223 w 2012 r., 258 w 2013 r., 145 w 2014 r.).

W analizowanym okresie OPS realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, zatrudniając 1 asystenta rodziny (część środków finansowych przeznaczonych na ten cel pochodziła z dotacji celowej otrzymanej w ramach rządowego programu wspierania rodziny systemu pieczy zastępczej) oraz ponosząc koszty pobytu dzieci z gminy w pieczy zastępczej. W 2014 roku Ośrodek partycypował w kosztach utrzymania dwojga dzieci w rodzinie zastępczej i czworga w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Poniesiony z tego tytułu wydatek wyniósł 14.400 zł.

W latach 2012-2014 w gminie świadczona była także pomoc dla uczniów w postaci stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. Najczęściej wsparcie to kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem, i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. Liczba osób nim objętych zwiększała się z roku na rok (254 w 2012 r., 331 w 2013 r., 338 w 2014 r.), a kwota udzielonych świadczeń wyniosła: 78.369,20 zł w 2012 roku, 132.177,80 zł w 2013 roku oraz 154.548 zł w 2014 roku. Warto dodać, iż w 2014 roku wysokość przyznanego stypendium socjalnego dla ucznia była uzależniona od wysokości dochodu na jednego członka rodziny i wynosiła odpowiednio: 127,20 zł, 169,60 zł i 212 zł na każde dziecko.

W 2014 roku w gminie realizowany był również rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych (w analizowanym roku z pomocy społecznej skorzystało w gminie 65 rodzin wielodzietnych i była to liczba o 1/3 większa niż w roku poprzednim). Koordynacją jego realizacji zajmował się OPS, który wydał uprawnionym 49 Kart Dużej Rodziny.

W ramach realizowanych zadań Ośrodek przyznawał również świadczenia rodzinne. W latach 2012-2014 ogólna liczba udzielonych świadczeń spadała z roku na rok (z 19.065 w 2012 r. do 16.694 w 2014 r.). Z kolei liczba rodzin, które z nich korzystały, wzrosła w 2014 roku (do 915), na co wpływ miało wprowadzenie świadczenia w postaci zasiłku dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	14.552	12.866	12.617
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	3.318	3.167	2.867
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	1.094	684	328
dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego			
liczba świadczeń	X	160	3
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	X	28	27
zasiłek dla opiekunów			
liczba świadczeń	X	X	786
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	101	55	66
ogółem			
liczba rodzin	700	600	915
liczba świadczeń	19.065	16.960	16.694

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy (od 2013 roku) OPS opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne. Liczba tych składek i ich wartość znacznie zmniejszyły się w 2014 roku (1.090 na kwotę 112.556 zł w 2012 r., 1.056 na kwotę 124.705 zł w 2013 r., 361 na kwotę 57.249 zł w 2014 r.).

Kolejną formę pomocy udzielaną przez Ośrodek stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach

2012-2014 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była na zbliżonym poziomie (65 w 2012 r., 73 w 2013 r., 69 w 2014 r.), podobnie jak liczba osób uprawnionych do tego świadczenia (105 w 2012 r., 102 w 2013 r., 100 w 2014 r.). Z roku na rok spadała natomiast liczba przyznanych świadczeń (z 1.405 w 2012 r. do 1.210 w 2014 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2012-2014

	2012 r.	2013 r.	2014 r.
liczba osób uprawnionych, którym przyznano świadczenia	105	102	100
liczba rodzin pobierających świadczenia	65	73	69
liczba przyznanych świadczeń	1.405	1.225	1.210

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Pakość, obok Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonują Świetlice „Słoneczko” i „Przystań”. Świetlica „Słoneczko” jest miejscem dziennego pobytu dla uczniów szkoły podstawowej, którzy wymagają wsparcia i pomocy w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Wychowankami świetlicy są dzieci pochodzące ze środowisk z zaburzoną strukturą rodziny. Najczęściej niezaradność rodziców w opiece i wychowaniu dzieci łączy z innymi dysfunkcjami: nadużywaniem alkoholu, zaburzeniami systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, bezrobociem, przemocą, problemem w pełnieniu ról rodzicielskich czy niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W placówce prowadzone są w szczególności następujące działania: sprawowanie opieki dziennej nad dzieckiem polegającej na wspomaganie i uzupełnianiu niektórych funkcji rodziny, udzielanie indywidualnej pomocy pedagogicznej w sytuacjach konfliktowych, kryzysach rodzinnych i szkolnych, udzielanie pomocy dydaktycznej, prowadzenie stałej pracy z rodziną dziecka i rodziny oraz podejmowanie współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Koszt prowadzenia świetlicy w 2014 roku wyniósł 75.211 zł.

Świetlica „Przystań” przeznaczona jest natomiast dla osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych intelektualnie. Zapewnia ona wsparcie społeczne dla osób, które z powodu wieku, upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych

wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej. Świetlica prowadzi następujące formy pracy: terapia zajęciowa, zajęcia rozwijające zainteresowania, warsztaty twórcze, zajęcia sportowe, działania integracyjne, imprezy środowiskowe, ogólna rehabilitacja ruchowa oraz indywidualne porady i wsparcie psychologiczne oraz psychiatryczne, grupowe zajęcia z psychologiem oraz tworzenie kółek zainteresowań. Koszt prowadzenia świetlicy w 2014 roku wyniósł 124.069 zł.

Warto dodać, iż w 2015 roku OPS wykazał w sprawozdaniach skierowanych do MPiPS konieczność utworzenia na terenie gminy Środowiskowego Domu Samopomocy oraz ośrodka wsparcia dla osób zaburzeniami psychicznymi.

Mieszkańcy gminy mogą również korzystać lub korzystają z pomocy oferowanej przez instytucje wsparcia działające poza jej terenem. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać lub korzystają jej mieszkańcy

nazwa i adres instytucji oraz podmiot prowadzący	zakres oferowanych usług i kategoria klienta
Dom Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, ul. Wierzbińskiego 49, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Powiat Inowrocławski.	Całodzienna opieka nad osobami starszymi oraz chorymi. Kategoria klienta: osoby w podeszłym wieku.
Dom Pomocy Społecznej w Ludzisku, Ludzisko 77, 88-160 Janikowo Podmiot prowadzący: Powiat Inowrocławski.	Całodzienna opieka nad osobami starszymi oraz chorymi. Kategoria klienta: mężczyźni niepełnosprawni intelektualnie.
Dom Pomocy Społecznej w Warzynie, Warzyn 1, 88-141 Gniewkowo. Podmiot prowadzący: Powiat Inowrocławski.	Całodzienna opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Kategoria klienta: mężczyźni przewlekle psychicznie chorzy.
Dom Pomocy Społecznej w Parchaniu, Parchanie 9, 88-110 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Powiat Inowrocławski.	Całodzienna opieka nad osobami z zaburzeniami psychicznymi. Kategoria klienta: osoby przewlekle psychicznie chore.

<p>Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu, ul. Poznańska 133, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Powiat Inowrocławski.</p>	<p>Placówka socjalizacyjna dla dzieci i młodzieży: całodobowa opieka i wychowanie oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb, zajęcia wychowawcze, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, rehabilitacja i zajęcia specjalistyczne dla dzieci niepełnosprawnych, kształcenie oraz wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych, podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej, znalezienia rodziny przysposabiającej lub umieszczenia w rodzinnych formach opieki zastępczej, praca z rodziną dziecka, organizowanie dla wychowanków odpowiednich form opieki w środowisku, grupy usamodzielniające oraz kontakt z rodzinami zaprzyjaźnionymi. Placówka może prowadzić hostel oraz mieszkanie usamodzielnienia. Kategoria klienta: dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej.</p>
<p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu, ul. Mątewska 17, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Powiat Inowrocławski.</p>	<p>Poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne, interwencja kryzysowa, psychoterapia indywidualna i rodzinna, spotkania grupowe dla ofiar przemocy i osób stosujących przemoc. Kategoria klienta: ofiary i sprawcy przemocy w rodzinie.</p>
<p>Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach, ul. Sportowa 4, 88-181 Jaksice. Podmiot prowadzący: Powiat Inowrocławski.</p>	<p>Poradnictwo prawne, socjalne i rodzinne, usługi noclegowe dla ofiar przemocy w rodzinie. Kategoria klienta: osoby doznające przemocy domowej, w tym dzieci, współmałżonkowie, osoby żyjące w związkach nieformalnych, osoby starsze i niepełnosprawne, świadkowie przemocy, w tym dzieci.</p>
<p>Warsztat Terapii Zajęciowej w Inowrocławiu, ul. E. Plater 3, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Stowarzyszenie Pomocy Upośledzonym Umysłowo w Inowrocławiu.</p>	<p>Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych poprzez terapię zajęciową. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne.</p>
<p>Integracyjne Centrum Aktywności „Nadzieja Życia” w Inowrocławiu, ul. ks. B. Gordona 2, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej.</p>	<p>Rehabilitacja społeczna i zawodowa poprzez uczestnictwo w zajęciach WTZ i Świetlicy Socjoterapeutycznej. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne.</p>
<p>Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej, ul. Ks. B. Gordona 2, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej.</p>	<p>Poradnictwo z zakresu edukacji, zatrudnienia i rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Kategoria klienta: osoby niepełnosprawne i ich rodziny.</p>

<p>Ośrodek Pomocy Bliźniemu „Judym” w Kołaczkwie, ul. Powstańców Wlkp. 35, 89-200 Szubin. Podmiot prowadzący: Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „Judym” w Kołaczkwie.</p>	<p>Zapewnienie schronienia dla bezdomnych mężczyzn. Kategoria klienta: bezdomni lub zagrożeni bezdomnością mężczyźni, którzy nie są pod wpływem alkoholu.</p>
<p>Schronisko im. Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn i Ogrzewalnia dla Bezdomnych Mężczyzn w Inowrocławiu, ul. Jacewska 118, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Towarzystwo Św. Brata Alberta, Koło w Inowrocławiu.</p>	<p>Schronisko i ogrzewalnia oferują: schronienie, nocleg, gorący posiłek, opiekę duszpasterską, socjalną i medyczną dla bezdomnych mężczyzn. Kategoria klienta: bezdomni lub zagrożeni bezdomnością mężczyźni, którzy nie są pod wpływem alkoholu.</p>
<p>Schronisko dla Kobiet Bezdomnych i Kobiet z Dziećmi w Inowrocławiu, ul. Toruńska 26, 88-100 Inowrocław. Podmiot prowadzący: Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu.</p>	<p>Schronisko oferuje: schronienie, nocleg, gorący posiłek, opiekę duszpasterską, socjalną i medyczną dla bezdomnych kobiet. Kategoria klienta: bezdomne lub zagrożone bezdomnością kobiety (także z dziećmi), które nie są pod wpływem alkoholu.</p>
<p>Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn w Bydgoszczy, ul. Fordońska 422, 85-790 Bydgoszcz. Podmiot prowadzący: Polski Komitet Pomocy Społecznej.</p>	<p>Centrum oferuje: schronienie, nocleg, gorący posiłek, opiekę duszpasterską, socjalną i medyczną dla bezdomnych mężczyzn. Kategoria klienta: bezdomni lub zagrożeni bezdomnością mężczyźni, którzy nie są pod wpływem alkoholu.</p>
<p>Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet i Matek z Dziećmi w Bydgoszczy, ul. Polanki 1, 85-790 Bydgoszcz. Podmiot prowadzący: Polski Komitet Pomocy Społecznej.</p>	<p>Schronisko oferuje: schronienie, nocleg, gorący posiłek, opiekę duszpasterską, socjalną i medyczną dla bezdomnych kobiet. Kategoria klienta: bezdomne lub zagrożone bezdomnością kobiety (także z dziećmi), które nie są pod wpływem alkoholu.</p>

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu.

12. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich

lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W 2014 roku w gminie Pakość funkcjonowało 19 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada „Program współpracy Gminy Pakość z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych Kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego”. W oparciu o Program samorząd gminy podejmował z nimi współpracę w następujących finansowych i pozafinansowych formach:

- zlecanie organizacjom oraz podmiotom realizacji zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie poprzez powierzanie i wspieranie ich wykonania wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie i dofinansowanie ich realizacji,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności,
- udostępnianie na preferencyjnych zasadach lokali i budynków komunalnych,
- nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń w celu organizowania konferencji, seminariów, spotkań merytorycznych i szkoleniowych po wcześniejszych uzgodnieniach z dysponentami obiektów,
- realizacja wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej,
- zapewnienie udziału przedstawicieli organizacji pozarządowych w charakterze doradczym przy rozpatrywaniu określonych projektów, ustalaniu strategii i sposobów wspólnego działania bądź podjęcia określonej problematyki dla dobra pożytku publicznego,
- obejmowanie, na wniosek organizacji, patronatem Burmistrza Pakości przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe,

- zapraszanie na sesje Rady Miejskiej i posiedzenia Komisji Rady organizacji zainteresowanych problematyką ich działalności statutowej,
- organizowanie otwartych spotkań z organizacjami pozarządowymi,
- umieszczanie informacji dotyczących zadań gminy realizowanych przez organizacje pozarządowe w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej gminy.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	Wybrane kierunki działalności statutowej organizacji
1.	Stowarzyszenie na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina Rozwoju”, ul. Mogileńska 23/10, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównanie szans tych rodzin i osób, ▪ ochrona i promocja zdrowia, ▪ promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, ▪ nauka, edukacja, oświata i wychowanie, ▪ kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji, ▪ krajoznawstwo oraz organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży, ▪ działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym.
2.	Stowarzyszenie „Pomocna dłoń”, ul. Rynek 4, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tworzenie warunków do godnego ich życia oraz wszelka pomoc rodzinom i opiekunom osób niepełnosprawnych, ▪ nawiązywanie kontaktów z innymi stowarzyszeniami w kraju i za granicą o podobnym charakterze działania, ▪ stworzenie członkom stowarzyszenia dostępu do wszelkich informacji dotyczących chorób osób niepełnosprawnych.
3.	Fundacja „Kalwaria Pakoska”, ul. Rynek 4, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wspieranie organizacyjne i finansowe działań mających na celu ochronę i renowację kompleksu barokowych kapliczek tworzących tzw. Kalwarię Pakoską oraz obiektów kościelnych i innych dóbr kultury sakralnej w Pakości, ▪ podejmowanie działań na rzecz zachowania oraz pielęgnacji przynależnego do Kalwarii Pakoskiej drzewostanu, ▪ upowszechnianie wiedzy o historii Kalwarii Pakoskiej i związanej z nią historii Pakości oraz popieranie badań naukowych o znaczeniu Kalwarii Pakoskiej jako ośrodka kultury, ▪ uatrakcyjnienie i ożywienie turystyczne Pakości z wykorzystaniem wartości kulturowych i religijnych Kalwarii Pakoskiej.

4.	Stowarzyszenie Rozwoju Sołectwa Wielowieś w Gminie Pakość, Wielowieś 61, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wspieranie działań służących aktywizacji gospodarczej, społecznej, edukacji pozaszkolnej, kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej wsi Wielowieś w gminie Pakość, ▪ wspieranie aktywności społecznej w zakresie kształtowania i dbałości o tradycje regionalne, ▪ aktywizacja i prowadzenie działalności kulturalnej, ▪ działalność w zakresie kultury fizycznej, turystyki i rekreacji, ▪ działalność w zakresie ochrony środowiska, ▪ podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie dobroczynności, pomocy społecznej i ochrony zdrowia.
5.	Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta i Gminy Pakość, ul. Mogileńska 17a, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charytatywna pomoc mieszkańcom gminy Pakość, ze szczególnym uwzględnieniem osób będących w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, ▪ wychowanie, opieka i edukacja dzieci i młodzieży, ▪ upowszechnienie kultury fizycznej, sportu i wypoczynku, a także kultury i sztuki, ▪ upowszechnianie krajoznawstwa oraz organizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży, ▪ ochrona i promocja zdrowia, ▪ współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego oraz stowarzyszeniami i innymi organizacjami o podobnym lub zbliżonym profilu działania w kraju i za granicą,
6.	Kujawskie Stowarzyszenie „Otwarte drzwi” w Kościelecu, Kościelec 125, 88-170 Pakość.	<p>Edukacja, kształcenie i wychowanie dzieci, młodzieży i dorosłych oraz doradztwo rodzinne ku podwyższeniu poziomu moralnego życia człowieka, rodziny i społeczeństwa, a także wspieranie materialne, duchowe i moralne rodzin, a w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wspieranie działań służących aktywizacji gospodarczej, społecznej, kulturalnej i sportowej sołectwa Kościelec i innych wsi gmin Inowrocław i Pakość oraz innych gmin, ▪ wspieranie działań polegających na rozbudowie elementów infrastruktury społecznej i technicznej wsi Kościelec, gmin Inowrocław i Pakość i innych, w szczególności służących zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego i kulturalnego, ▪ wspieranie aktywizacji społecznej kształtującej postawy aktywności i otwartości, dbałości o środowisko naturalne i tradycje regionalne,
7.	Stowarzyszenie Ochotnicza Straż Pożarna, ul. Szkolna 2, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi, ▪ branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów i innych klęsk, ▪ uświadamianie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowywanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej,

8.	Związek Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych, Koło w Pakości, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ inspirowanie, organizowanie i rozwijanie różnych form pomocy członkom, współdziałanie z instytucjami zajmującymi się problematyką socjalną, opiekuńczą i zdrowotną, ▪ działanie na rzecz środowiska kombatanckiego, ▪ gromadzenie materiałów historycznych, ich upowszechnianie i popularyzowanie, ▪ informowanie opinii publicznej, władz państwowych i samorządowych o problemach kombatanckich i działalności Związku. <p><i>Pakoskie Koło skupia 62 członków zwyczajnych i 116 podopiecznych.</i></p>
9.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło w Pakości, ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podejmuje różnorodne działania służące uzyskiwaniu środków finansowych na realizację celów i zadań statutowych, ▪ organizuje turnusy wypoczynkowe i rehabilitacyjne. <p><i>Koło posiada 156 członków. Jest czynne w poniedziałki i wtorki od 10:00 do 13:00. Co tydzień, w czwartek o godz. 15:00, odbywają się spotkania członków Koła w Ośrodku Kultury i Turystyki w Pakości przy kawie i herbacie.</i></p>
10.	Stowarzyszenie Ekologiczne Gmin Regionu Kujaw Zachodnich i Pałuk, ul. Rynek 4, 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukształtowanie w społeczeństwie świadomości, że jakość życia zależy od racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi i zachowania równowagi między rozwojem cywilizacji technicznej a wartościami humanistycznymi, ▪ Systematyczna poprawa stanu środowiska geograficzno-przyrodniczego regionu, ratowania i zachowania krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz poprawy warunków życia i pracy społeczeństwa.
11.	Towarzystwo Eksploatacji Kablowej Sieci Telewizyjnej „Rutki”, ul. Mogileńska 25, 88-170 Pakość	<ul style="list-style-type: none"> ▪ upowszechnianie i popularyzacja kultury, nauki, oświaty i wychowania, ▪ integracja mieszkańców miasta Pakość.
12.	Klub Sportowy „Notecianka” Pakość, ul. Jankowska 12 88-170 Pakość.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ propagowanie piłki nożnej wśród zrzeszonych członków oraz ogółu społeczeństwa, ▪ prowadzenie działalności szkoleniowej i naukowej w tej dyscyplinie sportu, ▪ udział w rozgrywkach piłkarskich, ▪ organizowanie zawodów lokalnych, krajowych i międzynarodowych, ▪ publikowanie materiałów szkoleniowych i propagujących piłkę nożną jako dyscyplinę sportu, ▪ zdobywanie środków finansowych i materialnych w celu intensyfikacji i podnoszenia poziomu szkoleń oraz organizacji imprez o charakterze masowym, ▪ zrzeszanie członków chcących wspierać działalność Klubu.
13.	Miejsko-Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Pakości,	<p>Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży. Ludowe Zespoły Sportowe są inicjatorami i współorganizatorami „Turnieju wsi”.</p>

	ul. Rynek 4, 88-170 Pakość.	
14.	Ludowy Zespół Sportowy Wielowieś, Wielowieś, 88-170 Pakość.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży.
15.	Ludowy Zespół Sportowy Kościelec, Kościelec, 88-170 Pakość.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. Zespół posiada drużynę piłki nożnej.
16.	Ludowy Zespół Sportowy Radłowo, Radłowo, 88-170 Pakość.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu. Zespół posiada drużynę piłki nożnej.
17.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Kościelcu, Kościelec 66, 88-170 Pakość.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży. <i>Klub posiada sekcję strzelectwa sportowego, osiągając w tym zakresie dobre rezultaty, które porównywalne są z osiągnięciami renomowanych klubów sportowych. W dorobku Klubu jest Mistrzostwo Polski seniorów w strzelectwie sportowym.</i>
18.	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sokół” w Pakości, ul. Szkolna 44, 88-170 Pakość.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród młodzieży szkolnej.
19.	Dance & Fight Club Pakość, ul. Mogileńska 19, lok. 45, 88-170 Pakość.	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości oraz Krajowy Rejestr Sądowy w serwisie <https://ems.ms.gov.pl/krs>

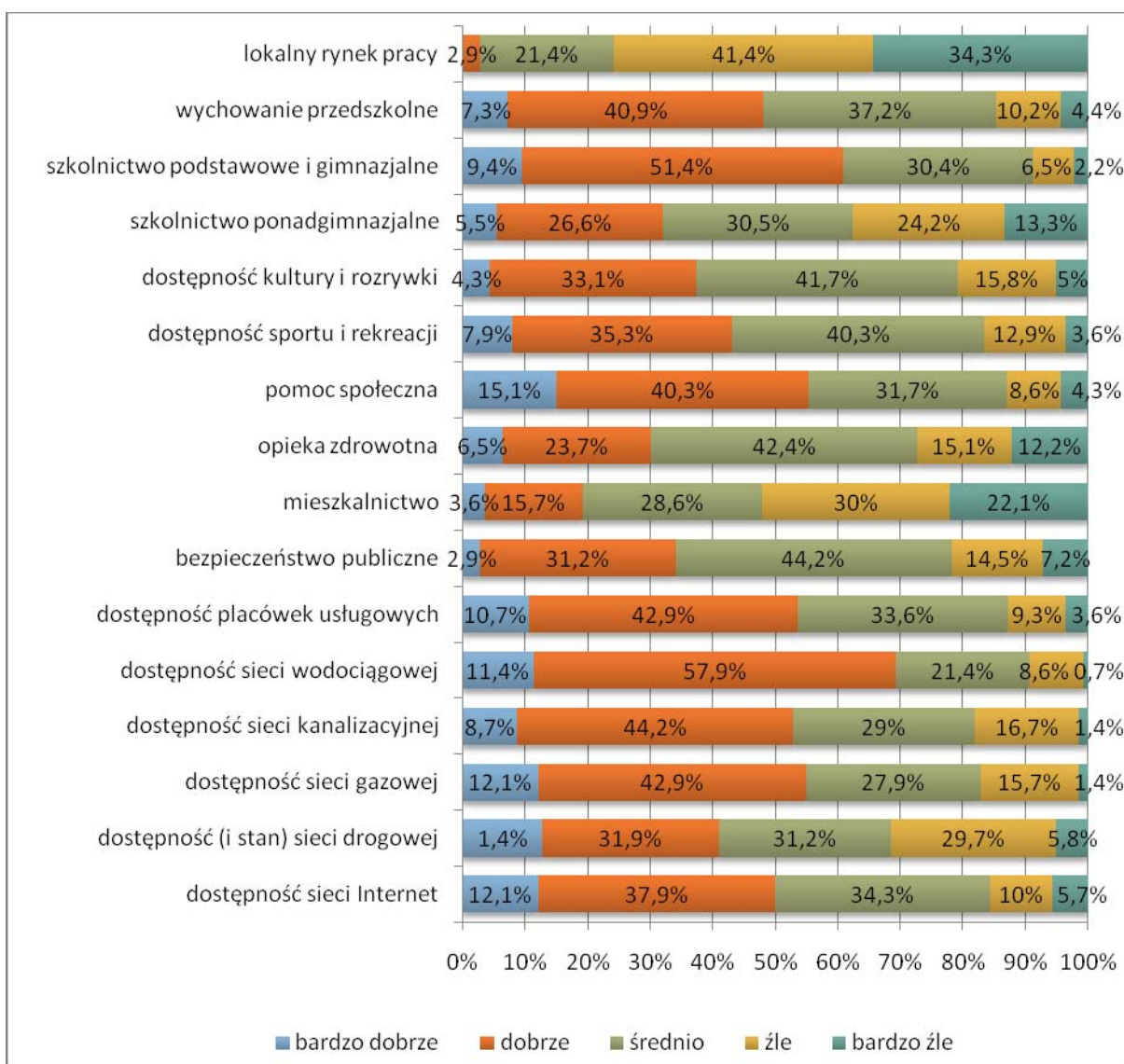
13. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Pakość posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza Pakości, jego Zastępcy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 141 wypełnione anonimowo ankiety.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 38. Warunki życia w gminie

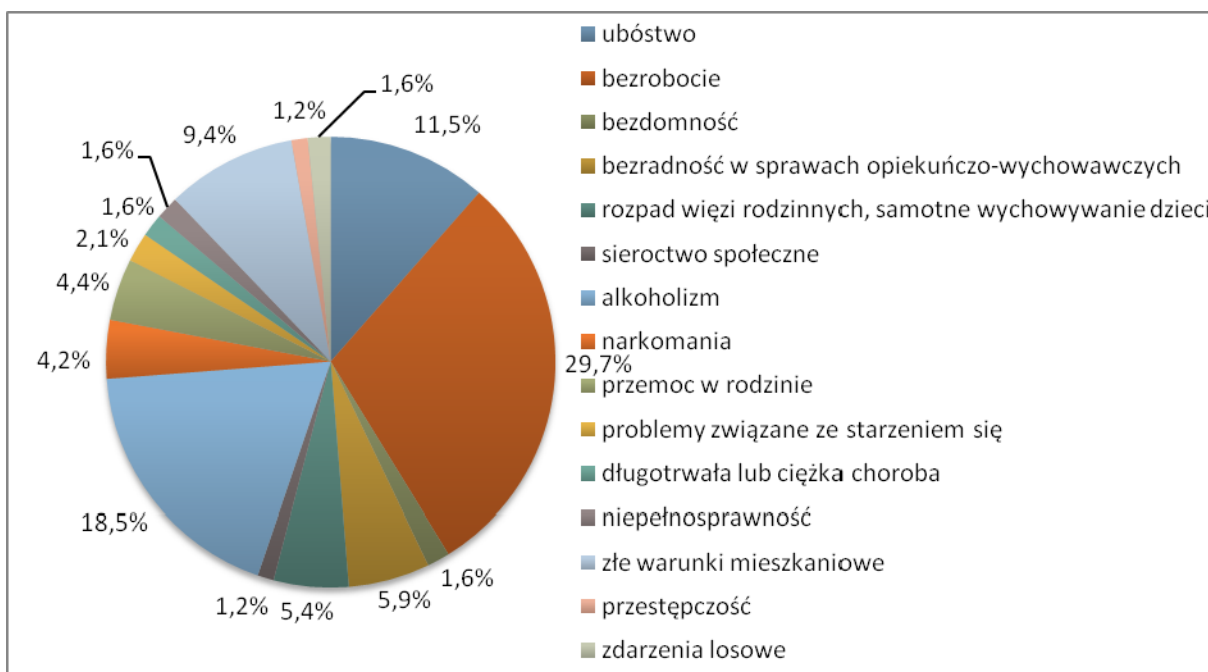
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostęp do sieci wodociągowej (łącznie 69,3% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego (w sumie 60,8% ocen dobrych i bardzo dobrych). Z wysoką oceną spotkały się również: pomoc społeczna (łącznie 55,4% ocen dobrych i bardzo dobrych), dostępność sieci gazowej (w sumie 55% ocen dobrych i bardzo dobrych), placówek usługowych (łącznie 53,6% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci kanalizacyjnej (w sumie 52,9% ocen dobrych i bardzo dobrych) oraz sieci Internet (łącznie 50% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej ankietowani ocenili sytuację na lokalnym rynku pracy (łącznie 75,3% ocen złych i bardzo złych) i mieszkaniowym (w sumie 52,1% ocen złych i bardzo złych), a także dostęp do szkolnictwa ponadpodstawowego (łącznie 37,3% ocen złych i bardzo złych) oraz dostępność i stan sieci drogowej (w sumie 35,5% ocen złych i bardzo złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 39. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

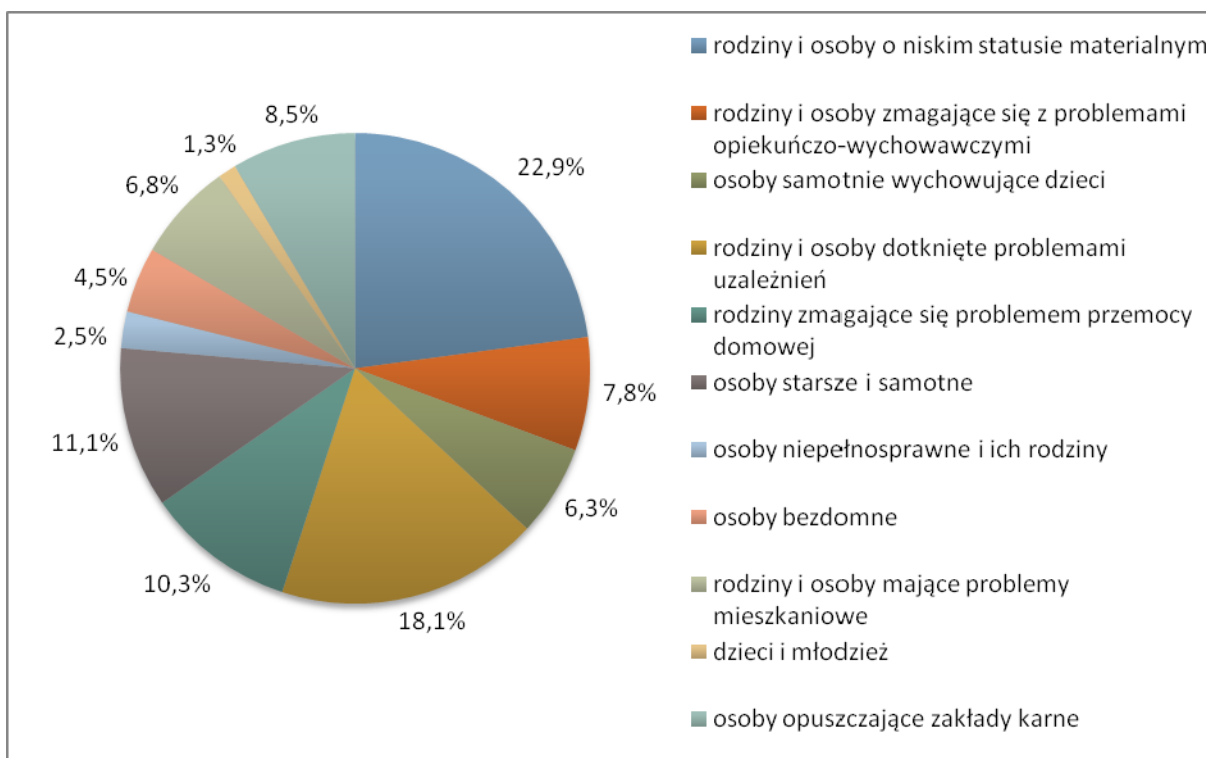

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (29,7%), alkoholizm (18,5%), a następnie ubóstwo (11,5%) oraz złe warunki mieszkaniowe (9,4%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 40. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

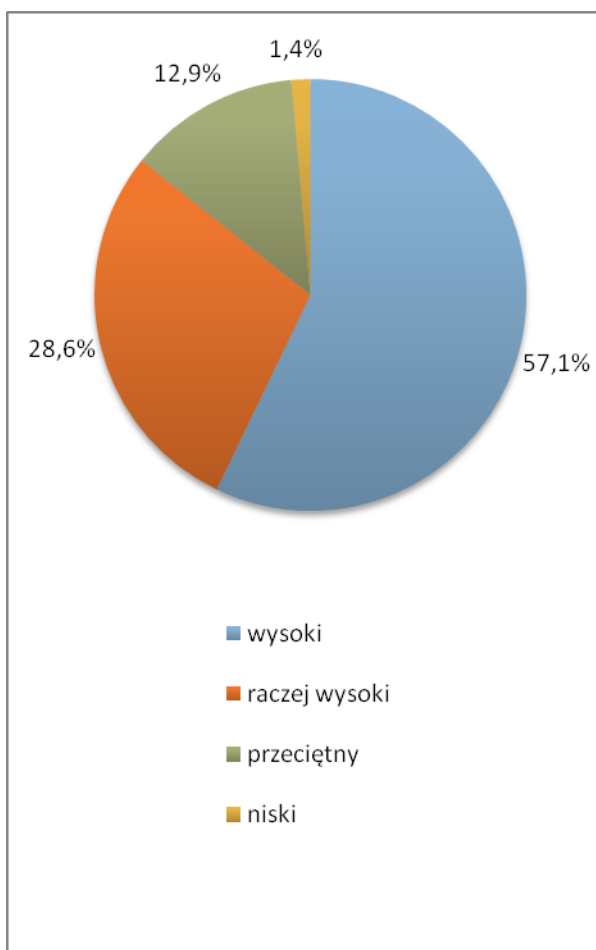

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

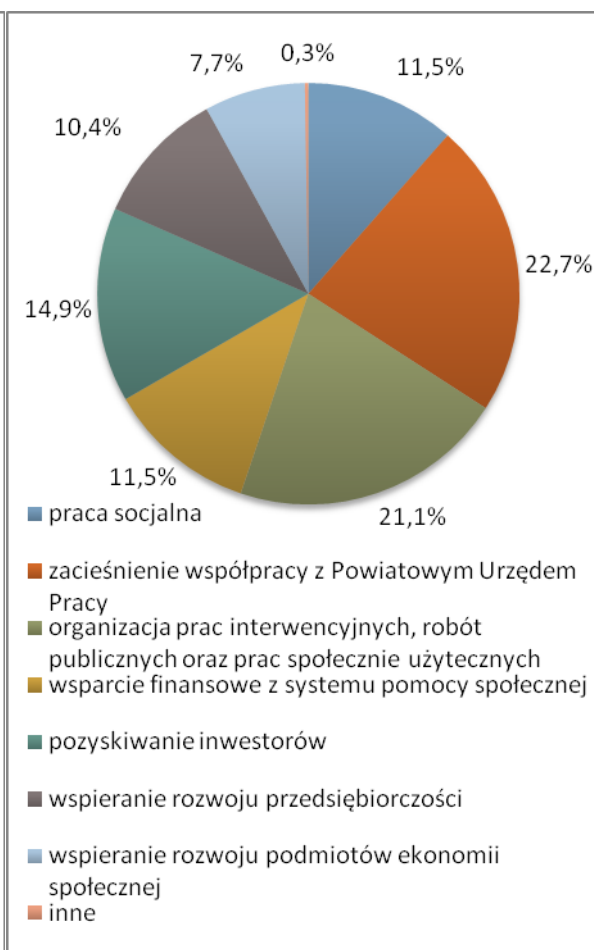
Najwięcej badanych (odpowiednio 22,9 i 18,1%) stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby o niskim statusie materialnym oraz dotknięte problemami uzależnień. Na kolejnych miejscach znalazły się osoby starsze i samotne (11,1%), rodziny zmagające się z problemem przemocy w rodzinie (10,3%), osoby opuszczające zakłady karne (8,5%) oraz rodziny mające problemy opiekuńczo-wychowawcze (7,8%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 41. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 42. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

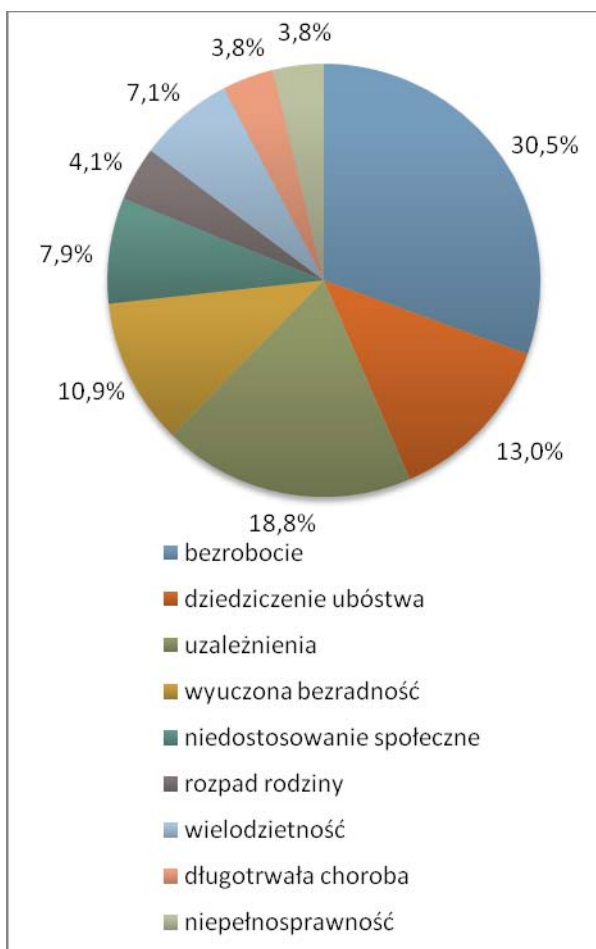
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii zdecydowanej większości ankietowanych (łącznie 85,7%) poziom bezrobocia w gminie jest wysoki lub raczej wysoki, a zdaniem kolejnych 12,9% badanych jest on przeciętny.

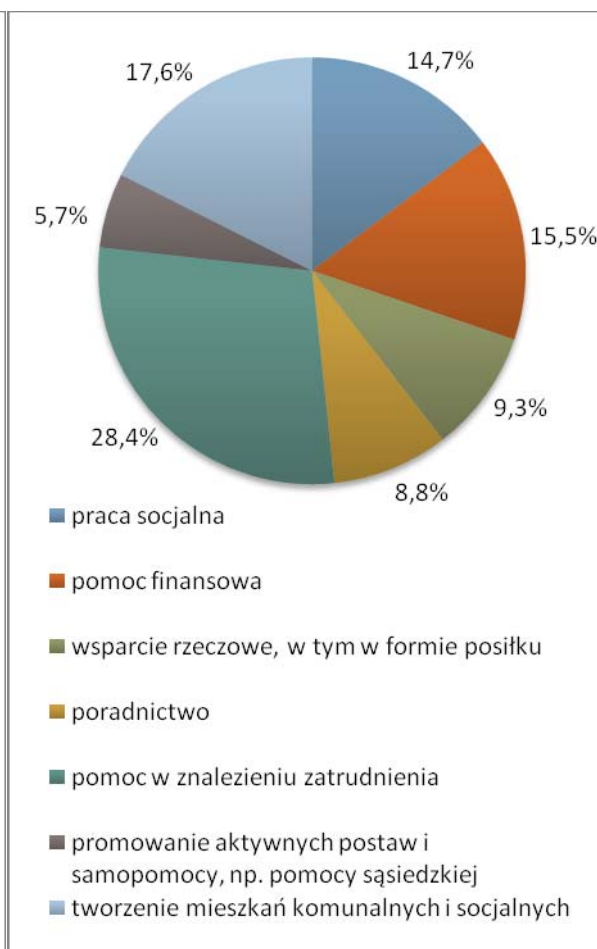
Wśród działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń) zdobycia doświadczenia zawodowego oraz podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych (22,7%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych (21,1%), a także pozyskiwanie inwestorów (14,9%).

W odpowiedzi na następujące pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 43. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali bezrobocie (30,5%). Do ważnych powodów ubożenia ludności badani zaliczyli także uzależnienia (18,8%), dziedziczenie ubóstwa (13%) oraz wyuczoną bezradność (10,9%).

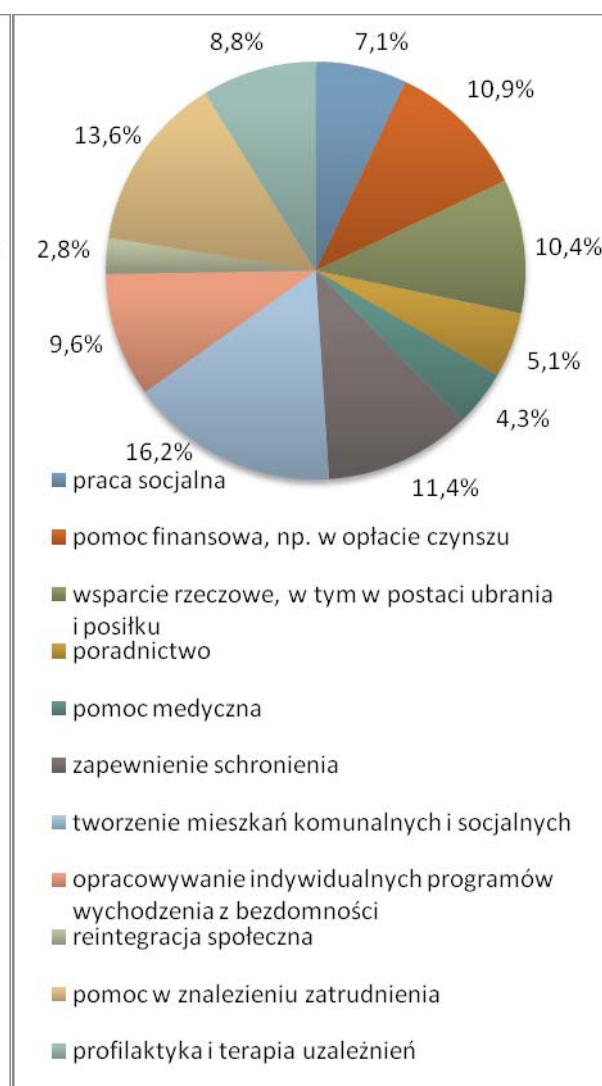
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (28,4%). Duże znaczenie przywiązywali również do tworzenia mieszkań komunalnych i socjalnych (17,6%), udzielania pomocy finansowej (15,5%) oraz prowadzenia pracy socjalnej (14,7%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 45. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 46. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

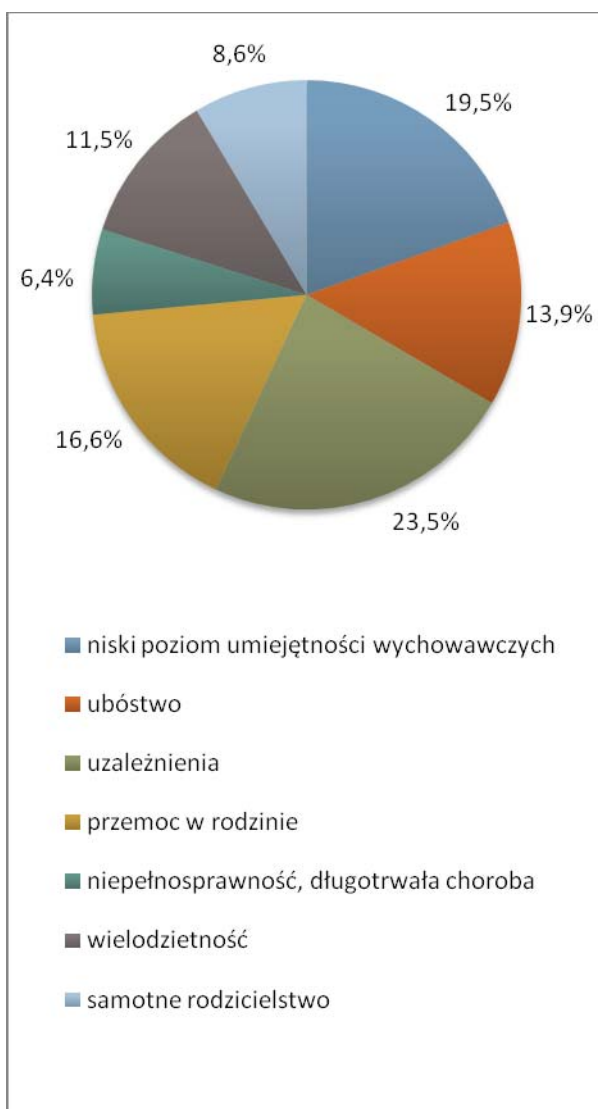
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Najwięcej respondentów (34,5%) nie potrafiło określić skali bezdomności w gminie. Wśród pozostałych największą grupę (30,9%) stanowili ci, którzy stwierdzili, że skala zjawiska w gminie jest niska. Jednocześnie 22,3% badanych odpowiedziało, że skala bezdomności w gminie jest średnia, a 11,5% że jest wysoka.

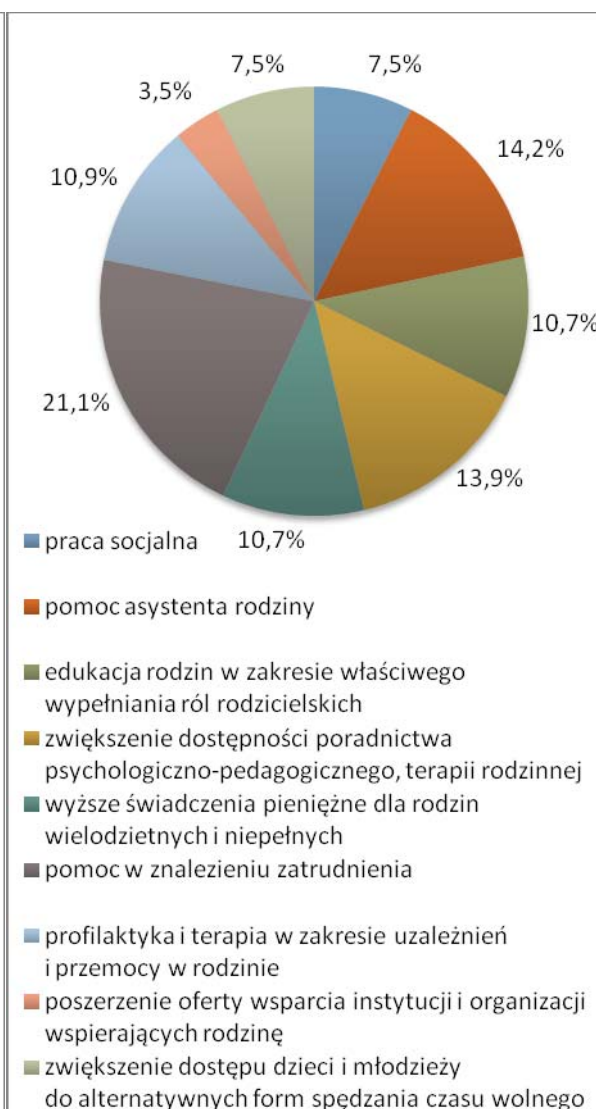
W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść tworzenie mieszkań komunalnych i socjalnych (16,2%), udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (13,6%), zapewnienie schronienia (11,4%), a także świadczenie wsparcia finansowego, np. w opłacie czynszu (10,9%), oraz rzeczowego, w tym w postaci ubrania i posiłku (10,4%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 47. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

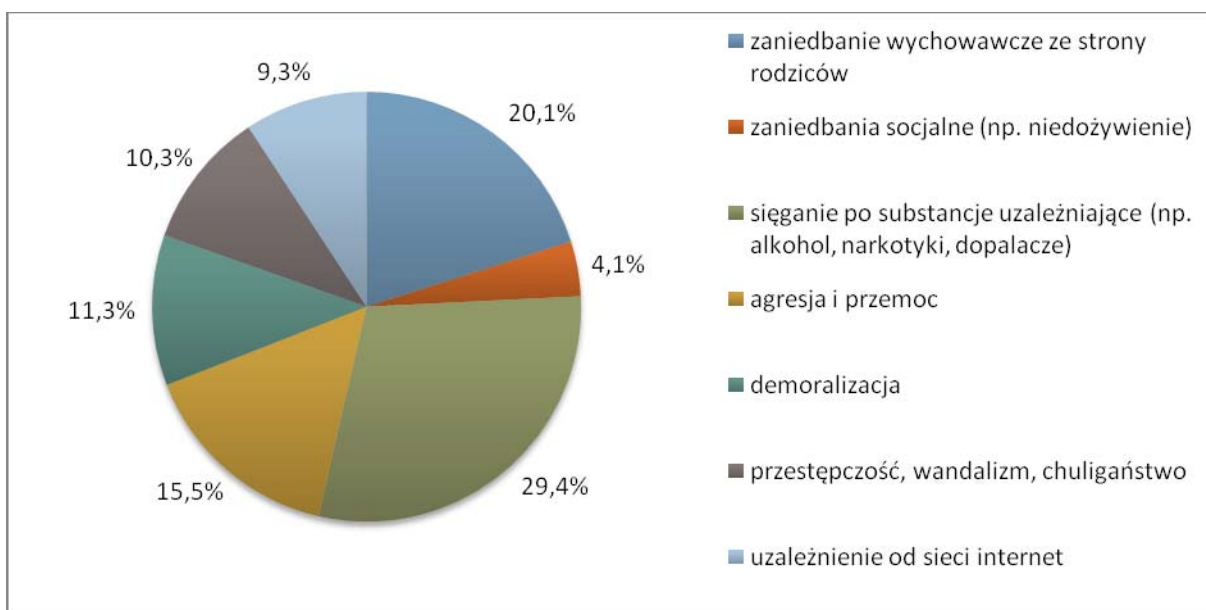
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (23,5%) i niski poziom umiejętności wychowawczych (19,5%). Zdaniem respondentów duży wpływ na występowanie tego problemu mają również przemoc w rodzinie (16,6%), ubóstwo (13,9%) oraz wielodzietność (11,5%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (21,1%), a także zapewnienie pomocy ze strony asystenta rodziny (14,2%) oraz zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (13,9%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 49. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

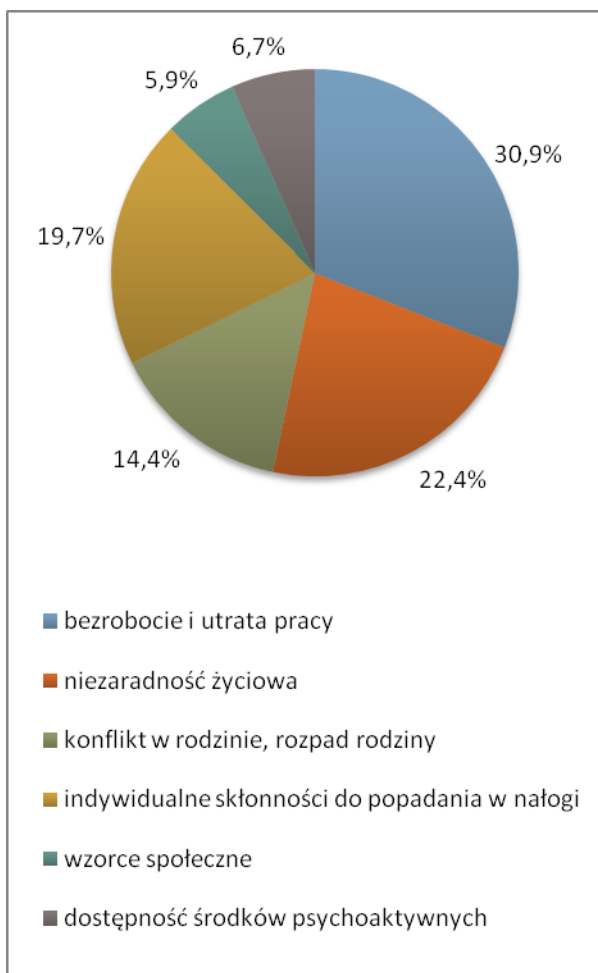

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

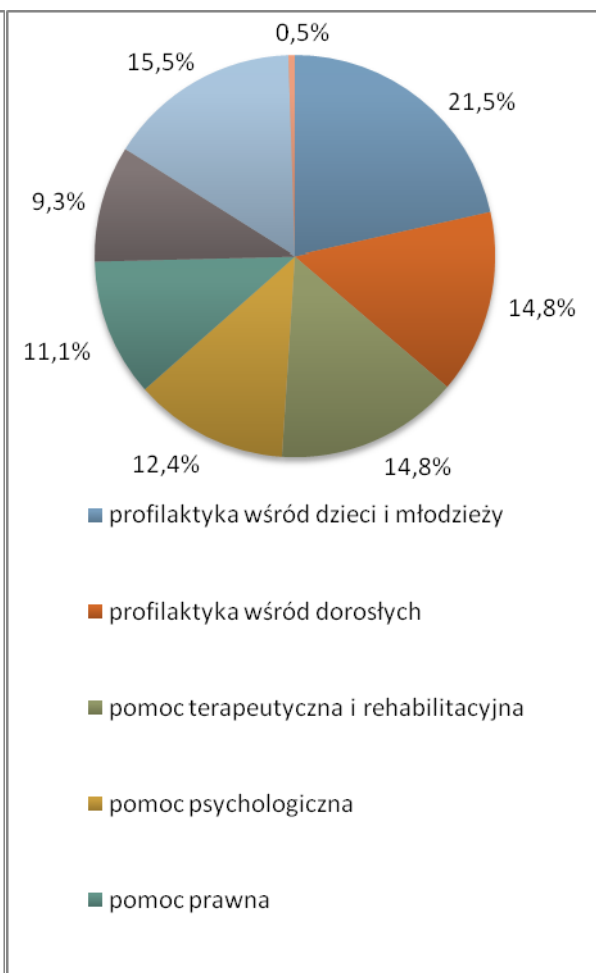
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki, dopalacze (29,4%), oraz zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców (20,1%). Niepokojącymi problemami są również agresja i przemoc (15,5%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 50. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 51. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

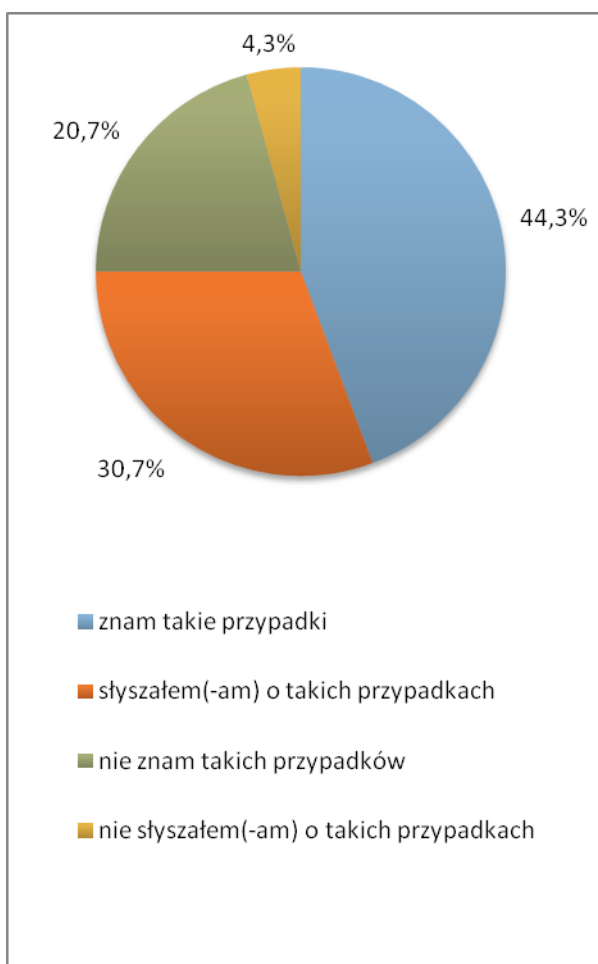
Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli bezrobocie i utratę pracy (30,9%), niezaradność życiową (22,4%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (19,7%), a także konflikt w rodzinie i jej rozpad (14,4%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci

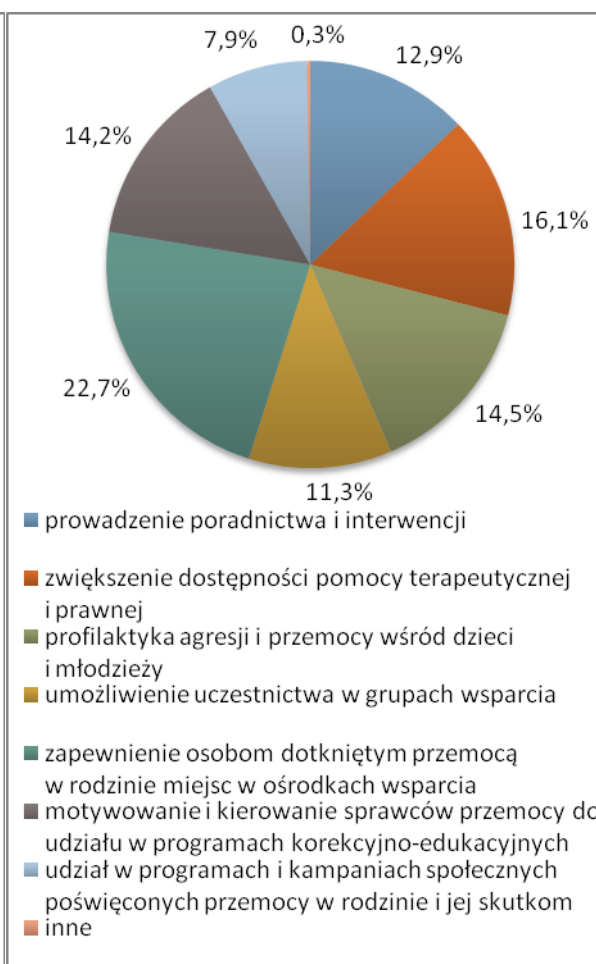
i młodzieży (21,5%) oraz dorosłych (14,8%), wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, Al-Anon) i klubów abstynenckich (15,5%) oraz zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (14,8%).

Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 52. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 53. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

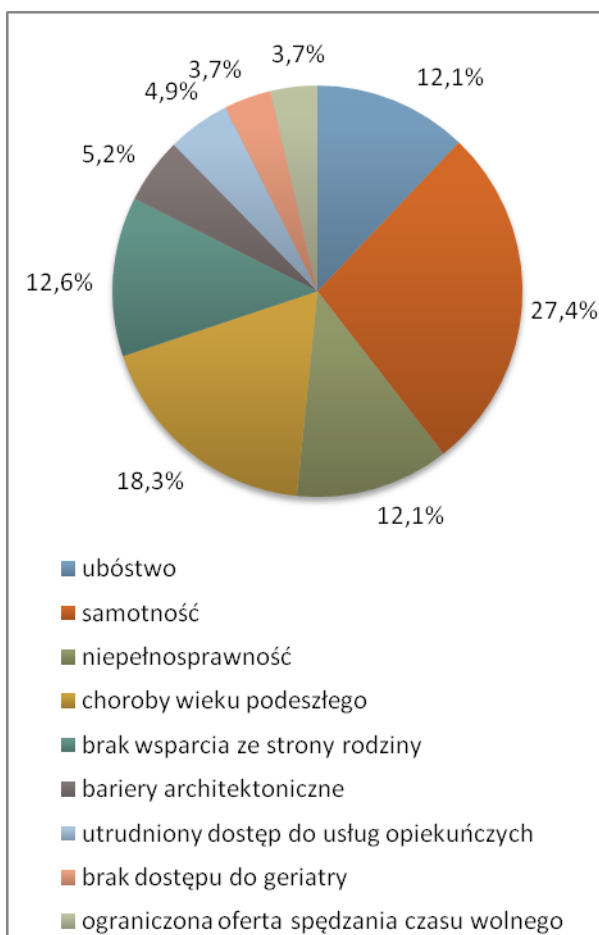
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 75%) stwierdziła, że zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszała. Jednocześnie 25% badanych była odmiennego zdania.

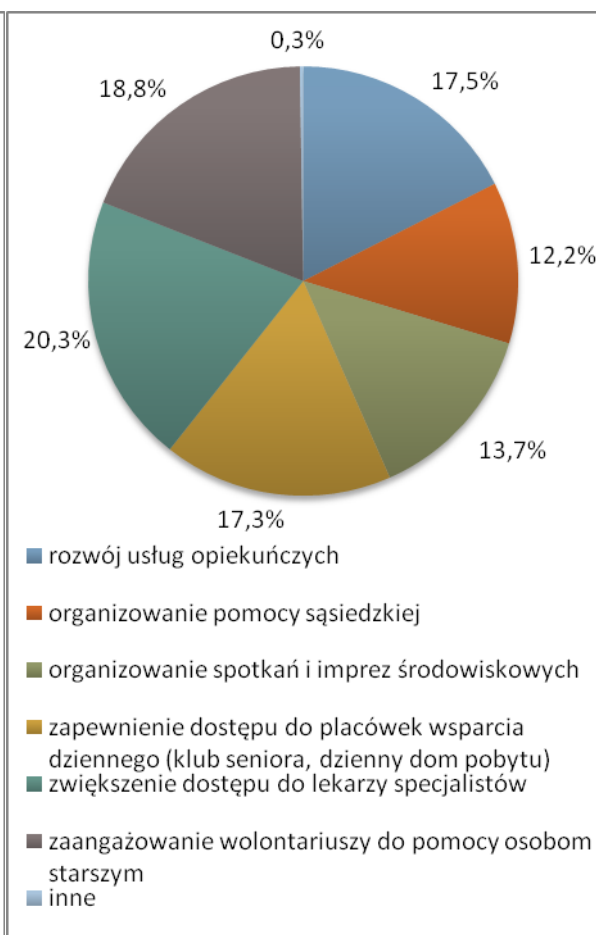
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (22,7%), zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (16,1%), prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (14,5%), motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (14,2%) oraz prowadzić poradnictwo i podejmować interwencje (12,9%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 54. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 55. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

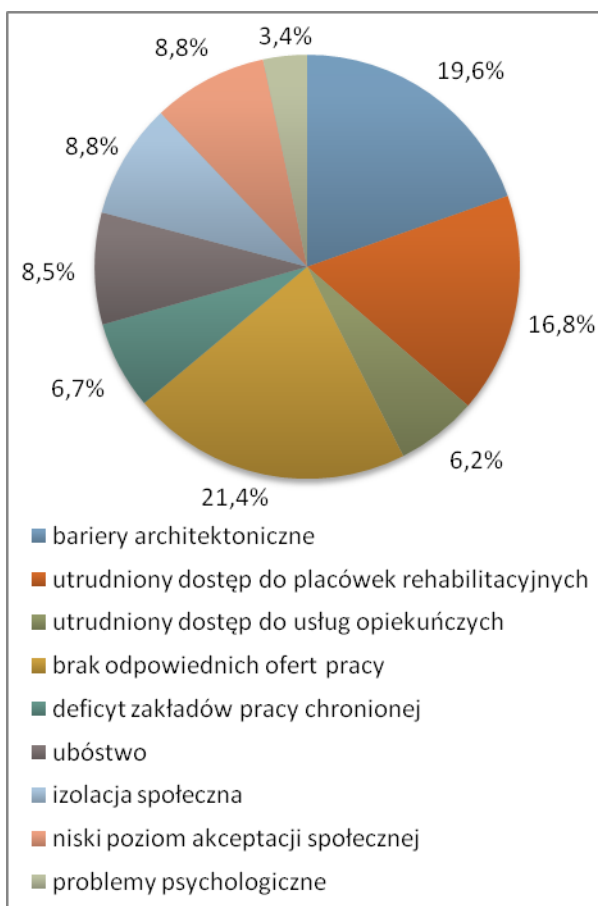
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotyczą seniorów w gminie, są: samotność (27,4%) i choroby wieku podeszłego (18,3%), a następnie brak wsparcia ze strony rodziny (12,6%), ubóstwo oraz niepełnosprawność (po 12,1%).

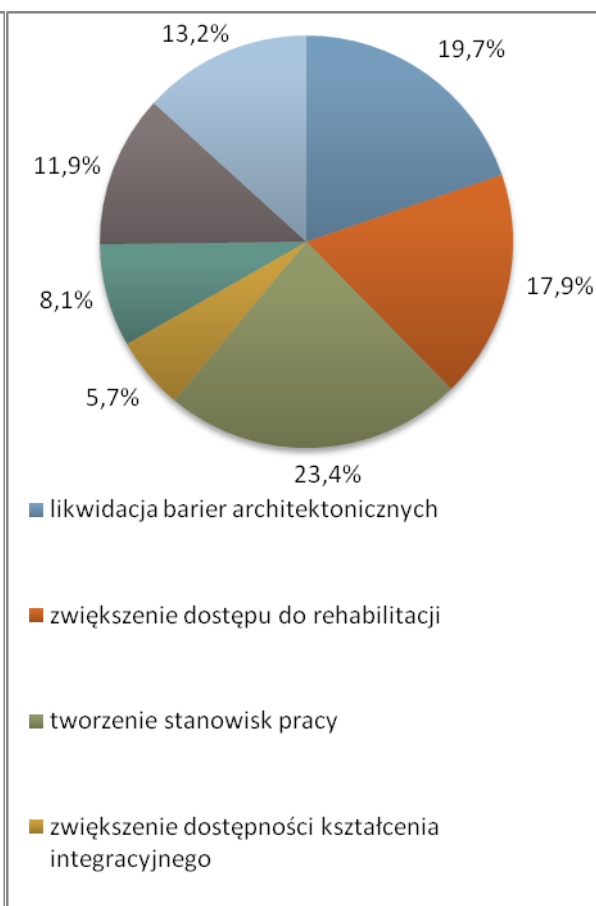
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (20,3%), zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (18,8%), rozwijanie usług opiekuńczych (17,5%), a także zapewnienie szerszego dostępu do placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dzienny dom pobytu; 17,3%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszych ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 56. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 57. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

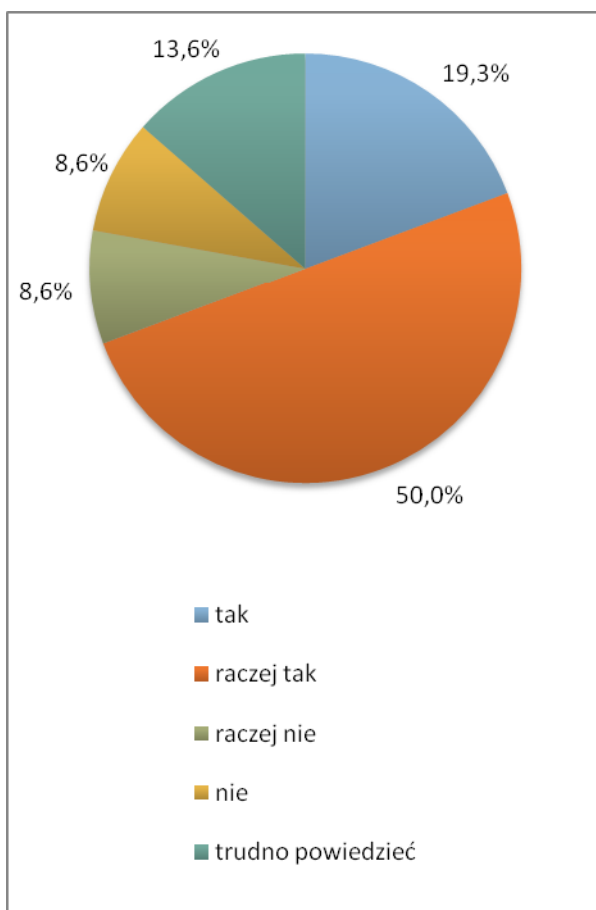
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy są: brak odpowiednich ofert pracy (21,4%), bariery architektoniczne (19,6%) oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (16,8%).

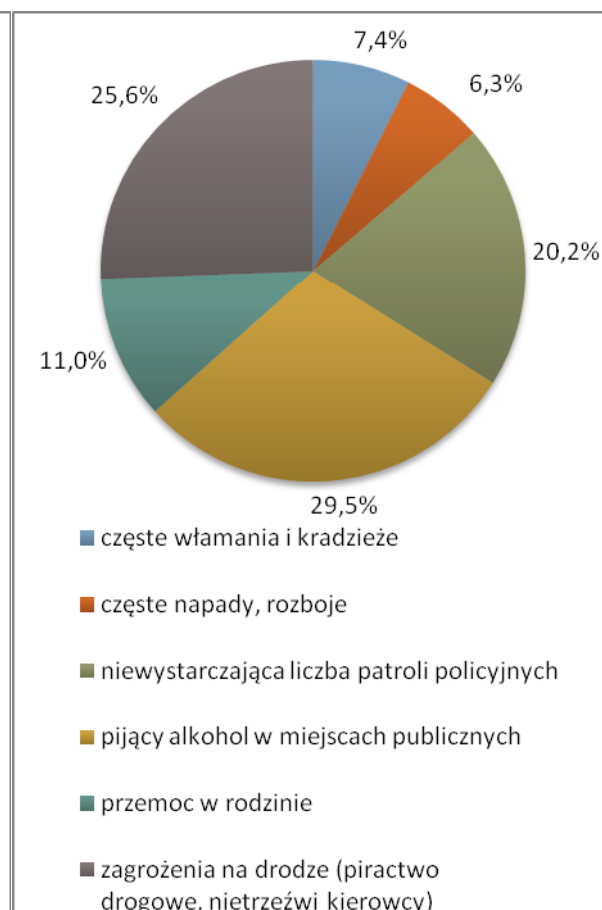
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na tworzeniu stanowisk pracy (23,4%), likwidowaniu barier architektonicznych (19,7%) oraz zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (17,9%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 58. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

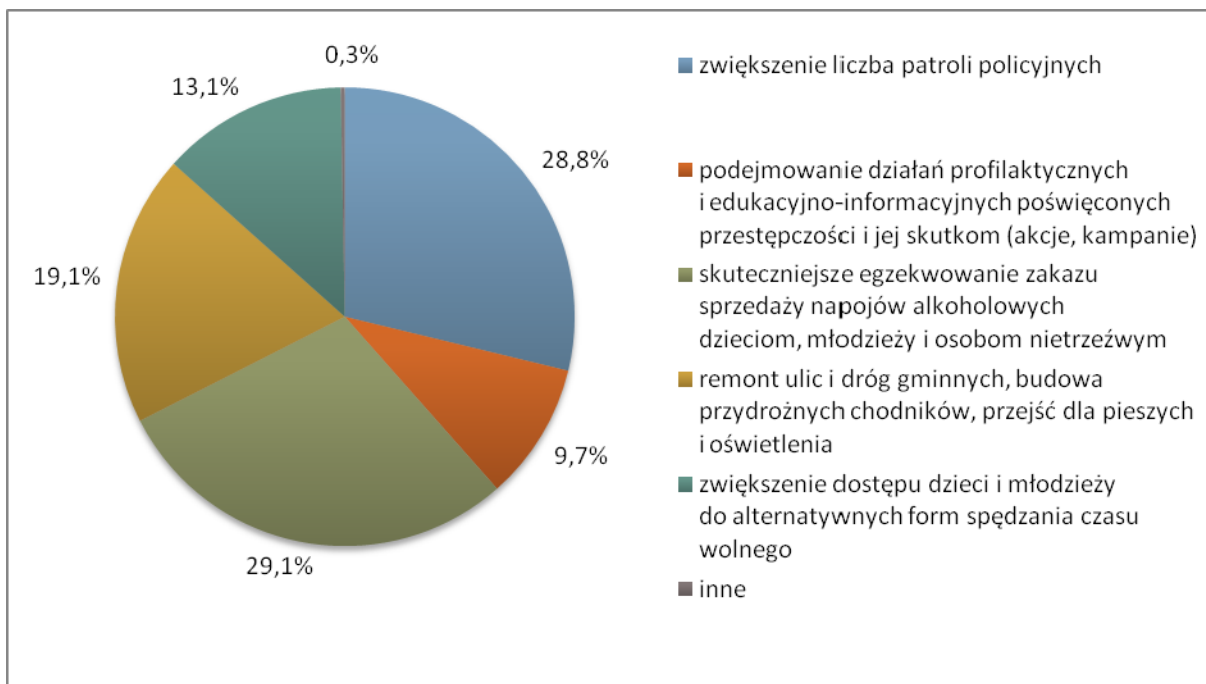

Wykres 59. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 60. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość badanych (łącznie 69,3%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło 17,2% ankietowanych.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych (29,5%), zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; 25,6%) oraz niewystarczającą liczbę patroli policyjnych (20,2%).

Zdaniem ankietowanych na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłoby: skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (29,1%), zwiększenie liczby patroli policyjnych (28,8%), oraz remont ulic i dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (19,1%).

14. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Na potrzeby niniejszego dokumentu analiza została przeprowadzona w następujących obszarach: 1. Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność, 2. Rodzina, dzieci i młodzież, 3. Uzależnienia i przemoc w rodzinie, 4. Starość i niepełnosprawność, 5. Kapitał społeczny i aktywność obywatelska.

Obszar: Bezrobocie, ubóstwo i bezdomność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ posiadanie porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Inowrocławiu w sprawie prowadzenia działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych; korzystanie z oferowanych przez PUP programów (stażowych, 50+ i innych) ▪ posiadanie dostępu do platformy SEPI umożliwiającej wymianę informacji drogą elektroniczną ▪ upowszechnianie ofert pracy, oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach (m.in. na tablicy ogłoszeń w OPS-ie) ▪ wdrożenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie organizacji obsługi klientów PUP-u w gminie (infokioski w OPS-ie oraz Urzędzie Miejskim w Pakości) ▪ organizowanie w gminie prac społeczno-użytecznych, robót publicznych oraz prac interwencyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niska skuteczność działań podejmowanych na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie ▪ brak nowych miejsc pracy w gminie ▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie ▪ brak w gminie podmiotów ekonomii społecznej ▪ brak standaryzacji usług świadczonych osobom bezdomnym ▪ brak w gminie placówki zapewniającej schronienie osobom bezdomnym ▪ brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności ▪ brak na terenie gminy organizacji pozarządowej działającej na rzecz osób bezdomnych

<ul style="list-style-type: none"> ▪ pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) na realizację projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych ▪ podejmowanie działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy ▪ diagnozowanie problemu bezdomności w gminie ▪ stałe monitorowanie osób bezdomnych poprzez nocne ich liczenie (w ramach akcji o zasięgu krajowym) ▪ informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy ▪ zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności ▪ dobra współpraca z innymi służbami prowadzącymi działalność na rzecz osób bezdomnych, w tym ze schroniskami ▪ posiadanie wystarczających środków finansowych na realizację dodatków mieszkaniowych ▪ funkcjonowanie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi spoza gminy działającymi na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalsza współpraca z PUP w Inowrocławiu w zakresie działań służących aktywizacji osób bezrobotnych z gminy ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych na przeciwdziałanie bezrobociu z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utrzymujący się poziom bezrobocia w gminie oraz wysoka jego skala w powiecie (w stosunku do kraju) ▪ wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych oraz wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet, w szczególności o niskich kwalifikacjach zawodowych

▪ możliwość podejmowania współpracy z lokalnymi partnerami na rzecz przeciwdziałania bezrobociu▪ sprzyjająca rozwojowi turystyki w gminie Kalwaria Pakoska▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz na rozwój mieszkalnictwa socjalnego oraz utworzenie w gminie noclegowni▪ kontynuacja działań na rzecz poprawy jakości życia w gminie, w tym zwiększenia zatrudnienia wśród osób pozostających bez pracy▪ opracowanie i wdrażanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności▪ uregulowanie uchwałą zasad finansowania pobytu w schronisku▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych	▪ występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia▪ niska aktywność osób bezrobotnych w poszukiwaniu pracy▪ postępujące zjawisko ubóstwa wśród mieszkańców gminy▪ niewielki wpływ dostępu do europejskich rynków pracy oraz do środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) na ograniczanie bezrobocia w gminie▪ niewielki potencjał inwestorów w regionie▪ ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież▪ niezadawalająca oferta szkolnictwa zawodowego w powiecie▪ niedostosowane do potrzeb rynku pracy szkolenia zawodowe▪ stała emigracja zarobkowa ludzi młodych▪ wysokie koszty utrzymania pracownika▪ coraz większe rozmiary szarej strefy na rynku pracy oraz brak działań ograniczających w niej zatrudnienie▪ rosnąca liczba osób zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych wymagających schronienia▪ stale zwiększająca się liczba osób oczekujących na mieszkania komunalne▪ wysokie koszty utrzymania mieszkań▪ rosnąca liczba wyroków eksmisyjnych, w tym bez wskazania lokalu socjalnego▪ ograniczona liczba miejsc w schroniskach funkcjonujących w powiecie▪ wysokie koszty utrzymania osób bezdomnych w schronisku▪ ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ deficyt schronisk dla bezdomnych osób niepełnosprawnych i z zaburzeniami psychicznymi oraz bardzo ograniczona liczba miejsc w tego typu placówkach funkcjonujących w kraju ▪ wzrost skali uzależnień wśród osób bezdomnych ▪ niski poziom społecznej akceptacji osób bezdomnych ▪ niewielki potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz osób bezrobotnych i bezdomnych
--	--

Obszar: Rodzina, dzieci i młodzież

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnianie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego ▪ dostępność w gminie grup i ośrodków wsparcia ▪ wysokie kwalifikacje zawodowe pracowników socjalnych (specjalizacja II stopnia w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie) ▪ posiadanie przez pracowników socjalnych uprawnień w zakresie terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ dostateczny dostęp do opieki przedszkolnej w gminie ▪ odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie ▪ wysokie kwalifikacje pracowników oświaty i kultury ▪ dobry dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży w gminie; funkcjonowanie w gminie Świetlicy „Słoneczko” w Pakości, Świetlic 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ słabo rozwinięta sieć grup samopomocowych dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci ▪ brak w gminie animatorów środowiskowych ▪ słaba współpraca z kuratorami zawodowymi dla nieletnich ▪ brak w gminie opieki dla dzieci do lat 3 ▪ brak w gminie interwencyjnego miejsca noclegowego dla ofiar przemocy ▪ nieodpowiednia dostępność specjalistycznej opieki medycznej w gminie

<p>opiekuńczo-profilaktycznych w Kościelcu i Radłowie, Świetlicy socjoterapeutycznej w Pakości oraz świetlic wiejskich, Ośrodka Kultury i Turystyki, Biblioteki Publicznej</p> <ul style="list-style-type: none">▪ funkcjonowanie w gminie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień oraz Gminnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie▪ posiadanie bogatej oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży▪ funkcjonowanie w gminie Stowarzyszenia na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina Rozwoju” oraz Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Bonawentury w Pakości▪ funkcjonowanie w gminie klubów, zrzeszeń i zespołów sportowych▪ dostępność procedur dotyczących m.in. odbierania dziecka z rodziny▪ rozwijanie wsparcia stypendialnego dla uczniów w gminie▪ opracowywanie i realizowanie licznych projektów, m.in. projektów partnerskich na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej▪ posiadanie i realizowanie gminnych programów wspierania rodziny, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie▪ podejmowanie współpracy z lokalnymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci	
--	--

<p>i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ angażowanie w wolontariat dzieci i młodzieży 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ skoordynowane działania instytucji i organizacji wspierających rodziny, dzieci i młodzież ▪ możliwość uzyskania dofinansowania na zatrudnienie asystenta rodziny ▪ możliwość wspierania rodzin wielodzietnych poprzez przyznawanie Kart Dużej Rodziny ▪ możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadgimnazjalnym ▪ funkcjonowanie Ośrodka Wspierania Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu ▪ możliwość pozyskiwania środków pozabudżetowych na działania wspierające rodziny ▪ poszukanie nowych form spędzania czasu dla całych rodzin ▪ zapewnienie stałej opieki psychologicznej dla rodzin w kryzysie ▪ duży potencjał organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży w regionie ▪ dalszy rozwój wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych, w tym niewydolnych wychowawczo ▪ wysokie koszty utrzymania rodziny nieodpowiednie warunki do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej ▪ rozwój patologii, w tym uzależnień ▪ wzrost skali zachowań przemocowych ▪ występowanie zjawiska eurosieroctwa ▪ wysoki poziom bezrobocia utrudniający rodzinom opuszczenie systemu pomocy społecznej ▪ słaby rozwój rodzicielstwa zastępczego ▪ niewystarczająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży

Obszar: Uzależnienia i przemoc w rodzinie

<p>Mocne strony</p>	<p>Słabe strony</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej oraz wsparcia psychospołecznego i prawnego ▪ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdzia³ania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

- realizowanie wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- wdrażanie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie; bogata oferta profilaktyczna placówek oświatowych
- funkcjonowanie w gminie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień i dyżury specjalistów
- podejmowanie działań w ramach Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- istnienie w gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych
- funkcjonowanie w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży: Świetlicy „Słoneczko” w Pakości, Świetlic opiekuńczo-profilaktycznych w Kościelcu i Radłowie, świetlicy socjoterapeutycznej w Pakości oraz świetlic wiejskich
- stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych OPS-u w zakresie pracy z osobami uzależnionym
- dobra współpraca z Policją i placówkami leczenia uzależnień (oddziałami dziennymi)
- podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania

<p>uzależnieniom i przemocy w rodzinie w rodzinie</p>	
<p style="text-align: center;">Szanse</p>	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się świadomość społeczna, w tym dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli, na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ▪ stałe szkolenie i podnoszenie kompetencji przez pracowników socjalnych ▪ funkcjonowanie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień ▪ rozwój grup samopomocowych ▪ promocja zdrowego stylu życia ▪ wspieranie zachowań abstynenckich wśród młodzieży oraz przeciwdziałanie rozwojowi zachowań patologicznych ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz na organizację alternatywnych form spędzania czasu wolnego ▪ dostępność placówek leczenia uzależnień w Inowrocławiu, Świeciu, Bydgoszczy, Radziejowie i Toruniu oraz Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w Toruniu i Bydgoszczy ▪ funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu oraz Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach ▪ niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia ▪ istnienie w regionie organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewymierny system przymusowego leczenia odwykowego ▪ długi okres oczekiwania na pobyt stacjonarny na oddziale leczenia uzależnień ▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej ▪ zwiększająca się liczba rodzin wymagających interwencji z powodu przemocy w rodzinie ▪ rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi ▪ ograniczone instrumenty prawne w rozwiązywaniu problemów uzależnień ▪ niewielki potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Obszar: Starość i niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i dostępnych form pomocy ▪ organizowanie w gminie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi ▪ wysokie kwalifikacje zawodowe osób zajmujących się osobami starszymi i niepełnosprawnymi ▪ posiadanie przez większość pracowników socjalnych specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego ▪ funkcjonowanie w gminie podmiotów działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, np. Świetlicy „Przystań” (realizowanie w jej ramach programu rewalidacji), Uniwersytetu Trzeciego Wieku, Stowarzyszenia „Pomocna dłoń” czy Koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów ▪ podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy i informacji o wolnych miejscach pracy ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych ▪ obecność w gminie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom starszym i niepełnosprawnym ▪ ograniczone możliwości świadczenia usług na obszarze wiejskim gminy z uwagi na bariery komunikacyjne ▪ niewystarczające środki finansowe na świadczenie usług specjalistycznych ▪ słabo rozwinięta pomoc sąsiedzka w gminie ▪ brak dostępu do specjalistycznej opieki medycznej w gminie, w tym do opieki geriatrycznej ▪ słaba dostępność usług i świadczeń rehabilitacyjnych w gminie ▪ brak w gminie środowiskowego domu samopomocy i dziennego domu pobytu ▪ bariery finansowe ograniczające możliwości kierowania do domów pomocy społecznej osób wymagających całodobowej opieki ▪ brak mieszkań chronionych w gminie ▪ ograniczone możliwości kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej ▪ nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w gminie ▪ istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie, w tym architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej ▪ ograniczona współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dalsze doskonalenie zawodowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba osób starszych

opiekunek środowiskowych

- możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny
- funkcjonowanie domów pomocy społecznej w powiecie: w Inowrocławiu, Ludzisku, Parchaniu i Warzynie
- funkcjonowanie w Inowrocławiu Warsztatu Terapii Zajęciowej, Integracyjnego Centrum Aktywności „Nadzieja Życia” oraz Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej
- możliwość pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz na działalność na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej
- poszukanie możliwości utworzenia w gminie dziennych ośrodków wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, mieszkań chronionych, wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego oraz placów rekreacji ruchowej
- promocja usług sąsiedzkich oraz poszukanie rozwiązań świadczenia usług opiekuńczych na obszarze wiejskim gminy
- promocja zdrowego stylu życia i realizacja programów profilaktycznych
- opracowanie i realizacja nowych programów na rzecz aktywizacji seniorów
- powołanie przy Burmistrzu Pakości Zespołu Konsultacyjnego ds. osób starszych
- rozwój usług specjalistycznych dla dzieci
- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych
- istnienie w regionie organizacji

i niepełnosprawnych (w tym osób z zaburzeniami psychicznymi) w gminie

- niezadowalający poziom życia osób starszych i niepełnosprawnych; niskie uposażenie tych osób
- rosnąca liczba osób bez uprawnień do świadczeń z ZUS-u
- niewielki udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych
- ograniczona dostępność domów pomocy społecznej, m.in. długi okres oczekiwania na miejsce w DPS-ach dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych
- występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych
- skromny potencjał organizacji pozarządowych działających w regionie na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

<p>pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dalszy rozwój wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych 	
--	--

Obszar: Kapitał społeczny i aktywność obywatelska

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobrze wykwalifikowana (studia wyższe, specjalizacja I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego), stale podnosząca kwalifikacje i nastawiona na zdobywanie nowych umiejętności, kadra zatrudniona w OPS-ie oraz w innych jednostkach organizacyjnych gminy (w Urzędzie Miejskim, OKiT-ie, CIT-ie oraz w placówkach oświatowych) ▪ dysponowanie odpowiednią liczbą pracowników socjalnych ▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ posiadanie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w gminie ▪ informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej; dobre wyposażenie w narzędzia pracy, w tym dostateczna ilość i jakość sprzętu informatycznego, oraz dobra baza lokalowa OPS-u oraz innych jednostek organizacyjnych gminy (Urzędu Miejskiego, OKiT-u, CIT-u oraz placówek oświatowych) ▪ szeroka działalność projektowa OPS-u; pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niskie uposażenie pracowników pomocy społecznej ▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie, m.in. brak placówek wsparcia dziennego dla seniorów i osób niepełnosprawnych ▪ brak gminnego transportu zbiorowego

<ul style="list-style-type: none"> ▪ funkcjonowanie Świetlic „Słoneczko” i „Przystań” oraz Punktu wydawania i przyjmowania odzieży ▪ uczestniczenie w realizacji programu FEAD na mocy porozumienia z Oddziałem Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Bydgoszczy ▪ istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej i podejmowanie z nimi szeroko zakrojonej współpracy ▪ funkcjonowanie wolontariatu w gminie 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wprowadzenie superwizji w pracy socjalnej i socjoterapii ▪ możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ możliwość aplikowania o środki finansowe w oparciu o programy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej ▪ kontynuacja realizacji programu FEAD ▪ promocja działań pozastatutowych OPS-u ▪ możliwość udziału w ogólnopolskich i ponadgminnych kampaniach społecznych ▪ świadomość roli i potrzeb sektora pomocy społecznej wśród władz gminy ▪ wzrost świadomości społecznej w kwestii możliwości uzyskania wsparcia ▪ zmieniający się na korzyść wizerunek pomocy społecznej ▪ włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe ▪ możliwość pozyskania środków zewnętrznych m.in. z PROW, w ramach współpracy z Lokalną Grupą Działania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego ▪ znaczna liczba zadań do wykonania w sektorze pomocy społecznej ▪ popadanie pracowników pomocy społecznej w rutynę i doznawanie przez nich syndromu wypalenia zawodowego ▪ wakaty spowodowane niskimi zarobkami pracowników i zwiększeniem zakresu obowiązków służbowych ▪ brak ustawy o zawodzie pracownika socjalnego ▪ niski poziom motywacji do poprawy swojej sytuacji wśród beneficjentów pomocy społecznej ▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej, m.in. niski poziom finansowania zadań zleconych gminie ▪ brak spójności przepisów prawa ▪ niski poziom aktywności mieszkańców gminy w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych ▪ wzrost patologii w środowisku lokalnym

<p>„Czarnoziem na soli”</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dostępne środki własne m.in. w budżecie Centrum Informacji Turystycznej, w Funduszu Sołeckim ▪ dalszy rozwój wolontariatu w gminie 	
---	--

15. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Pakość pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- utrzymujący się poziom bezrobocia w gminie, które dotyka zarówno osoby młode bez stażu pracy lub z niewielkim doświadczeniem zawodowym, jak i osoby mające za sobą kilkunastoletni okres zatrudnienia. Ograniczenie skali tego problemu wymaga m.in. podejmowania dalszych działań w celu pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, wspierania rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych, lepszego wykorzystania posiadanych przez gminę walorów przyrodniczo-kulturowych, a także kontynuowania współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji osób pozostających bez pracy, w tym przy organizacji subsydiowanych form zatrudnienia;
- niekorzystne zmiany demograficzne – systematyczny spadek liczby mieszkańców gminy (tak w wieku przedprodukcyjnym, jak i produkcyjnym) oraz postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, co zwiększa ryzyko chorób i niepełnosprawności. Zmiany te powodują m.in. potrzebę rozwijania w gminie placówek wsparcia dziennego dla osób starszych i niepełnosprawnych (poprawa dostępności świetlicy „Przystań”, utworzenie dziennego domu pobytu), zapewnienia dostępu do mieszkań chronionych oraz rozwijania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- zwiększająca się liczba rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, będąca skutkiem bezrobocia i towarzyszących mu patologii, które bezpośrednio przekładają się na niewydolność rodzin. Szansą na zahamowanie tego wzrostu jest udzielenie odpowiedniej pomocy w wychowaniu i opiece (w szczególności rodzinom wielodzietnym i niepełnym), m.in. poprzez dalsze

edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz oferty działających w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (w tym oferty Świetlicy Środowiskowej „Słoneczko” o animatora lokalnego i streetworkera) oraz zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3. (utworzenie żłobka), tworzenie grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci oraz zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego;

- postępujące zjawisko ubożenia mieszkańców gminy oraz zwiększające się zagrożenie bezdomnością. Rosnące natężenie tych problemów wymaga kontynuowania działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudniej sytuacji bytowej, m.in. poprzez zachęcanie ich do aktywnych postaw, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, w tym w formie gorącego posiłku (utworzenie punktu wydawania posiłków) oraz powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych;
- nieodpowiednia dostępność opieki medycznej, głównie specjalistycznej, oraz rosnąca skala problemów alkoholizmu i przemocy w rodzinie. Obecna sytuacja wskazuje m.in. na konieczność zwiększenia dostępu do specjalistycznych usług medycznych, w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji, a także kontynuowania działalności prozdrowotnej, profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej oraz zwiększenia dostępności leczenia i pomocy dla osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej, m.in. poprzez poszerzenie oferty działającego na terenie gminy punktu konsultacyjnego, a także wspieranie ruchu samopomocowego, w tym utworzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego. Wskazane jest m.in. zwiększenie liczby patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych oraz kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
- usprawnianie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej. W obszarze tym istotne jest stałe doskonalenie, a w razie potrzeby poszerzenie służb społecznych, rozwijanie infrastruktury socjalnej, dalsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, rozwijanie i wspieranie sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej oraz zacieśnianie

współpracy z należącymi do niego organizacjami, m.in. w zakresie podejmowania i realizacji wspólnych przedsięwzięć, projektów oraz wolontariatu.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2016-2020. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:** zmniejszanie poziomu bezrobocia poprzez wspieranie osób nim dotkniętych oraz poszukujących pracy oraz zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
- 2. Wzmacnianie rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju:** wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki oraz oferty spędzania czasu wolnego, udzielanie pomocy rodzinom o niskim statusie materialnym, a także zapewnianie bezpieczeństwa publicznego w gminie, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
- 3. Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie:** zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia, a także udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
- 4. Usprawnienie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej:** profesjonalizacja i rozwijanie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie z nim współpracy.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Pakość w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020 jest **poprawa jakości życia w gminie oraz dążenie do integracji społecznej poprzez stwarzanie mieszkańcom możliwości rozwoju oraz skuteczne przeciwdziałanie różnym formom wykluczenia społecznego**. Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.	Tworzenie warunków do zwiększenia zatrudnienia oraz wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszanie poziomu bezrobocia poprzez wspieranie osób nim dotkniętych oraz poszukujących pracy. 2. Zwiększanie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego. 2. Promowanie wśród bezrobotnych mieszkańców gminy samozatrudnienia oraz udzielanie informacji na temat możliwości pozyskania środków finansowych na podjęcie i rozwój działalności gospodarczej. 3. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 4. Świadczenie przez OPS pomocy finansowej osobom dotkniętym bezrobociem. 5. Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości; rozwijanie turystyki, w tym agroturystyki, przy wykorzystaniu walorów krajobrazowych i kulturowych gminy. 6. Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w gminie,

	<p>np. spółdzielni socjalnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. 8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi udzielającymi wsparcia osobom bezrobotnym, w tym ze Stowarzyszeniem na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina Rozwoju” w Pakości.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej. 2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. 3. Rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z Zespołem Konsultacyjnym ds. Seniorów w zakresie rozwijania oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach funkcjonujących w gminie Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Świetlicy „Przystań”; podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie domu dziennego pobytu. 5. Tworzenie na terenie gminy mieszkań chronionych. 6. Wspieranie przedsięwzięć aktywizujących i wykorzystujących potencjał seniorów i osób niepełnosprawnych; podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi. 7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia. 8. Zwiększenie dostępności usług rehabilitacyjnych na terenie gminy oraz podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi w tym zakresie spoza gminy, np. z Warsztatem Terapii Zajęciowej oraz Integracyjnym Centrum Aktywności „Nadzieja Życia” w Inowrocławiu. 9. Zwiększenie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie oraz rozwijanie zróżnicowanych form edukacji dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. 10. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, placówkami

	<p>rehabilitacyjnymi, Stowarzyszeniem „Pomocna dłoń” oraz Kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Pakości.</p> <p>11. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.</p>
Czas realizacji	Lata 2016-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Pakości, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opieki zdrowotnej.
Partnerzy w realizacji	Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoła ponadgimnazjalna, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, pracodawcy, instytucje rządowe, placówki ochrony zdrowia, placówki świadczące usługi rehabilitacyjne, w tym Warsztat Terapii Zajęciowej i Integracyjne Centrum Aktywności „Nadzieja Życia” w Inowrocławiu, ośrodki wsparcia, domy pomocy społecznej, w tym Domy w Inowrocławiu, Ludzisku, Parchaniu i Warzynie, Ośrodek Informacji dla Osób Niepełnosprawnych Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej w Inowrocławiu, organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina Rozwoju” w Pakości, Stowarzyszenie „Pomocna dłoń” w Pakości oraz Koło Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Pakości, kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spadek liczby bezrobotnych i wzrost liczby osób zaktywizowanych, ▪ zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej, ▪ wzrost liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych, ▪ podniesienie standardu usług świadczonych seniorom i osobom niepełnosprawnym oraz zwiększenie ich udziału w życiu społecznym, ▪ podniesienie jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, ▪ zwiększenie liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.	Wzmacnianie rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki i oferty spędzania czasu wolnego. 2. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom o niskim statusie materialnym oraz zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnianie bezpieczeństwa publicznego w gminie, przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń. 3. Edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników OPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny. 4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej i mediacji. 5. Tworzenie grup wsparcia dla rodziców zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, rodziców samotnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne. 6. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci. 7. Podjęcie działań w kierunku zapewnienia na terenie gminy opieki na dziećmi do lat 3. 8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego, organizowanie wypoczynku. 9. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlicy Środowiskowej „Słoneczko” w Pakości, Świetlicy socjoterapeutycznej w Pakości oraz Świetlic opiekuńczo-profilaktycznych w Kościelcu i Radłowie; m.in. wprowadzenie funkcji animatora lokalnego i streetworkera.

	<ol style="list-style-type: none"> 10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych. 11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Gminnej Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej; podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi, np. Stowarzyszeniem na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina Rozwoju” w Pakości. 12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie pracą socjalną rodzin o niskim statusie materialnym, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych. 2. Udzielanie przez OPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznego. 3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej. 4. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie wsparcia finansowego i rzeczowego, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia, m.in. przy współpracy ze Schroniskiem im. Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn i Ogrzewalnią dla Bezdomnych Mężczyzn w Inowrocławiu, Schroniskiem dla Bezdomnych Kobiet w Inowrocławiu, Ośrodkiem Pomocy Bliźniemu „Judym” w Kołaczkwowie, Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn w Bydgoszczy oraz Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet i Matek z Dziećmi w Bydgoszczy. 5. Podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy punktu wydawania posiłków. 6. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich, w tym zbiorów żywności i odzieży. 7. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem i bezdomnością; podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi, w tym ze Stowarzyszeniem na

	<p>Rzecz Dzieci, Młodzieży i Rodziny „Kraina Rozwoju” w Pakości.</p> <p>9. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.</p> <p>10. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich, w tym ze Stowarzyszeniem na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Rodziny „Kraina Rozwoju” w Pakości oraz z Kościołem.</p>
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 2. Podejmowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, m.in. opracowywanie i realizowanie programów w placówkach oświatowych i włączanie w ich realizację policjantów. 3. Rozwijanie systemu monitoringu miejskiego oraz patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. 4. Kontynuowanie przez samorząd gminy i jej mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.
Czas realizacji	Lata 2016-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Pakości, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne i oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlica Środowiskowa „Słoneczko” w Pakości, Świetlice opiekuńczo-profilaktyczne w Kościelcu i Radłowie oraz Świetlica socjoterapeutyczna w Pakości.
Partnerzy w realizacji	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu, szkoła ponadgimnazjalna, placówki ochrony zdrowia, specjaliści, Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny w Inowrocławiu, noclegownie i schroniska spoza gminy, w tym Schronisko im. Św. Brata Alberta dla Bezdomnych Mężczyzn i Ogrzewalnia dla Bezdomnych Mężczyzn oraz Schronisko dla Bezdomnych Kobiet w Inowrocławiu, Ośrodek Pomocy Bliźniemu „Judym” w Kołaczku, Centrum Pomocy dla Bezdomnych Mężczyzn i Centrum Pomocy dla Bezdomnych Kobiet i Matek z Dziećmi w Bydgoszczy, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina Rozwoju” w Pakości, Stowarzyszenie „Pomocna dłoń” w Pakości, Kujawskie Stowarzyszenie „Otwarte

	drzwi” w Kościelcu, zespoły i kluby sportowe, Kościół, społeczność lokalna.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ▪ poszerzenie wiedzy na temat właściwego wypełniania ról rodzicielskich, ▪ zwiększenie dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci, ▪ zróżnicowanie form spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających, ▪ zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, ▪ poprawa sytuacji osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, ▪ poprawa dostępności i jakości wsparcia świadczonego osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym, ▪ zwiększenie możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym, ▪ poszerzenie wiedzy mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, w zakresie przestępczości i jej skutków, ▪ spadek przestępczości, w tym wśród nieletnich, ▪ zwiększenie bezpieczeństwa na drodze.

<p>Cel strategiczny 3.</p>	<p>Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie</p>
<p>Cele operacyjne:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. 2. Udzielanie pomocy dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 1.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej. 2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług specjalistycznych, w tym opieki geriatrycznej i rehabilitacji. 3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
<p>Kierunki działań do celu operacyjnego 2.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie dostępności wsparcia i pomocy, w tym terapeutycznej i rehabilitacyjnej, dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, m.in. poprzez rozszerzenie oferty funkcjonującego w gminie Punktu konsultacyjnego ds. uzależnień oraz kontynuowanie współpracy z placówkami leczenia uzależnień funkcjonującymi w Inowrocławiu, Świeciu i Bydgoszczy, Radziejowie i Toruniu oraz Punktami Konsultacyjno-Diagnostycznymi w Toruniu i Bydgoszczy. 2. Kontynuowanie i rozszerzenie wsparcia w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli. 3. Wspieranie istniejących w gminie grup samopomocowych, tj. grupy AA „Odważa” oraz grupy wsparcia dla współuzależnionych, oraz działań mających na celu utworzenie w gminie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. 4. Kontynuowanie działalności i rozwijanie oferty funkcjonujących w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym Świetlicy Środowiskowej „Słoneczko” w Pakości, Świetlic opiekuńczo-profilaktycznych w Kościelcu i Radłowie oraz Świetlicy socjoterapeutycznej w Pakości. 5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 6. Zintensyfikowanie działalności Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. 7. W razie konieczności zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, m.in. podejmowanie współpracy w tym zakresie z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej

	<p>w Inowrocławiu oraz Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach.</p> <p>8. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.</p> <p>9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p>
Czas realizacji	Lata 2016-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Pakości, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt konsultacyjny ds. uzależnień, Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki przedszkolne oraz placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, w tym Świetlica Środowiskowa „Słoneczko” w Pakości, Świetlice opiekuńczo-wychowawcze w Kościelcu i Radłowie oraz Świetlica socjoterapeutyczna w Pakości.
Partnerzy w realizacji	Szkoła ponadgimnazjalna, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, w tym Ośrodek Profilaktyki, Wczesnej Terapii Uzależnień i Opieki nad Nietrzeźwymi w Inowrocławiu, Odwykowo-Psychiatryczny Ośrodek Lecznicy Grabicz i Karnowski i Partnerzy Psychiatry, Spółka Partnerska w Inowrocławiu, Ośrodek Psychoterapii i Psychoedukacji „Kontakt” w Inowrocławiu, Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych – Oddział Leczenia Uzależnień w Świeciu, Państwowy Szpital Kliniczny Akademii Medycznej, Katedra i Klinika Psychiatrii – Oddział Leczenia Uzależnień w Bydgoszczy, Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczne w Toruniu i Bydgoszczy, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach, specjaliści, grupy samopomocowe, w tym grupa AA „Odważa” i grupa wsparcia dla współuzależnionych w Pakości, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe.
Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, ▪ lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w ty specjalistycznej, oraz wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, ▪ zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 4.	Usprawnienie lokalnego systemu pomocy społecznej oraz rozwijanie aktywności obywatelskiej
Cele operacyjne:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profesjonalizacja i rozwijanie lokalnych służb społecznych. 2. Rozwijanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie z nim współpracy.
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stałe doskonalenie umiejętności przez kadre OPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w szkoleniach, oraz zapewnienie dostępu do superwizji. 2. W razie potrzeby poszerzenie kadry OPS-u o specjalistów. 3. Zatrudnianie asystentów rodziny. 4. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie. 5. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 6. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej OPS-u. 7. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej. 3. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych. 4. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Czas realizacji	Lata 2016-2020.
Realizatorzy	Burmistrz Pakości, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.
Partnerzy w realizacji	Regionalne Centrum Rozwoju Społecznego w Toruniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania	Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian	<ul style="list-style-type: none">▪ większe kompetencje kadr pomocy społecznej,▪ wyższa jakość świadczonych usług,▪ rozwój aktywności mieszkańców,▪ zwielokrotnienie inicjatyw społecznych,▪ szerszy sektor pozarządowy oraz różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z organizacjami do niego należącymi.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pakość na lata 2016-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego,
- Program współpracy Gminy Pakość z organizacjami pozarządowymi oraz osobami prawnymi i jednostkami organizacyjnymi działającymi na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych Kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów (poniżej zaprezentowano ich propozycje), które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

1. Fiszki projektowe przygotowane na etapie opracowania Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego

Projekt 1.

nazwa projektu	„Postaw na aktywność – Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu gminy Pakość”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Pakość, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
cele projektu	Zwiększenie potencjału społeczno-zawodowego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu gminy Pakość oraz ich rodzin, w tym osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i/lub nieaktywnych zawodowo (także z terenów wiejskich) poprzez zastosowanie zindywidualizowanych i kompleksowych działań na rzecz poprawy szans na zatrudnienie oraz zdolności funkcjonowania w społeczeństwie.
beneficjenci projektu	<p>Mieszkańcy gminy, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób, tzw. oddalonych od rynku pracy (w odniesieniu do osób sprofilowanych przez powiatowe urzędy pracy), ▪ otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie), w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze, ▪ osoby niepełnosprawne, w tym osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Projekt 2.

nazwa projektu	„Aktywność się opłaca – Wsparcie w zakresie aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem z terenu gminy Pakość”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina rozwoju” w Pakości.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Pakość, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
cele projektu	Podniesienie zdolności do zatrudnienia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu gminy Pakość, w tym osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i/lub nieaktywnych zawodowo (także z terenów wiejskich) poprzez zastosowanie zindywidualizowanych i kompleksowych form wsparcia na rzecz rozwoju potencjału społeczno-zawodowego.

<p>beneficjenci projektu</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej, w tym osoby bezrobotne, które zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy znajdują się w trzeciej grupie osób, tzw. oddalonych od rynku pracy (w odniesieniu do osób sprofilowanych przez powiatowe urzędy pracy), ▪ otoczenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym dzieci (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie), ▪ osoby niepełnosprawne, w tym osoby z zaburzeniami psychicznymi.
-------------------------------------	---

Projekt 3.

<p>nazwa projektu</p>	<p>„Adaptacja budynku po Przedszkolu Publicznym w Pakości na potrzeby utworzenia domu dziennego pobytu i terapii dla osób starszych w Pakości”</p>
<p>wnioskodawca projektu</p>	<p>Gmina Pakość.</p>
<p>cele projektu</p>	<p>Dom Dziennego Pobytu ma zapewnić pomoc osobom w wieku poprodukcyjnym, niepodejmującym zatrudnienia oraz niepracującym emerytom w organizacji czasu wolnego i aktywizacji społecznej poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ umożliwienie pobytu i wypoczynku na terenie Domu, ▪ uczestnictwo w zajęciach służących utrzymaniu sprawności psychofizycznej, ▪ zapewnienie całodziennego wyżywienia. <p>Realizacja zadania ma również na celu zapewnienie opieki dla osób starszych, w szczególności cierpiących na chorobę Parkinsona, Alzheimer, z zespołami otępiennymi, wymagających wsparcia w poruszaniu się.</p>
<p>beneficjenci projektu</p>	<p>Mieszkańcy gminy, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby w wieku poprodukcyjnym niepodejmujące zatrudnienia, w tym niepracujący emeryci, ▪ osoby starsze, w szczególności cierpiące na chorobę Parkinsona, Alzheimer, z zespołami otępiennymi, wymagające pomocy w poruszaniu się.

Projekt 4.

nazwa projektu	„Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niesamodzielných z terenu gminy Pakość”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Pakość, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
partnerzy w realizacji projektu	Stowarzyszenie „Pomocna dłoń” w Pakości.
cele projektu	<p>Zwiększenie liczby osób niesamodzielných, w tym osób starszych, niepełnosprawnych (także z zaburzeniami psychicznymi) z terenu gminy Pakość korzystających z szerokiego wsparcia specjalistycznego poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dostosowanych do indywidualnych potrzeb odbiorców, ▪ zwiększenie świadomości otoczenia osób niesamodzielných, w tym pełniących funkcje opiekuńcze poprzez realizację szkoleń podnoszących ich wiedzę i umiejętności w zakresie świadczenia usług opiekuńczych samodzielnie.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby niesamodzielné, w tym starsze i niepełnosprawne (także z zaburzeniami psychicznymi), w szczególności zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, ▪ otoczenie osób niesamodzielných, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wsparcia osób wykluczonych społecznie), w tym osoby pełniące obowiązki opiekuńcze.

2. Propozycje projektów (zadań publicznych), o których dofinansowanie ubiegać się będzie Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości w perspektywie 2016-2020

Projekt 1

nazwa projektu (zadania)	„Asystent Rodziny i Koordynator pieczy zastępczej w gminie Pakość”
wnioskodawca projektu	Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej oraz środki budżetu gminy Pakość.
cele projektu	Zatrzymanie w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej (cel główny programu).
beneficjenci projektu	Rodziny dysfunkcyjne m.in. z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Projekt 2

nazwa projektu (zadania)	„Wielopłaszczyznowe wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu Gminy Pakość oraz ich rodzin”
wnioskodawca projektu	Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” oraz środki budżetu gminy Pakość
cele projektu	<p>Celem głównym projektu jest zwiększenie szans osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu gminy Pakość w wieku 18-65 lata, a także ich rodzin/opiekunów na przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych poprzez wzmacnianie i usprawnianie uszkodzonych sfer psychicznych i fizycznych oraz stwarzanie możliwości wszechstronnego rozwoju umysłowego, fizycznego, psychicznego i społecznego.</p> <p>Cele szczegółowe to:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych poprzez uczestnictwo w terapii zajęciowej z elementami muzykoterapii, ▪ zwiększenie szans na powrót do „normalnego” funkcjonowania w środowisku rodzinnym i lokalnym poprzez monitoring stanu zdrowia oraz stanów emocjonalnych w trakcie indywidualnego wsparcia psychiatrycznego, ▪ poprawa sprawności fizycznych i manualnych poprzez uczestnictwo w zajęciach rehabilitacyjnych oraz terapii zajęciowej, ▪ wzrost liczby ofert wsparcia dla rodzin/opiekunów osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez organizację wyjazdu integracyjnego, organizację Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego oraz sesji terapeutycznych z psychologiem.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby z zaburzeniami psychicznymi (kobiety i mężczyźni), którzy są mieszkańcami gminy Pakość, ▪ pośrednio: najbliższe otoczenie osób z zaburzeniami psychicznymi.

Projekt 3

nazwa projektu (zadania)	„Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie w gminie Pakość”
wnioskodawca projektu	Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” oraz środki budżetu gminy Pakość.
cele projektu	Celem głównym projektu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Pakość oraz zmiana świadomości społecznej w zakresie problemów osób krzywdzonych wraz ze zniesieniem stereotypów utrudniających zapobieganie przeciwdziałania przemocy.

beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mieszkańcy gminy Pakość, w szczególności osoby z rodzin zagrożonych bądź dotkniętych przemocą, ▪ osoby na co dzień zajmujące się bądź mające styczność z problematyką przemocy w rodzinie, tj. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni miejscowego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Asystent Rodziny.
------------------------------	---

Projekt 4

nazwa projektu (zadania)	„Wielopłaszczyznowe wsparcie dziecka i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu gminy Pakość”
wnioskodawca projektu	Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu „Świetlica – Dzieci – Staż” oraz środki budżetu gminy Pakość.
cele projektu	Celem głównym projektu jest ograniczenie występowania na terenie gminy Pakość zjawiska wykluczenia społecznego, w szczególności w rodzinach dysfunkcyjnych, poprzez stworzenie kompleksowego pakietu usług społecznych skierowanych do dzieci i młodzieży w wieku 7-13 lat oraz ich rodziców/opiekunów prawnych.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dzieci uczęszczające do Szkoły Podstawowej w Pakości w wieku od 7-13 lat, objęte wsparciem z pomocy społecznej, ▪ rodzice/opiekunowie prawni dzieci i młodzieży, którzy są osobami bezrobotnymi i/lub nieaktywnymi zawodowo.

Projekt 5

nazwa projektu (zadania)	„Utworzenie na terenie gminy Pakość domu dziennego pobytu dla osób starszych”
wnioskodawca projektu	Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu „Senior – Wigor” oraz środki budżetu gminy Pakość.
cele projektu	Celem projektu jest w szczególności zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej) poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym (cel główny programu).
beneficjenci projektu	Osoby niepracujące w wieku 60 lat i więcej.

Projekt 6

nazwa projektu (zadania)	„Utworzenie na terenie gminy Pakość mieszkań chronionych”
wnioskodawca projektu	Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach konkursu ofert pn. „Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego” oraz środki budżetu gminy Pakość.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaktywizowanie określonej grupy mieszkańców, będących osobami długotrwale bezrobotnymi i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, poprzez realizację m.in.: kontraktów socjalnych, uczestnictwo w zajęciach w centrum lub klubie integracji społecznej itp., ▪ usamodzielnienie ekonomiczne beneficjentów projektu, poprzez: dążenie do stworzenia przez nich własnych miejsc pracy, np. w formie spółdzielni socjalnej, przystąpienie do istniejącej już spółdzielni socjalnej oraz podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy, ▪ poprawa i zwiększenie gminnego zasobu mieszkaniowego (mieszkania komunalne, lokale socjalne, mieszkania kontraktowe i chronione).
beneficjenci projektu	Osoby bezrobotne, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

3. Propozycje projektów (zadań publicznych), o których dofinansowanie ubiegać się będzie Gmina Pakość/Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi z terenu gminy Pakość w perspektywie 2016-2020

Projekt 1

nazwa projektu (zadania)	„Działania na rzecz dziecka i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Pakość”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny „Kraina rozwoju” w Pakości, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, środki budżetu samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w ramach otwartych konkursów ofert, środki budżetu powiatu inowrocławskiego, środki budżetu gminy Pakość oraz środki własne stowarzyszenia.
cele projektu	Celem głównym projektu (-ów) będzie ograniczenie występowania na terenie gminy Pakość zjawiska wykluczenia społecznego, w szczególności w rodzinach dysfunkcyjnych, poprzez stworzenie kompleksowego pakietu usług społecznych skierowanych do dzieci i młodzieży w wieku 4-13 lat oraz ich rodziców/opiekunów prawnych.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dzieci i młodzież z gminy w wieku od 4-13 lat, objęte wsparciem z pomocy społecznej, ▪ rodzice/opiekunowie prawni dzieci i młodzieży, którzy są osobami bezrobotnymi i/lub nieaktywnymi zawodowo.

Projekt 2

nazwa projektu (zadania)	„Działania na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu gminy Pakość”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie „Pomocna dłoń” w Pakości, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, środki budżetu samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w ramach otwartych konkursów ofert, środki budżetu powiatu inowrocławskiego, środki budżetu gminy Pakość oraz środki własne stowarzyszenia.
cele projektu	Celem głównym projektu (ów) będzie zwiększenie na terenie gminy Pakość dostępności usług społecznych przyczyniających się do poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych w wieku 4-65 lat poprzez realizację zajęć rehabilitacyjnych, terapii zajęciowej z muzykoterapią oraz organizację turnusów rehabilitacyjnych.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mieszkańcy gminy Pakość w wieku od 4-65 lat, którzy posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub równoważne, ▪ rodzice/opiekunowie osób niepełnosprawnych.

Projekt 3

nazwa projektu (zadania)	„Działania na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu gminy Pakość”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie „Pomocna dłoń” w Pakości, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, środki budżetu samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w ramach otwartych konkursów ofert, środki budżetu powiatu inowrocławskiego, środki budżetu gminy Pakość oraz środki własne stowarzyszenia.
cele projektu	Celem głównym projektu (-ów) będzie zwiększenie dostępności usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z terenu gminy Pakość, umożliwiających przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych poprzez wzmacnianie i usprawnianie uszkodzonych sfer psychicznych i fizycznych oraz stwarzanie możliwości wszechstronnego rozwoju umysłowego, fizycznego, psychicznego i społecznego.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osoba z zaburzeniami psychicznymi w momencie przystępowania do projektu musi spełniać następujące warunki: powinna posiadać orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub równoważne, a jeśli w ww. orzeczeniu jako przyczyna niepełnosprawności nie jest wskazana choroba psychiczna - zaświadczenie od psychiatry, powinna być mieszkańcem gminy Pakość (w rozumieniu Kodeksu Cywilnego) w wieku 16-65 lata, ▪ pośrednio: najbliższe otoczenie osób z zaburzeniami psychicznymi.

Projekt 4

nazwa projektu (zadania)	„Działania na integracji międzypokoleniowej”
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie „Pomocna dłoń” w Pakości, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości
Źródło finansowania	Środki budżetu państwa w ramach Programu „Fundusz Inicjatyw Obywatelskich”, Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, środki budżetu samorządu województwa kujawsko-pomorskiego w ramach otwartych konkursów ofert, środki budżetu powiatu inowrocławskiego, środki budżetu gminy Pakość oraz środki własne stowarzyszenia.
cele projektu	Celem głównym projektu (-ów) jest zwiększenie liczby inicjatyw na terenie gminy Pakość, umożliwiających aktywizację seniorów oraz przyczyniających się do integracji międzypokoleniowej seniorów z dziećmi i młodzieżą w wieku 7-15 lat.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mieszkańcy gminy Pakość w wieku powyżej 60 lat, ▪ dzieci i młodzież w wieku 7-15 lat.

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pakość na lata 2016-2020 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii, które obejmują szacunkową wielkość wydatków planowanych w budżecie gminy na jej realizację w kolejnych latach.

Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2016-2020*

2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
7.300.000,00	7.750.000,00	7.800.000,00	7.600.000,00	7.700.000,00

*Środki finansowe planowane w budżecie gminy na realizację strategii.

Źródło danych: Urząd Miejski w Pakości.

Środki finansowe na realizację zadań z zakresu polityki społecznej będą ujmowane corocznie w uchwale budżetowej Rady Miejskiej.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych, polegające na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz Pakości może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele

podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia,
- liczba podmiotów gospodarczych,
- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba osób korzystających z uniwersytetu trzeciego wieku,
- liczba osób korzystających ze Świetlicy „Przystań”,
- liczba osób objętych wsparciem w ramach dziennego domu pobytu,

- liczba mieszkań chronionych oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci do nich uczęszczających,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia oraz liczba osób objętych w ich ramach pomocą,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych stypendiami socjalnymi i zasiłkami szkolnymi,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa i bezdomności,
- liczba osób ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i energetycznego,
- liczba opracowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba osób korzystających z punktu wydawania posiłków,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,

- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz bezdomnością,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Cel strategiczny 4.:

- liczba pracowników OPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,

- liczba wolontariuszy.

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2012-2014	24
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2014/2015	32
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie w 2014 roku	35
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2014 roku	36
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2014 roku	37
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych..	45
Tabela 7. Podmioty, z oferty których korzystają lub mogą korzystać mieszkańcy gminy dotknięci problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	50
Tabela 8. Kadra OPS-u i jej kwalifikacje w 2014 roku	55
Tabela 9. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2012-2014	56
Tabela 10. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez OPS w latach 2012-2014	60
Tabela 11. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2012-2014	63
Tabela 12. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2012-2014	64
Tabela 13. Instytucje wsparcia spoza gminy, z oferty których mogą korzystać lub korzystają jej mieszkańcy	65
Tabela 14. Organizacje pozarządowe w gminie w 2014 roku	69
Tabela 15. Ramy finansowe strategii w latach 2016-2020*	122

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2012-2014	21
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i migracyjny ludności gminy w latach 2012-2014	21
Wykres 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2012-2014	23
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2012-2014	23
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha)	25
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2012-2014	27

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2014 roku	27
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2012-2014*	28
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2012-2014	28
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie inowrocławskim, w województwie kujawsko-pomorskim i w kraju w latach 2012-2014 (w %)	29
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2014 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia	30
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2014 roku	38
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2014 roku	38
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2014 roku	38
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.....	40
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	40
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku.....	41
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku	41
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Inowrocławiu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014	42
Wykresy 25-28. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZOON w Inowrocławiu do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2012-2014 według stopnia niepełnosprawności, wieku, poziomu wykształcenia i zatrudnienia.....	43
Wykres 29. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2012-2014	47
Wykres 30. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2012-2014.....	48
Wykres 31. Osoby objęte wsparciem przez Punkt konsultacyjny ds. uzależnień w Pakości w latach 2012-2014	51
Wykres 32. Przestępstwa popełnione w gminie w 2014 roku	53
Wykres 33. Osoby w gminie, którym w latach 2012-2014 udzielono pomocy i wsparcia	57
Wykres 34. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie ..	57

Wykres 35. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie pieniężne	58
Wykres 36. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2012-2014 przyznano świadczenie niepieniężne	58
Wykres 37. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2012-2014 (liczba osób w rodzinach)	59
Wykres 38. Warunki życia w gminie	73
Wykres 39. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy	74
Wykres 40. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	75
Wykres 41. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?	76
Wykres 42. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?	76
Wykres 43. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	77
Wykres 44. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	77
Wykres 45. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	78
Wykres 46. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	78
Wykres 47. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	79
Wykres 48. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	79
Wykres 49. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	80
Wykres 50. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	81
Wykres 51. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?	81
Wykres 52. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie	82
Wykres 53. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	82
Wykres 54. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy	83
Wykres 55. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?	83

Wykres 56. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy....	84
Wykres 57. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?	84
Wykres 58. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?	85
Wykres 59. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie.....	85
Wykres 60. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?.....	86